

UCHWAŁA NR LXXII/539/24
RADY MIEJSKIEJ W KOWALEWIE POMORSKIM
z dnia 4 kwietnia 2024 roku

w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z wykonania Planu zamierzeń gminy
Kowalewo Pomorskie na kadencję 2018 – 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40; zm.: Dz. U. z 2023 r. poz. 572, poz. 1463 i poz. 1688), w związku z § 2 Uchwały nr V/41/19 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia Planu zamierzeń gminy Kowalewo Pomorskie na kadencję 2018 –2023 uchwala się, co następuje:

§1. Zatwierdza się sprawozdanie z wykonania Planu zamierzeń gminy Kowalewo Pomorskie na kadencję 2018 – 2023, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

M.Malinowska

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Jerzy Orłowski

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn.zm.) do wyłącznej kompetencji rady gminy należy uchwalanie programów gospodarczych. Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim Uchwałą Nr V/41/19 z dnia 6 marca 2019 r. zatwierdziła Plan zamierzeń gminy Kowalewo Pomorskie na kadencję 2018 –2023, określający w sposób ogólny główne zadania, które gmina zaplanowała do realizacji w przedmiotowym okresie. Plan wskazuje kierunki działań gminy w poszczególnych obszarach podejmowanej działalności.

Zgodnie z § 2 ww. uchwały na koniec kadencji ustalono termin przedłożenia sprawozdania z wykonania ujętych w planie założeń.

Na podstawie ustawy z dnia 29 września 2022 roku o przedłużeniu kadencji organów jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2418) kadencja ww. organów, która miała upłynąć w 2023 roku, uległa przedłużeniu do 30 kwietnia 2024 roku. W związku z tym, mimo iż w tytule jest mowa o kadencji 2018 – 2023 należy przez to rozumieć kadencję 2018– 2024.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Jerzy Orłowski

Załącznik do uchwały Nr LXXII/539/24
Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim
z dnia 4 kwietnia 2024 roku

SPRAWOZDANIE
Z PLANU ZAMIERZEŃ
GMINY KOWALEWO POMORSKIE
NA KADENCJĘ 2018-2023

Kowalewo Pomorskie, marzec 2024 roku

1. DZIAŁANIA O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Budowa obwodnicy Kowalewa Pomorskiego od lat stanowi priorytetowe i strategiczne zadanie lokalnego samorządu. Podstawowym jego celem jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego, jaki koncentruje się w mieście na drodze krajowej nr 15. Wpłyne to między innymi na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, odciążenie układu komunikacyjnego i zwiększenie przepustowości w Kowalewie Pomorskim.

Program budowy 100 Obwodnic, obejmujący budowę obwodnicy Kowalewa Pomorskiego, został ogłoszony przez Ministra Infrastruktury 8 lutego 2020 roku.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (dalej GDDKiA) Oddział w Bydgoszczy w listopadzie 2020 roku ogłosiła przetarg nieograniczony na opracowanie: Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego z elementami Koncepcji Programowej wraz z materiałami do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa obwodnicy Kowalewa Pomorskiego w ciągu drogi krajowej nr 15”.

Pismem z dnia 24 maja 2021 roku GDDKiA Oddział w Bydgoszczy poinformowała o wyborze najkorzystniejszej oferty złożonej przez Wykonawcę: Lafrentz Polska Sp. z o.o., ul. Kamiennogórska 22, 60-179 Poznań za kwotę brutto 2 451 722,10 zł.

Zakres opracowania obejmował:

- Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowe z elementami Koncepcji Programowej;
- Materiały do wniosku o wydanie Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach;
- Opracowania geologiczno-inżynierskie.

Umowa na wykonanie zadania pomiędzy Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy, a Wykonawcą - spółką Lafrentz Polska Sp. z o.o. została podpisana w Urzędzie Miejskim w Kowalewie Pomorskim w dniu 15 czerwca 2021 roku.

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim, dnia 6 października 2021 roku, odbyło się spotkanie informacyjne dotyczące opracowania projektowego dla obwodnicy Kowalewa Pomorskiego. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele bydgoskiego oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Biura Projektowego Lafrentz Sp. z o.o. Poznań, lokalni samorządowcy oraz mieszkańcy gminy. W trakcie spotkania mieszkańcy mogli zapoznać się z rozważanymi wariantami przebiegu tras drogowych oraz zgłaszać swoje opinie i pytania.

Pismem z dnia 27 maja 2022 roku GDDKiA poinformowała Burmistrza Miasta i Radnych Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim o:

- zatwierdzeniu Prognozy Ruchu;
- trwającej inwentaryzacji przyrodniczej;
- trwającym programie robót geologicznych określających warunki hydrologiczne podłoża;

- terminie złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, planowym na III kwartał 2023 roku.

Ponadto pismem z dnia 26 sierpnia 2022 roku przekazano informację o:

- złożeniu wniosku do Starosty Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego w dniu 16 maja 2022 roku o zatwierdzenie Projektu Robót Geologicznych dla dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zamierzonym wykonywaniem przedsięwzięcia mogącego negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym na ich zanieczyszczenie;
- otrzymanej decyzji zatwierdzającej Projekt Robót Geologicznych dla dokumentacji hydrogeologicznej w dniu 15 lipca 2022 roku;
- planowanym rozpoczęciu prac terenowych 8 września 2022 roku.

W grudniu 2022 roku w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Wł. St. Reymonta w Kowalewie Pomorskim odbyło się kolejne spotkanie informacyjne z mieszkańcami w sprawie opracowania projektowego dla obwodnicy Kowalewa Pomorskiego.

Na chwilę obecną oczekuje się na złożenie przez firmę projektową wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

2. DZIAŁANIA O ZNACZENIU LOKALNYM

Budowa chodników przy drogach powiatowych i drodze krajowej oraz budowa drogi rowerowej przy drodze wojewódzkiej

- *Budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 2108C i 2107C z Bielska do Chełmonia*

W dniu 26 września 2018 roku Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim podjęła Uchwałę Nr XXXVII/326/18 w sprawie wspólnej realizacji zadania polegającego na budowie chodnika przy drodze powiatowej nr 2108C i 2107C z Bielska do Chełmonia i w stronę Lipienicy. Zadanie realizowane z Powiatem Golubsko-Dobrzyńskim w udziale po 50 % kosztów zadania według kwot wynikających z porozumienia.

Po przeprowadzeniu procedury przetargowej (przetarg nieograniczony) dokonano wyboru projektanta na opracowanie dokumentacji projektowej dla „Rozbudowy drogi powiatowej nr 2108C Kowalewo Pomorskie - Okonin i 2107C Szychowo - Chełmonie na odcinku z Bielska do Chełmonia i w stronę Lipienicy polegającej na budowie chodnika w ramach zadania inwestycyjnego pn. „Budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 2108C i 2107C z Bielska do Chełmonia.”

W dniu 24 czerwca 2019 roku podpisano umowę z Biurem Projektów Budowlanych Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku z terminem wykonania zamówienia do 10 grudnia 2019 roku.

W grudniu 2020 roku ogłoszony został przetarg nieograniczony na budowę chodnika. W dniu 9 marca 2021 roku zawarta została umowa na wykonanie robót pomiędzy Gminą

Kowalewo Pomorskie a firmą STRABAG Spółka z o.o. ul. Parzniewska 10, 05-800 Pruszków.
Wartość kontraktu – 1 584 667,33 zł.

W dniu 18 marca 2021 roku Gmina Kowalewo Pomorskie przy udziale dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Golubiu-Dobrzyniu przekazała plac budowy.

Szczegóły przebiegu chodnika o nawierzchni bitumicznej oraz ewentualnych kolizji z istniejącymi ogrodzeniami, drzewostanem i uprawami przedstawione zostały na spotkaniu z mieszkańcami oraz właścicielami gruntów przyległych z sołectwa Bielsk i Chełmonie w dniu 18 września 2020 roku.

W dniu 24 września 2021 roku dokonano odbioru inwestycji polegającej na budowie chodnika w pasie drogi powiatowej o następujących parametrach:

- powierzchnia chodnika: ~ 7500 m², szerokość - 2,0 m;
- powierzchnia całkowita zjazdów: ~ 1 020 m², w tym: nawierzchnia bitumiczna: ~ 700 m²;
- nawierzchnia z tłuczni: ~ 320 m²;
- powierzchnia poboczy: ~ 500 m².

- *Budowa drogi gminnej oraz budowa drogi rowerowej w Kowalewie Pomorskim*

W dniu 23 maja 2018 roku zawarta została umowa z firmą VEGMAR Jakub Krawczyk z siedzibą w Warszawie na opracowanie dokumentacji projektowej. Zadanie zostało wykonane w terminie. W Starostwie Powiatowym w Golubiu-Dobrzyniu oraz w Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy złożone zostały zgodne z prawem zgłoszenia. Wymienione organy nie wniosły sprzeciwu do przedstawionych dokumentów.

Z uwagi na brak możliwości pozyskania dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego na ww. projekt - Gmina realizować będzie zadanie w miarę posiadanych środków finansowych.

- *Budowa chodnika wzdłuż drogi krajowej nr 15 (prawa strona w kierunku Kowalewa Pomorskiego) przez wieś Piątkowo, Pluskowęsy Gmina Kowalewo Pomorskie*

W dniu 18 marca 2019 roku podpisana została umowa z Wykonawcą EURO SYSTEM TRANS Rosochowicz Szymon z siedzibą w Toruniu. Właściciele gruntów, na których realizowana była inwestycja, udostępniali teren na podstawie umów użyczenia zawartych na czas nieokreślony. Dokumentacja projektowa objęła budowę chodnika, poza pasem drogowym, na odcinku ok. 2 700 m, szerokości 1,5 m z Pluskowęs do Dylewa. Roboty drogowe odebrano protokołem w dniu 29 kwietnia 2020 roku. Całkowita wartość zadania 1 215 677,03 zł.

- *Budowa chodnika do Szkoły Podstawowej w Mlewie*

Zadanie „Budowa chodnika wzdłuż drogi gminnej nr 1100103C w Mlewie” zostało wykonane w ramach zawartej umowy Nr TIiGG.272.1.2022 z dnia 12 stycznia 2022 roku z firmą TRANSBRUK Barczyńscy Sp. z o.o. mającą siedzibę w Pigży.

Zakres robót w ramach zadania:

- projektowany przekrój: chodnik szerokości 1,50 m obramowany obrzeżem betonowym 8x30cm, zjazdy do posesji obramowane krawężnikiem betonowym 12x25 cm;
- szerokość zjazdów indywidualnych zgodna z szerokością bram w ogrodzeniach;
- zjazd publiczny z drogi gminnej na dz. nr 122 obramowany krawężnikiem betonowym, 15x30 cm i 15x22 cm na przejściach dla pieszych; szerokość zjazdu 5,0 m;
- odwodnienie projektowanych nawierzchni - powierzchniowe poprzez spadki podłużne i poprzeczne na przyległy teren;
- ochrona zieleni – wycinka trzech drzew zgodnie z wydaną decyzją;
- roboty ziemne, roboty rozbiórkowe;
- budowa kanału technologicznego GKT Kowalewo Pomorskie długości 758,8 m, w tym przejścia pod drogami i wjazdami, studnie kablowe SKO-2g – 7 szt., studnie kablowe SKR-1- 4 szt.;
- stała organizacja ruchu.

Wartość wykonanych robót : 865 811,16 zł. Zadanie zrealizowane w umownym terminie do 30 czerwca 2022 roku.

- *wybudowanie drogi dla rowerów relacji Nawra–Kończewice–Chełmża–Zalesie-Kielbasin – Mlewo – Srebrniki- Sierakowo*

W dniu 20 lipca 2018 roku Województwo Kujawsko-Pomorskie złożyło wniosek o dofinansowanie w ramach Osi priorytetowej 3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie, Działania 3.5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w ramach ZIT, Poddziałania 3.5.2 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT projektu pn. „Ograniczenie emisji spalin poprzez rozbudowę sieci dróg rowerowych, znajdujących się w koncepcji rozwoju systemu transportu Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego dla: Części nr 1 – Nawra – Kończewice – Chełmża – Zalesie – Kielbasin – Mlewo – Mlewiec – Srebrniki – Sierakowo w ciągu dróg wojewódzkich nr: 551, 649, 554”. Na podstawie wniosku o dofinansowanie projektu Zarząd Województwa Kujawsko- Pomorskiego uchwałą Nr 25/1129/19 z dnia 26 czerwca 2019 roku przyznał dofinansowanie w wysokości 36,50 % kosztów kwalifikowalnych.

W dniu 27 grudnia 2019 roku zawarta została umowa pomiędzy Marszałkiem Województwa Kujawsko–Pomorskiego a Gminą Kowalewo Pomorskie, Gminą Chełmża i Powiatem Toruńskim na wspólną realizację projektu „Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów – droga rowerowa Nawra – Kończewice – Chełmża – Zalesie – Kielbasin – Mlewo – Mlewiec – Srebrniki – Sierakowo w ciągu drogi wojewódzkiej”.

W dniu 7 października 2020 roku Zarząd Dróg Wojewódzkich podpisał umowę na realizację zadania z Zakładem Drogowo Budowlanym ROGOWO Sp. z o.o. sp. komandytowa.

Z przyczyn technicznych i prawnych termin realizacji zadania został wydłużony. W dniu 20 listopada 2023 roku udzielone zostało pozwolenie na użytkowanie przedmiotowej drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą. W miejscowości Srebrniki wyłączony został fragment budowy drogi dla rowerów o długości 123 m. Zostanie on wykonany w 2024 roku, w ramach odrębnej umowy, łącznie z przebudową drogi wojewódzkiej na tym odcinku.

Celem inwestycji jest powstanie jednego ciągu pieszo-rowerowego łączącego Gminę Kowalewo Pomorskie z Gminą Chełmża. Na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie zaprojektowano 7,624 km drogi rowerowej.

Przeniesienie siedziby Urzędu Miejskiego i Przedszkola Publicznego do nowego obiektu zlokalizowanego przy ul. Konopnickiej 13 w Kowalewie Pomorskim oraz racjonalne zagospodarowanie zwolnionych obiektów

W dniu 22 maja 2018 roku podpisana została umowa z „WIKSBUD” Sp. z o.o. z siedzibą w Lipnie na wykonanie zadania z terminem realizacji do maja 2019 roku.

W ramach zadania wykonana została przebudowa istniejącego budynku Szkoły Podstawowej w Kowalewie Pomorskim na siedzibę Urzędu Miejskiego oraz Przedszkole Publiczne. Wykonano również plac zabaw dla dzieci przedszkola, parking oraz wjazd od ul. Jana Pawła II.

Funkcję przedszkola wykonano na parterze budynku. Biura Urzędu Miejskiego na pierwszym piętrze. Wejście do przedszkola stanowi dotychczasowe wejście główne do budynku szkoły. Główne wejście do Urzędu od strony obecnie utwardzonego placu poprzez nową klatkę schodową z windą. W poziomie piwnic wykonano pomieszczenia na szatnię dla przedszkola, stołówkę z pomieszczeniami do podgrzewania posiłków, sanitariaty, archiwum oraz pomieszczenia gospodarcze. Salę USC przystosowano na potrzeby organizacji sesji Rady Miejskiej. Obiekt do odbioru został zgłoszony w umownym terminie. Gmina uzyskała pozwolenie na użytkowanie decyzją Nr 14/2019 z dnia 15 lipca 2019 roku.

W zakresie racjonalnego zagospodarowania zwolnionych obiektów opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową wraz z niezbędnymi uzgodnieniami, ekspertyzami i decyzjami dla przebudowy (modernizacji) zabytkowego budynku Zajazdu – była siedziba Urzędu Miejskiego przy Placu Wolności 1 w Kowalewie Pomorskim na nowe funkcje społeczne. Gmina stara się pozyskać dofinansowanie z dodatkowych źródeł na realizację inwestycji.

Dla budynku przy Placu Wolności 3 zawarta została umowa użyczenia nieruchomości z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci. Przedmiot użyczenia wykorzystywany jest na cele niezarobkowe, tj. działalność na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez rehabilitację społeczną i zawodową w ramach prowadzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz podmiotu ekonomii społecznej - Klubu Integracji Społecznej w Kowalewie Pomorskim.

Nieruchomość położona przy ul. Szkolnej 11 została wdzierżawiona przez Fundację Świętej Katarzyny. Obiekt przeznaczony jest na działalność opiekuńczo-wychowawczą kierowaną dla dzieci z niepełnosprawnościami - Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne oraz działalność non profit.

W budynku przy ul. Św. Mikołaja 5 swoją siedzibę ma Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

3. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z WYKORZYSTANIEM ŚRODKÓW UNIJNYCH

Zakończenie i rozliczenie wszystkich projektów współfinansowanych ze środków unijnych w perspektywie 2014-2020

Przygotowanie Gminy Kowalewo Pomorskie w zakresie nowej perspektywy finansowej 2021-2027

W okresie sprawozdawczym Gmina Kowalewo Pomorskie aktywnie pozyskiwała środki unijne na realizację projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 (RPO WK-P 2014-2020). Były to głównie projekty z zakresu rewitalizacji wiejskiej, modernizacji świetlic, budowy WDK, aktywizacji społeczno-zawodowej osób zamieszkujących obszary rewitalizowane, remontu dróg, odnawialnych źródeł energii, odnowy wsi czy termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej

Obszar Gminy Kowalewo Pomorskie uchwałą nr 15/463/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 kwietnia 2014 roku w sprawie wyznaczenia obszaru realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgoszczy, Torunia i obszaru powiązanego z nimi funkcjonalnie wszedł w granice instrumentu polityki terytorialnej Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Strategia ZIT zawierała cele strategiczne służące realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Były to:

- Efektywność transportowa i energetyczna oraz zintegrowane strategie niskoemisyjne;
- Wykorzystanie walorów środowiska naturalnego i kultury dla kształtowania wysokiej jakości życia;
- Rozwój społeczno-gospodarczy;
- Nowoczesne i efektywne kształcenie dzieci i młodzieży.

W przypadku Gminy Kowalewo Pomorskie projektami realizowanymi w ramach strategii ZIT były głównie projekty termomodernizacyjne, z zakresu rewitalizacji miejskiej, gospodarki wodno-kanalizacyjnej, oświetlenia ulicznego, terenów zielonych, dróg dla rowerów, a także projekty społeczno-edukacyjne. Zadania zostały zrealizowane i zakończone zgodnie z założeniami umowy o dofinansowanie.

W perspektywie do roku 2030 nastąpiła zmiana w polityce terytorialnej województwa, a Gmina Kowalewo Pomorskie weszła w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia. W dniu 18 czerwca 2021 roku podpisane zostało porozumienie w sprawie współpracy na rzecz

integracji społeczno–gospodarczej i zrównoważonego rozwoju gmin i powiatów w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia w perspektywie finansowej 2021-2027. Gmina Kowalewo Pomorskie w ramach zawartego porozumienia złożyła fiszki projektowe na realizację zadań:

- Adaptacja byłego budynku Urzędu Miejskiego na obiekt pełniący funkcje kulturalne (biblioteka, centrum aktywizacji społecznej, Izba pamięci);
- Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Podborek i Frydrychowo, Gmina Kowalewo Pomorskie;
- EU-geniusz w świecie naukowych żywiołów.

W dniu 15 stycznia 2024 roku członkowie Stowarzyszenia MOF Torunia jednomyślnie przyjęli Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, która będzie narzędziem do wspólnego realizowania polityki terytorialnej, na podstawie której możliwe będzie uzyskanie wsparcia na projekty przewidziane do realizacji na okres perspektywy finansowej 2021-2027, przy współfinansowaniu ze środków UE.

Wnioski o dofinansowanie zostaną złożone w terminie planowanych naborów ogłoszonych przez Urząd Marszałkowski w Toruniu.

Ponadto Gmina Kowalewo Pomorskie brała udział i pozyskiwała środki w ramach ogłaszanych naborów rządowych: Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Fundusz Rozwoju Dróg, Program Ochrony Zabytków.

Tabela 1: Zestawienie złożonych wniosków o dofinansowanie ze środków unijnych

Nazwa projektu	Okres realizacji projektu	Wartość projektu wg umowy o dofinansowanie	Kwota dofinansowania	Wkład własny do projektu	% dofinansowania	Projekt zakończony i rozliczony z UM TAK/NIE
Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim, ul. Św. Mikołaja 5	30.03.2018 – 31.10.2018	260 664,33 zł	181 448,95 zł	792 153,38 zł	69,97 %	TAK
Budowa Wiejskiego Domu Kultury wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem terenu w miejscowości Piątkowo, Gmina Kowalewo Pomorskie	29.03.2018 - 29.02.2019	986 100,00 zł	500 000,00 zł	486 100,00 zł	do 63,63 %	TAK
Rewitalizacja centrum wsi w Srebrnikach poprzez modernizację remizo-świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na cele rekreacyjno-szkoleniowe	04.07.2017 - 29.01.2019	808 463,31 zł	612 475,78 zł	195 987,53 zł	76,76 %	TAK
Rewitalizacja centrum wsi	04.07.2017 -	408 677,27 zł	254 945,17 zł	153 732,10 zł	63,38 %	TAK

w Chełmońcu poprzez modernizację remizo-świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na cele rekreacyjno-szkoleniowe	30.09.2019					
Rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez dobudowanie amfiteatru wraz z zagospodarowaniem terenu przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Kowalewie Pomorskim	25.10.2016 – 30.09.2019	1 053 081,60 zł	717 961,10 zł	335 120,50 zł	68,18 %	TAK
Rewitalizacja istniejącego obiektu na terenie Miasta Kowalewo Pomorskie – na dzienny dom pobytu	21.10.2016 – 31.10.2020	2 567 660,54 zł	1 880 380,87 zł	68 279,67 zł	73,23 %	TAK
Warsztaty szkoleniowe „ABC przedsiębiorczości”	01.06.2020 – 30.05.2021	49 453,09 zł	46 980,43 zł	2 472,66 zł	95 %	TAK
Warsztaty szkoleniowe „Włącz się w obieg, bądź kreatywny i przedsiębiorczy”	01.06.2020 – 30.05.2021	37 213,58 zł	35 352,90 zł	1 860,68 zł	95 %	TAK
Warsztaty „Integracja i kreatywność dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym”	01.06.2020 – 30.05.2021	69 161,73 zł	65 703,64 zł	3 458,09 zł	95 %	TAK
Start – UP Pierwszy krok dla własnego biznesu	01.06.2020 – 30.05.2021	49 453,09 zł	46 980,43 zł	2 472,66 zł	95 %	TAK
Ograniczenie emisji spalin poprzez rozbudowę sieci dróg rowerowych, znajdujących się w koncepcji rozwoju systemu transportu Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego dla: Części nr 1 - Nawra - Kończewice - Chełmża - Zalesie - Kiełbasin - Mlewo - Mlewiec - Srebrniki - Sierakowo w ciągu dróg wojewódzkich nr 551, 649 i 554	09.10.2017- 31.12.2023	16 298 395,12 zł	8 093 118,94 zł	2 270 539,21 zł	50 %	TAK
„INFOSTRADA KUJAW I POMORZA 2.0” gmina jako Partner	2017-2023	286 026,14 zł	243 122,22 zł	42 903,92 zł	85%	TAK
Poprawa bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł energii na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie	01.09.2021– 30.11.2022	751 037,74 zł	346 774,04 zł	404 263,70 zł	46,17 %	TAK
Modernizacja Szkoły Podstawowej w Mlewie	11.08.2020 – 30.09.2021	517 554,00 zł	305 113,00 zł	212 441,00 zł	58,95 %	TAK

„Modernizacja gospodarki osadowej I etap”	2018-2020	716 032,20 zł	608 627,37 zł	107 404,83 zł	85 %	TAK
„Modernizacja gospodarki osadowej II etap”	2018-2020	557 372,20 zł	473 766,37 zł	83 605,83 zł	85 %	TAK
„Modernizacja gospodarki osadowej III etap” *	01.08.2020 - 30.06.2023	617 583,00 zł	351 737,82 zł	265 845,18 zł	56,95 %	NIE
„Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej – Stacji Uzdatniania Wody Mariany”	2018-2020	241 374,79 zł	149 493,29 zł	91 881,50 zł	78,51 %	TAK
„Termomodernizacja budynku techniczno-socjalnego na oczyszczalni ścieków w Kowalewie Pomorskim”	2018-2020	157 077,49 zł	72 943,52 zł	84 133,97 zł	47,49 %	TAK
„Termomodernizacja budynku Stacji Uzdatniania Wody Piątkowo ”	2018-2020	266 582,25 zł	141 846,94 zł	124 735,31 zł	67,06 %	TAK
Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie	2018-2021	1 047 744,72 zł	672 857,63 zł	374 887,09 zł	85%	TAK
Rekultywacja przestrzeni publicznej i terenów zielonych na obszarze miasta Kowalewo Pomorskie	2017-2018	869 171,87 zł	340 152,51 zł	529 019,36 zł	63,45 %	TAK
Przebudowa części drogi gminnej nr 110117C oraz części drogi nr 110128C w m. Bielsk, Gmina Kowalewo Pomorskie	2019	604 910,00 zł	244 182,00 zł	360 728,00 zł	63,63 %	TAK
Rekultywacja przestrzeni publicznej i terenów zielonych na obszarze miasta Kowalewo Pomorskie -II etap	19.05.2022-31.12.2022	111 440,50 zł	111 440,50 zł	0,00 zł	100 %	TAK
Grant Cyfrowa Gmina	2022-2023	342 480,00 zł	342 431,80 zł	48,20 zł	99,99 %	TAK
Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Granty PPGR	2022-2023	397 220,00 zł	388 030,84 zł	9 189,16 zł	97,69 %	TAK
Dostępny Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim	01.06.2022-30.09.2023	78 388,90 zł	61 877,98 zł	0,00 %	100 %	TAK
Budowa kompleksu rekreacji i aktywności międzypokoleniowej w miejscowości Kowalewo Pomorskie *	01.01.2023-30.06.2024	845 886,84 zł	500 000,00 zł	345 886,84 zł	60 %	NIE
Przebudowa drogi gminnej nr 110167C w m. Bielsk, Gmina	01.01.2024-31.12.2024	1 146 836,55 zł	722 507,00 zł	424 329,55 zł	63 %	NIE

Kowalewo Pomorskie *						
EU-geniusz w naukowym labiryncie	01.03.2018-30.11.2020	Wartość całego projektu partnerskiego 3 375 223,55 zł Wartość dla Gminy Kowalewo Pomorskie - 314 908,11 zł	Dla całego projektu partnerskiego – 3 206 462,37 zł Dla Gminy Kowalewo Pomorskie – 299 162,70 zł	Dla całego projektu partnerskiego – 168 761,18 zł Dla Gminy Kowalewo Pomorskie 15 745,41 zł	95%	TAK
EU-geniusz w świecie 3D	01.05.2019 – 31.12.2023	Wartość całego projektu partnerskiego 5 060 865,95 zł Ostateczna wartość dla Gminy Kowalewo Pomorskie – 352 680,09 zł	Dla całego projektu partnerskiego – 4 301 736,05 zł Ostateczna wartość dla Gminy Kowalewo Pomorskie – 299 778,08 zł	Dla całego projektu partnerskiego – 759 129,90 zł Ostateczna wartość dla Gminy Kowalewo Pomorskie – 52 902,01 zł	85%	TAK
Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w przedszkolu poprzez realizację zajęć dodatkowych dla dzieci	01.09.2019-30.06.2020	163 218,47 zł	138 735,69 zł	24 482,78 zł	85%	TAK
ZDALNA SZKOŁA wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego (zakup laptopów dla dzieci i nauczycieli)	2020	68 757,00 zł	68 757,00 zł	-	100%	TAK
ZDALNA SZKOŁA+ w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (zakup laptopów i tabletów graficznych)	2020	94 795,64 zł	94 795,64 zł	-	100%	TAK

* z uwagi na fakt, że wnioski są w trakcie realizacji lub rozliczenia z Urzędem Marszałkowskim wartości mogą ulec zmianie

Tabela 2: Zestawienie złożonych wniosków o dofinansowanie z innych źródeł

Nazwa projektu	Okres realizacji projektu	Wartość projektu	Kwota dofinansowania	Wkład własny do projektu	% dofinansowania	Projekt zakończony i rozliczony TAK/NIE*
Budowa centrum kultury i integracji społecznej w Wielkiej Łące	01.01.2022 – 30.06.2024	4 465 871,90 zł	2 500 000,00 zł + 1 871 829,28 zł	94 042,62 zł	97,89 %	NIE
Poprawa jakości życia społeczności z miejscowości Chełmonie, terenu po byłym PGR w Gminie Kowalewo	05.08.2021-11.05.2023	1 102 639,68 zł	600 000,00 zł	502 639,68 zł	54,41 %	TAK

Pomorskie, poprzez modernizację obiektu pełniącego funkcję społeczno – kulturalną wraz z kształtowaniem i zagospodarowaniem przestrzeni publicznej						
Wielopokoleniowa przestrzeń rekreacyjna dla mieszkańców Gminy Kowalewo Pomorskie	2020-2021	50 000,00	31 815,00	18 185,00	63,63 %	TAK
Utworzenie miejsca sportowo-rekreacyjnego w Borównie, Gmina Kowalewo Pomorskie	2019	149 894,00 zł	40 000,00 zł	109 894,00 zł	26,69 %	TAK
Przebudowa części drogi gminnej nr 110123C relacji Wielkie Rychnowo-Nowy Dwór-gr.gminy-Kielbasin na odcinku 2113,42mb w Gminie Kowalewo Pomorskie	2018	2 949 109,50 zł	1 212 694,00 zł	1 736 415,50 zł	41,12 %	TAK
Aktywna tablica	2018-2023	166 250,00 zł	133 000,00 zł	33 250,00 zł	80%	TAK
Przebudowa drogi gminnej nr 110154C relacji Wielka Łąka-Pruska Łąka, Gmina Kowalewo Pomorskie	2019	1 198 624,04 zł	599 312,00 zł	599 312,04 zł	50 %	TAK
Przebudowa drogi gminnej nr 110153C w m. Szychowo o długości 927,07 m, Gmina Kowalewo Pomorskie	2020	699 101,25 zł	349 550,00 zł	349 551,25 zł	50 %	TAK
Przebudowa części drogi gminnej nr 110157C w m. Zapluskowęsy o długości 276,28 m, Gmina Kowalewo Pomorskie	2020	340 994,13 zł	170 497,00 zł	170 497,13 zł	50 %	TAK
Przebudowa części drogi gminnej nr 110106C relacji Mlewiec-Nowy Dwór oraz części drogi gminnej nr 110123C w m. Nowy Dwór o łącznej długości 3 069,32m	2020	1 619 601,11 zł	773 185,00 zł	846 416,11 zł	50% kosztów kwalifikowalnych	TAK
Przebudowa części drogi gminnej nr 110134C oraz drogi gminnej nr 110151C w m. Piątkowo, Gmina Kowalewo Pomorskie o łącznej długości 410,17m	2020	274 353,37 zł	92 286,00 zł	182 067,37 zł	50% kosztów kwalifikowalnych	TAK
Przebudowa drogi gminnej nr 110118C Srebrniki - Mariany, gmina Kowalewo Pomorskie w km od 0+0,003 do 1+828	2021	1 398 444,93	699 222,00	699 222,93	50% kosztów kwalifikowalnych	TAK

Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody we wsi Piątkowo	18.01.2021-31.12.2023	4 658 130,43 zł	3 895 00,00 zł	763 130,43 zł	83,62 %	TAK
Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody we wsi Mariany	25.02.2022-31.12.2024	4 330 312,85 zł	4 750 000,00 zł	340 727,20 zł	98 %	NIE
Dostępny Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim	01.06.2022-30.09.2023	78 388,90 zł	11 541,54 zł	0,00 %	100 %	TAK
Poznaj Polskę	2022-2023	27 004,00 zł	17 254,39 zł	9 749,61 zł	63,90%	TAK
Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	2023	23 778,23 zł	19 000,00 zł	4 778,23 zł	79,90 %	TAK
Budowa świetlicy wiejskiej w Bielsku	27.05.2022-15.08.2024	1 642 506,69 zł	1 960 000,00 zł	31 534,03 zł	98 %	NIE
Modernizacja i przebudowa WDK Sierakowo	Procedura w trakcie	1 658 878,66 zł	1 960 00,00 zł	-	95 %	NIE
Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Kowalewo Pomorskie	Procedura w trakcie	3 800 000,00 zł	4 000 000,00 zł	200 000,00 zł	95 %	NIE
Budowa drogi gminnej w miejscowości Bielsk	30.06.2022-30.11.2024	4 665 293,21 zł	4 750 000,00 zł	233 264,67 zł	95 %	NIE
Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkowym budynku Zajazdu w Kowalewie Pomorskim	Wniosek o dofinansowanie w trakcie weryfikacji	1 919 452,48 zł	959 726,23 zł	-	-	-
Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich przy murach miejskich w Kowalewie Pomorskim	Wniosek o dofinansowanie w trakcie weryfikacji	158 397,74 zł	79 198,86 zł	-	-	-
Laboratoria przyszłości	2021-2022	310 500,00 zł	310 500,00 zł	0,00 zł	100 %	TAK
Przyszłość edukacji jest w naszych rękach w ramach programu ERASMUS+	01.11.2022-30.04.2024	37 237,00 EUR	I rata 29 789,60 EUR II rata 7 447,40 EUR (zostanie wypłacona po rozliczeniu projektu)	0,00 zł	100 %	NIE
Ekopracownia – zielone serce szkoły	01.08.2023-30.11.2023	112 000,00 zł	100 000,00 zł	12 000,00 zł	89,29 %	TAK

4. AKTUALIZACJA OFERTY INWESTYCYJNEJ I JEJ PROMOCJA

Opracowanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2020-2023

Dnia 13 listopada 2020 roku weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Po raz pierwszy w ustawodawstwie krajowym znalazły się szczegółowe regulacje dotyczące sporządzania strategii gminy. W związku z powyższym podjęto decyzję o opracowaniu dokumentu na nowo obowiązujących przepisach.

Gmina Kowalewo Pomorskie podpisała umowę z firmą Westmor Consulting z Włocławka na opracowanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie z terminem do 31 marca 2022 roku. Uchwałą Nr XXXII/267/21 z dnia 26 sierpnia 2021 roku Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim określiła szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2022-2030, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z późn.zm.)

Proces opracowywania strategii rozwoju uwzględniał sytuację społeczno-gospodarczą gminy i regionu, a także zmiany zachodzące w sferze zarządzania rozwojem wynikające z nowych uwarunkowań rozwoju kraju. Poprzedzony został przeprowadzeniem diagnozy strategicznej, w tym: diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2022 – 2030 została przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim Nr XLIV/365/22 z dnia 26 maja 2022 roku. Jest to podstawowy dokument, dzięki któremu Gmina jest w stanie zaplanować długofalowe działania i jednocześnie zhierarchizować potrzeby. Określa priorytety, cele i kierunki rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy.

Tabela 3: Cele strategiczne i operacyjne określone w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2022-2030

Wymiar społeczny	Wymiar gospodarczy	Wymiar przestrzenny
Cele strategiczne		
1. Wysoka jakość życia i wzrost kapitału społecznego	2. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej	3. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego oraz poprawa dostępu do przestrzeni publicznych
Cele operacyjne		
1.1. Rozwój infrastruktury usług społecznych	2.1. Rozwój i poprawa dostępu do infrastruktury komunikacyjnej	3.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego
1.2. Aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie	2.2. Rozwój i poprawa dostępu do infrastruktury	3.2. Rozwój przestrzeni

wykluczeniu społecznemu	wodno- kanalizacyjnej	publicznych
1.3. Nowoczesna edukacja	2.3. Wsparcie terenów popegeerowskich i pokolejowych	

Podejmowanie działań w zakresie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn.zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie polityki w zakresie zapewnienia ładu przestrzennego na jej terenie.

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy. Jest to dokument planistyczny o charakterze ogólnym, obejmujący obszar całej gminy. Istotą studium jest określenie polityki przestrzennej gminy i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, w oparciu o diagnozę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

Z początkiem kadencji obowiązywało studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie przyjęte przez Radę Miejską w Kowalewie Pomorskim w drodze Uchwały Nr XXII/215/09 z dnia 26 czerwca 2009 roku i zmienione Uchwałą Nr XXXVII/315/18 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 26 września 2018 roku. Zmiana związana była z potrzebą wprowadzenia do ustaleń obowiązującego studium udokumentowanego złoża kruszywa Naturalnego „MLEWO V”.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn.zm.) Burmistrz w celu oceny aktualności studium oraz planów miejscowych dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym z uwzględnieniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego. Sporządzona przez Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie analiza została pozytywnie zaopiniowana przez Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną w dniu 5 czerwca 2018 roku. Wyniki analizy Burmistrz przekazuje co najmniej raz w okresie kadencji Radzie Miejskiej, celem podjęcia uchwały w sprawie aktualności studium i planów miejscowych. Ostatnia ocena aktualności została przyjęta Uchwałą Nr XXXIII/298/18 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 15 czerwca 2018 roku.

Po podjęciu przez Radę Miejską Uchwały Nr VII/59/19 z dnia 30 maja 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie, w 2020 roku rozpoczęto procedurę z tym związaną. W dniu 17 lipca 2020 roku zawarta została umowa z Wykonawcą na opracowanie dokumentu jakim jest studium. Koszt opracowania wynosił 61 500,00 zł brutto a termin wykonania wyznaczono na 17 lipca 2022 rok. Podjęte zostały następujące czynności:

- ogłoszono w prasie miejscowej, przez obwieszczenie oraz udostępnienie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej, a także w sposób zwyczajowo przyjęty, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania studium, określając formę, miejsce i termin składania wniosków dotyczących studium;
- Zawiadomiono na piśmie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania studium instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium.

Wszystkie będące w posiadaniu Gminy dotychczasowe wnioski dotyczące zmian studium, złożone nowe wnioski oraz te otrzymane od instytucji i organów uzgadniających i opiniujących, zostały przekazane urzaniście celem rozpatrzenia na etapie przygotowywania projektu studium. Podejmowane były także czynności wynikające z podpisanej w 2019 roku umowy uczestnictwa w projekcie grantowym pn. „Planowanie z mieszkańcami” realizowanym przez Kujawsko-Pomorską Federację Organizacji Pozarządowych, współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach działania 2.19 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Projekt składał się z kilku etapów, w ramach których za pośrednictwem różnych kanałów informacyjnych mieszkańcy Gminy byli informowani o randze dokumentu jakim jest Studium, wpływie tego dokumentu na zagospodarowanie przestrzenne oraz wyrażali swoje zdanie co do planowanego sposobu zagospodarowania. Sporządzony projekt Studium podlegał szerokim konsultacjom społecznym. Projekt „Planowanie z mieszkańcami” został zakończony i ostatecznie rozliczony, natomiast wszystkie zgłaszane przez mieszkańców uwagi zostały przekazane do Urbanisty.

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kowalewo Pomorskie przyjęte zostało uchwałą Nr XLVII/380/22 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 25 sierpnia 2022 roku.

Aktualnie gmina posiada 31 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszar na terenie miasta i gminy o powierzchni ok. 1608 ha, stanowi to ok. 11,5% ogólnej powierzchni gminy.

Ponadto w 2023 roku podjęta została Uchwała nr LXVIII/516/24 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 25 stycznia 2024 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w obrębie Sierakowo i Srebrniki, Gmina Kowalewo Pomorskie, której procedura jest w trakcie opracowania.

Regulowanie polityki przestrzennej dla inwestycji lokalizowanych na terenach, dla których brak jest obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego odbywa się poprzez opracowanie:

- decyzji o warunkach zabudowy;
- decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Realizacja zadań uzależniona jest od wpływających wniosków oraz od możliwości ich finansowania.

5. ZADANIA Z ZAKRESÓW POSZCZEGÓLNYCH REFERATÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH

I. ROLNICTWO I MELIORACJE

1) Wspieranie potencjalnych kierunków rozwoju obszarów wiejskich na terenie gminy.

W budynkach będących własnością gminy bezpłatnie udostępniano sale na szkolenia organizowane przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie–Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Golubiu-Dobrzyniu.

Ponadto na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim na bieżąco były umieszczane informacje o możliwości pozyskania dofinansowania w poszczególnych działaniach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz szkoleniach.

Nawiązano współpracę z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Golubiu-Dobrzyniu. Gmina uczestniczyła w akcji informacyjnej skierowanej do hodowców trzody chlewnej na temat Afrykańskiego pomoru świń, akcji dotyczącej postępowania w przypadku znalezienia padłego dzika, a także akcji szczepienia lisów wolno żyjących poprzez rozpropagowanie i rozplakatowanie informacji w tym zakresie w gablotach sołeckich oraz na stronie Urzędu Miejskiego.

Kontynuowano umowę zawartą z Firmą Hetman Sp. z o.o. z Florianowa w zakresie odbioru i utylizacji padłych zwierząt z gospodarstw rolnych na terenie gminy. Punktem dyspozycyjnym jest Spalarnia Odpadów Pochodzenia Organicznego – Elektrownia Biomasa w Olszówce.

Na wniosek Burmistrza Miasta Wojewoda Kujawsko–Pomorski Zarządzeniem z dnia 26 sierpnia 2019 roku powołał komisję ds. szacowania strat spowodowanych przez suszę. Komisja szacująca straty spisała 77 protokołów.

Na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie suszą została objęta kukurydza na kiszonkę i ziarno, uprawiana na I kategorii glebowej. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zaoferowała pomoc rolnikom, których gospodarstwa ucierpiały wskutek suszy.

Stawka pomocy wyniosła 1 tys. zł do 1 ha, w przypadku szkód powstałych w uprawach rolnych wynoszących co najmniej 70 % danej uprawy na powierzchni występowania tej uprawy oraz 500 zł do 1 ha powierzchni upraw, w przypadku szkód powstałych w uprawach rolnych wynoszących co najmniej 30 % danej uprawy i mniej niż 70 % danej uprawy na powierzchni występowania tej uprawy.

W 2021 roku, w trybie jak wyżej, Wojewoda Kujawsko – Pomorski Zarządzeniem nr 138/2021 z dnia 5 sierpnia 2021 roku powołał komisję ds. szacowania strat spowodowanych przez nawałny deszcz. Komisja szacująca sporządziła 157 protokołów. Łączna powierzchnia strat

w uprawach na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie, według sporządzonych protokołów, wyniosła 4 296,23 ha, w tym na 183,57 ha stwierdzono stratę powyżej 70%.

W roku 2023 na wniosek Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie, Wojewoda Kujawsko-Pomorski Zarządzeniem Nr 182/2023 z dnia 21 lipca 2023 roku powołał komisję ds. szacowania strat spowodowanych przez suszę w Gminie Kowalewo Pomorskie.

W tym samym roku, zgodnie z wytycznymi Wojewody Kujawsko-Pomorskiego dotyczącymi wystąpienia suszy na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego, obowiązkowe było złożenie przez producenta rolnego wniosku o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy poprzez aplikację „zgłoś szkodę rolniczą” – <https://aplikacje.gov.pl/app/susza/#/campaign>. W przypadku wystąpienia rozbieżności pomiędzy danymi wprowadzonymi przez producenta rolnego a aplikacją, możliwe było złożenie wniosku o oszacowanie szkód do Komisji szacującej straty w terminie umożliwiającym ich oszacowanie. Było to jednak rozwiązanie opcjonalne. Do komisji szacującej wpłynęło 10 wniosków o oszacowanie strat w uprawach o łącznej powierzchni strat 660,01 ha. Raporty po zatwierdzeniu na platformie „zgłoś szkodę rolniczą” zostały przesłane w formie papierowej do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

2) Podjęcie działań w zakresie poprawy gospodarki wodnej na terenie gminy.

Gmina Kowalewo Pomorskie w budżecie zabezpiecza środki finansowe z przeznaczeniem dla spółek wodnych działających na jej terenie. Z możliwości otrzymania dotacji skorzystała Gminna Spółka Wodna w Kowalewie Pomorskim oraz Spółka Wodna Bielsk.

Wysokość dotacji otrzymanej w poszczególnych latach przez ww. podmioty uprawnione kształtowała się następująco:

Tabela 4: Wysokość dotacji dla Spółek Wodnych w poszczególnych latach

Rok	Gminna Spółka Wodna w Kowalewie Pomorskim	Spółka Wodna Bielsk
2019 rok	39 000,00 zł	3 000,00 zł
2020 rok	30 000,00 zł	3 000,00 zł
2021 rok	30 000,00 zł	3 000,00 zł
2022 rok	30 000,00 zł	3 000,00 zł
2023 rok	30 000,00 zł	4 000,00 zł

Dotacje wykorzystywane były na konserwację rowów melioracyjnych na terenie gminy oraz czyszczenie przepustów, co zapewniło prawidłowy odpływ wód z dróg i użytków rolnych rolników.

Ponadto Gminna Spółka Wodna w Kowalewie Pomorskim za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim korzystała z dofinansowania z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu. Z dotacji Samorządu Województwa z przeznaczeniem dla spółek wodnych na bieżące utrzymanie melioracji wodnych przeprowadzono

konserwację rowów melioracyjnych (m.in. R-B Borek w miejscowości Borek, Pluskowęsy, Frydrychowo oraz Nowy Dwór).

W 2022 roku Gmina Kowalewo Pomorskie, podpisując list intencyjny w sprawie utworzenia Lokalnego Partnerstwa Wodnego Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, zadeklarowała wolę współpracy w ramach Lokalnego Partnerstwa Wodnego Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego. Oznacza to udział w opracowaniu programu działań na rzecz poprawy sytuacji w zakresie gospodarki wodnej, zawierającego listę priorytetowych działań inwestycyjnych i remontowych na terenie powiatu oraz wspieranie akcji informacyjnych i edukacyjnych dotyczących racjonalnego gospodarowania wodą.

Spółki wodne na bieżąco mogły korzystać z pomocy Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim w realizacji zadań statutowych.

Na stronie internetowej Urzędu informowano mieszkańców o możliwościach dotowania budowy/renowacji zbiorników wodnych służących małej retencji.

II. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

1) Tworzenie perspektyw rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.

Na bieżąco udzielano osobom zainteresowanym prowadzeniem własnej działalności informacji na temat obowiązujących przepisów oraz procedury rejestracji działalności gospodarczej. Świadczone pomoc przy wypełnianiu wniosków o wpis, zmianę bądź wykreślenie działalności gospodarczej z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

Wspieranie przedsiębiorców już działających polegało na przekazywaniu im w sposób zwyczajowo przyjęty wpływających do Urzędu informacji na temat możliwości pozyskiwania dodatkowych środków finansowych przeznaczonych na prowadzenie i rozwój działalności gospodarczej, w tym pochodzących ze środków Unii Europejskiej.

Dnia 18 listopada 2019 roku z inicjatywy Burmistrza Miasta zorganizowano Forum Przedsiębiorców. W forum udział wzięli prelegenci oraz przedsiębiorcy z terenu gminy. Przedsiębiorcy wysłuchali prezentacji instytucji, takich jak: Bank Gospodarstwa Krajowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Golub - Dobrzyń, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dolina Drwęcy z Golubia-Dobrzynia, Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK, Izba Przemysłowo-Handlowa z Torunia, Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o. oraz Powiatowy Urząd Pracy z Golubia-Dobrzynia. Prezentacje dotyczyły m.in. uzyskania wsparcia finansowego, współpracy, zatrudniania i szkoleń.

W trakcie trwania pandemii COVID-19 za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim przekazywano informacje na temat możliwości uzyskania

pomocy dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą/przedsiębiorców, którzy ucierpieli w wyniku wybuchu epidemii.

W 2023 roku przedsiębiorców zainteresowanych rozwojem naszej gminy, chcących mieć wpływ na wybór kierunków jej rozwoju zaproszono do współpracy w formie przystąpienia do Rady Przedsiębiorców Gminy Kowalewo Pomorskie. Rada miała być organem o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym dla Burmistrza i jednostek mu podległych w zakresie rozwoju przedsiębiorczości w gminie. Na stronie urzędu umieszczono informację o możliwości złożenia deklaracji przystąpienia do Rady Przedsiębiorców. W wyznaczonym terminie wpłynęło 25 deklaracji.

W czerwcu 2023 roku zorganizowane zostało spotkanie z ww. przedsiębiorcami, którzy wyrazili chęć wstąpienia do Rady Przedsiębiorców, na którym omówiono zarys jej działania oraz projekt zasad i trybu jej funkcjonowania. Nie udało się jednak doprowadzić do ukonstytuowania Rady Przedsiębiorców z uwagi na nieuzyskanie quorum na kolejnym spotkaniu. Obecni stwierdzili brak zasadności kontynuowania dalszych działań, przy braku zaangażowania większej liczby przedsiębiorców.

III. OCHRONA ŚRODOWISKA

1) Bieżąca realizacja założeń Programu ochrony środowiska gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023 oraz Planu gospodarki niskoemisyjnej gminy Kowalewo Pomorskie.

Uchwałą Nr VII/56/19 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 30 maja 2019 roku określono zasady udzielania i sposób rozliczania dotacji celowej na finansowanie ograniczania niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła zasilanych paliwami stałymi w lokalach mieszkalnych na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie.

Dotacja jest skierowana do osób fizycznych będących właścicielami/współwłaścicielami nieruchomości stanowiących lokal mieszkalny, wykorzystywany w całości na własne potrzeby mieszkalne lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości wykorzystywanych w całości na własne potrzeby mieszkaniowe. Zdefiniowanie odbiorców dotacji w powyższy sposób dało szansę wymiany źródeł ciepła osobom, które nie mogły skorzystać z rządowego programu Czyste Powietrze skierowanego wyłącznie do posiadaczy domów jednorodzinnych.

Nabór wniosków w ramach ww. dofinansowania rozpoczął się 1 lipca 2019 roku. Możliwa do otrzymania przez Beneficjenta kwota dotacji w ramach dofinansowania wymiany źródła ciepła zasilanego paliwem stałym wynosiła 2 000,00 zł. W regulaminie udzielania dotacji ustalono limit 15 dofinansowań na rok.

W 2019 roku mieszkańcy skorzystali z dofinansowania wymiany 7 źródeł ciepła. Łączna kwota udzielonych dotacji wyniosła 14 000,00 zł.

W 2020 roku z dofinansowaniem z budżetu gminy mieszkańcy dokonali wymiany 11 źródeł ciepła. Łączna kwota udzielonych dotacji wyniosła 22 000,00 zł.

W 2021 roku mieszkańcy skorzystali z wymiany 15 źródeł ciepła na łączną kwotę 30 000,00 zł.

W kolejnych latach niestabilna sytuacja na rynku surowców energetycznych, w tym wzrost cen opału spowodowały zauważalny spadek zainteresowania mieszkańców wymianą źródeł ciepła. W latach 2022 i 2023 wymieniono po 2 źródła ciepła. Łączna liczba udzielonych dotacji wyniosła 8 000,00 zł

Wielokrotnie informowano mieszkańców o wymogach w zakresie palenia w piecu oraz możliwościach sfinansowania wymiany źródeł ciepła. Informacje umieszczane były na stronie internetowej Urzędu Miejskiego oraz w gablotach sołeckich na terenie gminy.

W 2021 roku na terenie miasta zainstalowane zostały czujniki jakości powietrza. Czujniki zamontowano w 5 rozproszonych lokalizacjach: ul. Klonowa, 1 Stycznia, Odrodzenia, Sienkiewicza i Placu 700-lecia. Dokładna lokalizacja czujników jest naniesiona na interaktywną mapę My Airly. Czujniki mają za zadanie mierzyć aktualny poziom zapylenia pyłami PM2.5 i PM10.

Dzięki czytelnym infografikom mieszkańcy na bieżąco mogą sprawdzić stan jakości powietrza w mieście. Zakupione czujniki poza pomiarami stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 oraz PM10 dokonują również pomiarów: temperatury powietrza, wilgotności i ciśnienia. Jakość powietrza można sprawdzić również na stronie internetowej: <https://airly.org/map/pl/> oraz w zestawieniach zamieszczanych na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

W dniu 18 maja 2021 roku podpisano porozumienie z WFOŚiGW w Toruniu w zakresie uruchomienia w Urzędzie Miejskim w Kowalewie Pomorskim Punktu informacyjno-konsultacyjnego na potrzeby programu „Czyste Powietrze” dla wszystkich właścicieli domów jednorodzinnych z Gminy Kowalewo Pomorskie zainteresowanych pozyskaniem dofinansowania.

Przeszkoleni pracownicy urzędu w ramach działalności Punktu:

- udzielali informacji o programie osobom zainteresowanym złożeniem wniosku o dofinansowanie;
- podejmowali działania mające na celu zidentyfikowanie budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami i przedstawiali im korzyści płynące z wzięcia udziału w programie;
- wspierali wnioskodawców w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie;
- organizowali spotkania informujące o zasadach programu dla mieszkańców;
- przekazywali materiały informacyjne i promocyjne o programie;
- przeprowadzali wizyty u mieszkańców, połączone z oceną obecnego źródła ciepła i potrzebą jego wymiany oraz wstępną analizą stanu budynku, pod kątem termomodernizacji;

- rozsyłali materiały informacyjne do potencjalnych wnioskodawców programu zachęcające do złożenia wniosku;
- pomagali wnioskodawcom przy rozliczeniu przyznanego dofinansowania poprzez wypełnianie wniosku o płatność oraz kompletowanie wymaganych załączników.

W 2022 roku Gmina Kowalewo Pomorskie znalazła się w rankingu 625 gmin najbardziej zaangażowanych w Program. Otrzymano dodatkowe środki w wysokości 25 600,00 zł na realizację zadań związanych z Programem.

Tabela 5: Realizacja Programu na terenie gminy Kowalewo Pomorskie - stan na dzień 31 grudnia 2023 rok

Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	417 sztuk
Liczba zawartych umów	372 sztuki
Liczba zrealizowanych przedsięwzięć	233 sztuki
Sumaryczna kwota wypłaconych dotacji	5 453 654,07 zł

W 2019 roku w ramach programu ochrony przyrody uzyskano dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na realizację zadania „Rewitalizacja zieleni w parku podworskim w miejscowości Pluskowęsy gm. Kowalewo Pomorskie”. W celu zapewnienia bezpieczeństwa osobom przebywającym w parku usunięto drzewa, które były w złym stanie fitosanitarnym. Drzewa nieprzeznaczone do usunięcia w ilości 45 sztuk zostały poddane zabiegom pielęgnacyjnym polegającym na usunięciu gałęzi obumarłych, nadłamanych lub wchodzących w kolizje z obiektami budowlanymi lub urządzeniami technicznymi. Odtworzono aleję drzew oraz uzupełniono nasadzenia obwodowe (11 sztuk lip).

Ogólny koszt zadania wyniósł 8 680,00 zł, w tym wkład gminy 1 136,00 zł.

Na terenie gminy stwierdzono przypadki występowania Barszczu Sosnowskiego, stanowiącego zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka oraz środowiska przyrodniczego. W związku z powyższym przypominano mieszkańcom w formie informacji jego charakterystykę i metody zwalczania.

W roku 2019 i 2020 usunięto stanowiska Barszczu Sosnowskiego w Kowalewie Pomorskim na gruntach będących własnością gminy. Ponadto Nadleśnictwo Golub-Dobrzyń przystąpiło do zwalczania tej rośliny na gruntach będących w jego zarządzie. Na terenie gminy prace te obejmowały grunty położone w miejscowości Chełmoniec.

Pozyskano dotację z WFOŚiGW w Toruniu w ramach Programu Priorytetowego Ochrona Przyrody na zadanie „Zwalczanie barszczu Sosnowskiego/ barszczu Mantegazziego na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie”. Wykonano prace metodą mechaniczno – chemiczną na powierzchni 1,65 ha w miejscowościach Chełmoniec i Chełmoniec.

Tabela 6: Informacja o realizacji ww. zadania w latach 2021 i 2022

Rok	Koszt zadania	Uzyskane dofinansowanie
2021	10 800,00 zł	8 307,36 zł
2022	16 200,00 zł	12 461,04 zł

W roku 2022 i 2023 roku złożono wnioski do WFOŚiGW w Toruniu w ramach programu priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”. Program przewiduje dofinansowanie do wymiany źródła ciepła na paliwa stałe na kocioł gazowy kondensacyjny, kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie, ogrzewanie elektryczne, pompę ciepła powietrze/woda lub pompę ciepła powietrze/powietrze, podłączenie lokalu do wspólnego efektywnego źródła ciepła. Dodatkowo możliwe było wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, wymiana okien i drzwi czy wykonanie wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła. Kosztem kwalifikowanym w programie jest również przygotowanie dokumentacji projektowej przedsięwzięcia. Gminy w ramach Programu mogą uzyskać dotację ze środków udostępnionych WFOŚiGW przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a następnie udzielić dotacji beneficjentom końcowym, tj. osobom fizycznym posiadającym tytuł prawny wynikający z prawa własności lub ograniczonego prawa rzeczowego do lokalu mieszkalnego, znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym na terenie gminy, realizującym przedsięwzięcie będące przedmiotem dofinansowania. Dodatkowo w II naborze wniosków, tj. w roku 2023 program objął wspólnoty mieszkaniowe.

W ramach I edycji programu „Ciepłe Mieszkanie” z dofinansowania skorzystał 1 Beneficjent końcowy, a kwota przyznanego dofinansowania wyniosła 7 200,00 zł. W ramach II edycji programu „Ciepłe Mieszkanie” chęć udziału w programie zgłosiło 17 Beneficjentów (w tym 3 wspólnoty mieszkaniowe).

Od 2022 roku realizowano zadania związane z obowiązkiem złożenia deklaracji do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków o użytkowanych źródłach ciepła i spalania paliw w budynkach mieszkalnych oraz niemieszkalnych oraz dodatkiem węglowym.

Dodatkowo w 2022 roku ze względów bezpieczeństwa została wykonana ekspertyza dendrologiczna pomnika przyrody w miejscowości Chełmonie za kwotę 2 100,00 zł. Według opracowania zostały zakupione i zamontowane certyfikowane wiązania typu GEFA na dwóch poziomach: około 1,5 m nad pękającym rozwidleniem wiązanie sztywne o wytrzymałości 4T oraz wiązanie elastyczne 2T w odległości ponad połowy długości wiązanego konaru. Ponadto wykonane zostały cięcia prześwietlające i odciążające wiązany konar oraz usunięto posusz z obrębu całej korony drzewa za kwotę 2 500,00 zł.

2) Kontynuowanie działań związanych z realizacją założeń wynikających z „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2009 – 2032”

Wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest dopuszcza się w użytkowanych urządzeniach, obiektach, instalacjach oraz miejscach do 31 grudnia 2032 roku.

Właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest, dokonuje inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest, poprzez sporządzenie spisu z natury. Mieszkańcy gminy posiadający wyroby zawierające azbest corocznie sporządzają i przekazują stosowną informację zawierającą m.in. dane o ilości azbestu i miejscu jego występowania. Na podstawie zgromadzonych w informacjach danych, gmina prowadzi inwentaryzację i szacuje ilość i rodzaj azbestu na swoim terenie.

W ramach realizacji zadania „Demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie” w roku 2019 zutylizowano 95,736 Mg azbestu z 36 nieruchomości. Ostateczny koszt zadania wyniósł 30 708,28 zł. Realizacja zadania finansowana była w 100% z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oraz z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W 2020 roku zutylizowano 112,75 Mg azbestu z 43 obiektów. Ostateczny koszt zadania wyniósł 48 320,50 zł. Realizacja zadania finansowana była z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oraz z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 45 078,00 zł. Koszt gminy wyniósł 3 242,50 zł.

W roku 2021 zutylizowano łącznie 188,60 Mg azbestu z 66 obiektów. Ostateczny koszt zadania wyniósł 82 872,96 zł. Realizacja zadania dofinansowana była z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w wysokości 80 000,00 zł. Koszt gminy wyniósł 2 872,96 zł.

W roku 2022 zutylizowano łącznie 112,70 Mg azbestu z 44 obiektów. Ostateczny koszt zadania wyniósł 44 131,07 zł. Realizacja zadania dofinansowana była z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w wysokości 40 000,00 zł. Koszt gminy wyniósł 4 131,07 zł.

W 2023 roku zutylizowano łącznie 122,02 Mg azbestu z 35 obiektów. Ostateczny koszt zadania wyniósł 63 167,96 zł. Realizacja zadania dofinansowana była z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w wysokości 60 000,00 zł. Koszt gminy wyniósł 3 167,96 zł.

IV. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA ALKOHOLOWI

1) Coroczne opracowanie oraz realizacja założeń Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie.

zgodnie z koncepcjami zawartymi w Strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2014-2020.

Corocznie opracowywany jest Program, w którym wskazane są zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowane przez gminę. Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Kowalewo Pomorskie, którzy w życiu prywatnym i zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

Głównym jego celem jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk życia społecznego związanych z nadużywaniem alkoholu.

Uchwałą Nr III/20/18 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 grudnia 2018 roku przyjęto do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019, stanowiący część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2014-2020.

Sprawozdanie z realizacji zadań w ramach programu przyjęto Uchwałą Nr XIX/151/20 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 maja 2020 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za rok 2019, stanowiącego część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2014-2020.

Uchwałą Nr XIV/109/19 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 30 grudnia 2019 roku przyjęto do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020, stanowiący część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2014-2020.

Sprawozdanie z realizacji zadań w ramach programu przyjęto Uchwałą Nr XXX/251/21 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 27 maja 2021 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za rok 2020, stanowiącego część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2014-2020.

Uchwałą Nr XXVI/215/21 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 stycznia 2021 roku przyjęto do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021. Natomiast Uchwałą Nr XXVIII/233/21 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 25 marca 2021 roku przyjęto do realizacji Gminny Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2023.

W związku ze zmianą przepisów prawnych i koniecznością scalenia ww. programów Uchwałą Nr XL/337/22 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 31 marca 2022 roku przyjęto do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025.

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Kowalewo Pomorskie, którzy w życiu prywatnym i zawodowym spotykają się z problemem uzależnień oraz ich konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką. Wskazane zostały w nim zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii realizowane przez gminę. Elementem tego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Określone zadania i sposoby ich realizacji dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości wprowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych – jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji, instytucji i osób fizycznych.

Na realizację zadań określonych w Programie przeznaczone zostały dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży. Corocznie przedkładane są sprawozdania z realizacji zadań i wydatków w ramach Programu.

V. SPRAWY MIESZKANIOWE

1) Opracowanie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2022 – 2026.

Uchwałą nr XXXVII/309/21 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 30 grudnia 2021 roku przyjęto do realizacji wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2022-2026. Szczegółowe sprawozdania z ww. uchwały są przedmiotem obrad Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim corocznie, w terminie do 30-go czerwca każdego roku za rok poprzedni.

2) Działania mające na celu tworzenie warunków do:

- rozwoju budownictwa jednorodzinnego poprzez zabezpieczanie terenów stanowiących własność gminy pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne;

- rozwoju budownictwa wielorodzinnego;

- adaptacji pomieszczeń na lokale mieszkalne.

Gmina od szeregu lat prowadzi politykę zmierzającą do posiadania w swoich zasobach terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, zarówno w granicach administracyjnych miasta, jak i na terenach wiejskich.

Na stronie internetowej BIP na bieżąco aktualizowana jest oferta inwestycyjna zawierająca w swej treści wykaz nieruchomości możliwych do pozyskania przez potencjalnych inwestorów. Opracowywane są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w których zabezpiecza się tereny pod budownictwo jedno i wielorodzinne.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla działki o nr geod. 47/25 położonej w 01 obrębie ewidencyjnym miasta Kowalewo Pomorskie możliwe jest

wybudowanie dwóch budynków wielorodzinnych 4-kondygnacyjnych przy ul. Kościuszki z 66 mieszkaniami. Inwestycja będzie możliwa do realizacji przez przystąpienie Gminy Kowalewo Pomorskie do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN-Toruński Sp. z o.o. Zadanie realizowane będzie dwuetapowo. W pierwszym etapie wzniesiony zostanie jeden blok z 33 mieszkaniami.

W 2023 roku inwestycja została zaprojektowana a w dniu 11 maja 2023 roku uzyskano prawomocne pozwolenie na budowę.

W dniu 24 sierpnia 2023 roku Gmina podpisała umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w zakresie grantu z Funduszu Dopłat oraz grantu OZE (przysługuje inwestorowi realizującemu przedsięwzięcie polegające na zakupie, montażu, budowie lub modernizacji instalacji odnawialnego źródła energii).

Ogłoszony w połowie 2023 roku nabór najemców zakończył się z dniem 29 grudnia 2023 roku. Planowane zakończenie budowy przewidywane jest na koniec 2025 roku.

3) Realizacja wyroków o eksmisję.

W okresie od 2018 roku do 30 czerwca 2021 roku wykonano 1 wyrok eksmisyjny – w 2019 roku mieszkanie w Chelmoniu otrzymała osoba, która dotychczas zajmowała lokal w zasobie prywatnym.

W okresie od lipca 2021 roku do końca 2023 roku wykonano 1 wyrok eksmisyjny – mieszkanie w Pluskowęsach otrzymała osoba zajmująca dotychczas lokal należący do PKP w Marianach.

4) Działania prowadzące do zmniejszenia zaległości czynszowych.

W okresie sprawozdawczym podejmowano następujące działania mające na celu zmniejszenie zaległości czynszowych:

- wysyłano pisma wzywające do zapłaty zaległości;
- rozkładano zaległości związane z niepłaceniem czynszu za wynajmowany lokal mieszkalny na raty – w okresie od 2021 do końca 2023 roku pozytywnie rozpatrzono 7 wniosków dotyczących spłaty powstałego zadłużenia;
- kierowano sprawy o zapłatę do:
  - sądu: w 2018 roku - 12 spraw, w 2019 roku - 6 spraw, w 2020 roku - 4 sprawy; w 2021 roku 9 spraw, w 2022 roku – 5 spraw, w 2023 roku – 7 spraw;
  - komornika sądowego: w 2018 roku – 5 spraw, w 2019 roku – 7 spraw, w 2020 roku – 3 sprawy, w 2021 roku – 6 spraw, w 2022 roku – 2 sprawy, w 2023 roku – 4 sprawy.

VI. SPRAWY KOMUNALNE

1) Podejmowanie zadań w zakresie poprawy estetyki miasta:

- a) **Naprawa i remonty ciągów pieszych na terenie miasta w celu poprawy bezpieczeństwa**

- corocznie prowadzono remonty częściowe nawierzchni asfaltowych dróg gminnych oraz liczne naprawy częściowe chodników na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie, w tym ciągów pieszo - jezdnych na terenie gminy;
- w 2019 roku dokonano oczyszczenia chodników na terenie wsi; od 2022 roku chodniki zostały przekazane w całoroczne utrzymanie do Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kowalewie Pomorskim (ZGKiM Sp. z o.o.);
- na bieżąco dokonywano uzupełnienia, napraw i wymiany oznakowania drogowego;
- w ramach poprawy estetyki terenu miasta i gminy wykonywano prace malarskie w zakresie oznakowania dróg i parkingów na terenie miasta: odmalowano słupki ochronne biało-czerwone i łańcuchy, linie segregacyjne, przejścia dla pieszych oraz oznakowano miejsca parkingowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych;
- zamontowano znaki i barierki w miejscowości Zapłuskowęsy;
- zakupiono i zamontowano ławki na ul. Odrodzenia.

b) Realizacja zadań związanych z utrzymaniem czystości i porządku

- na bieżąco dokonywano napraw wiat przystankowych i donic betonowych;
- odmalowywano kosze uliczne z terenu miasta, wymieniano zepsute na nowe;
- odnawiano postumenty oraz odmalowano litery na kamieniach granicznych, zlokalizowanych na obrzeżach miasta – przy wyjazdach na Toruń, Brodnicę, Wąbrzeźno, Chełmżę oraz Bielsk;
- oczyszczono i odmalowano zardzewiałe ramki przy tabliczkach z nazwami ulic na terenie miasta, natomiast w 2023 roku wymieniono tabliczki z nazwami ulic na nowe.

c) Pielęgnacja, rekultywacja i zagospodarowanie terenów zieleni miejskiej

- w 2018 roku został wykonany projekt „Rekultywacja przestrzeni publicznej i terenów zielonych na obszarze miasta Kowalewo Pomorskie” - dla Placu 700-lecia, w ramach ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dofinansowaniem ze środków unijnych w wysokości 251 484,51 zł. Wykonawcą zadania był ZGKiM Sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim, który został wybrany w wyniku przetargu nieograniczonego. Wykonawca zakończył prace w terminie, tj. do końca października 2018 roku. Odbiór prac (bezusterkowy) nastąpił w dniu 6 listopada 2018 roku. Całkowity koszt zadania: 804 897,67 zł brutto. W ramach zadania przebudowany został Plac 700-lecia, tj. wykonano podświetlaną fontannę z herbem Gminy Kowalewo Pomorskie w centralnej części placu (w miejscu byłej rabaty), ustawiono ławki wokół fontanny, nastąpiła eliminacja murków oporowych i podwyższeń, wprowadzono w przestrzeń trawnika siatki kwadratów z kostki granitowej w kolorze szaro-rudym, w celu nawiązania do dawnej formy zagospodarowania terenu, przestrzeń placu oraz nawierzchnia chodnika została wykonana z płyt granitowych, wykonano dodatkowe elementy małej architektury:

kosze na odpady, stojaki rowerowe, nasadzono nową roślinność złożoną z drzew, krzewów, bylin oraz trawnika, wprowadzono instalację automatycznego nawadniania oraz system zabezpieczający bryły korzeniowe drzew i krzewów przed zasoleniem w okresach zimowych;

- w 2018 roku nasadzono nowe krzewy na terenie targowiska oraz pasie zieleni w kierunku Frydrychowa (przy części przemysłowej Osiedla Brodnickiego);
- corocznie dokonywano dwukrotnych nasadzeń kwiatów i dodatkowo nasadzenia chryzantem w donicach przy skrzyżowaniu drogi krajowej z ul. Szkolną oraz w Parku 730 - lecia na terenie miasta;
- od 2019 roku wprowadzono do nasadzeń rośliny wieloletnie, wykonano odpowiednie donice dla iglaków na ul. Św. Mikołaja i na skrzyżowaniu ul. Toruńskiej z Batalionów Chłopskich (donica z ławeczkami), ustawiono kwietnik na zieleńcu przy skrzyżowaniu ul. 1 Stycznia z ul. Dworcową, zagospodarowano klomb przy wjeździe do miasta od strony Torunia, nadając mu wygląd herbu Kowalewa Pomorskiego;
- w 2020 roku na rynku miasta zamontowano maszt do flag.

Od 2021 roku utrzymanie miasta Kowalewo Pomorskie zostało powierzone ZGKiM Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim nr XXIX/248/21 z dnia 29 kwietnia 2021 roku i umowy wykonawczej.

2) Organizacja i prowadzenie akcji i konkursów o charakterze ekologiczno-estetycznym

W 2018 roku przeprowadzono XVI edycję konkursu „Przywracamy urok naszej gminie”, którego idea jest przywrócenie estetycznego wyglądu miejscom zaniedbanym, opuszczonym i zaśmieconym. Rozstrzygnięcia konkursu dokonano podczas sesji Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim w dniu 27 marca 2019 roku. Komisja konkursowa przyznała nagrody dla trzech pierwszych miejsc – sołectw.

W roku 2018 przeprowadzono także XXI edycję konkursu „Piękna Gmina”. Udział w konkursie zadeklarowały 4 sołectwa, 7 zagród wiejskich, 23 nieruchomości oraz 2 obiekty użyteczności publicznej. Ze względu na zbyt małą ilość zgłoszeń obiektów użyteczności publicznej oraz brak zgłoszeń osiedli, konkurs w tych kategoriach nie został przeprowadzony.

W kategorii na najbardziej zadbaną zagrodę wiejską i najbardziej zadbaną nieruchomość przyznano pierwsze, drugie i trzecie miejsca oraz po dwa wyróżnienia. W kategorii na najbardziej uporządkowaną wieś przyznano ex aequo dwa pierwsze miejsca oraz drugie i trzecie miejsce. Wręczenia nagród dokonano w dniu 27 czerwca 2019 roku podczas sesji Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim.

Na przełomie 2018 i 2019 roku przeprowadzono XII edycję konkursu „Na najpiękniejszą iluminację świąteczno-noworoczną”. Konkurs został przeprowadzony w dwóch kategoriach: indywidualnej, w której zgłaszano posesje i zagrody prywatne oraz kategorii zbiorowej, w której

zgłaszano obiekty użyteczności publicznej. W regulaminowym terminie wpłynęło 28 zgłoszeń, w tym 23 w kategorii indywidualnej oraz 5 w kategorii zbiorowej. Rozstrzygnięcie konkursu odbyło się podczas sesji Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim w dniu 27 marca 2019 roku.

Konkurs „Przywracamy urok naszej gminie” w roku 2019 przeprowadzono po raz siedemnasty. Łącznie zostały złożone 4 deklaracje udziału w konkursie, natomiast tylko 3 podlegały ocenie końcowej. Na podstawie przyznanej przez komisję konkursową punktacji wyłoniono zwycięzców przyznając pierwsze, drugie i trzecie miejsce.

W 2019 roku przeprowadzona została XXII edycja konkursu „Piękna Gmina”. Udział zadeklarowały 2 sołectwa, 1 osiedle, 2 obiekty użyteczności publicznej, 6 zagród wiejskich oraz 12 nieruchomości. Z uwagi na zbyt małą liczbę zgłoszeń, konkurs w kategorii na najbardziej uporządkowane osiedle i wieś, a także obiekt użyteczności publicznej nie został przeprowadzony. Decyzją komisji konkursowej w kategorii na najbardziej zadbaną zagrodę i nieruchomość przyznano po jednym pierwszym, drugim i trzecim miejscu oraz po dwa wyróżnienia.

Na przełomie 2019 i 2020 roku przeprowadzono XIII edycję konkursu „Na najpiękniejszą iluminację świąteczno-noworoczną”. Konkurs tradycyjnie przeprowadzono w dwóch kategoriach. Łącznie wpłynęło 26 zgłoszeń, w tym 21 w kategorii indywidualnej oraz 5 w kategorii zbiorowej. Komisja konkursowa wyłoniła zwycięzców i przyznała ex aequo dwa pierwsze, dwa drugie, trzy trzecie miejsca oraz 3 wyróżnienia. W kategorii zbiorowej przyznała natomiast pierwsze, drugie i trzecie miejsce oraz jedno wyróżnienie.

Rozstrzygnięcia konkursu „Przywracamy urok naszej gminie” dokonano wspólnie z rozstrzygnięciem konkursów „Piękna Gmina” oraz „Przywracamy urok naszej gminie” w dniu 17 czerwca 2020 roku.

Z uwagi na pandemię COVID-19 wręczenia nagród dokonano w siedzibie Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim. Zgodnie z regulaminami konkursów rozstrzygnięcie powinno nastąpić na sesji Rady Miejskiej, jednak w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo osób, postanowiono o odstąpieniu od tej formy rozstrzygnięcia.

Z tego samego powodu w 2021 i 2022 roku, nie zostały przeprowadzone kolejne edycje konkursów. Dopiero na przełomie 2023/2024 roku przeprowadzono kolejną edycję konkursu „Na najpiękniejszą iluminację świąteczno-noworoczną”. Konkurs został przeprowadzony w dwóch kategoriach: indywidualnej, w której zgłaszano posesje i zagrody prywatne oraz kategorii zbiorowej, w której zgłaszano obiekty użyteczności publicznej. W wyznaczonym w regulaminie terminie łącznie wpłynęło 17 zgłoszeń, w tym 16 w kategorii indywidualnej oraz 1 w kategorii zbiorowej. Tym samym konkurs w kategorii zbiorowej nie mógł zostać przeprowadzony, gdyż warunkiem jest minimum 5 zgłoszeń. Rozstrzygnięcie konkursu odbędzie się w I kwartale 2024 roku.

W latach 2018 – 2023 Gmina Kowalewo Pomorskie przystępowała do kolejnych akcji „Sprzątanie świata - Polska”, co roku pod innymi hasłami przewodnimi. W kampanie zaangażowane były dzieci z przedszkoli, uczniowie ze szkół podstawowych, młodzież z Zespołu Szkół im. Lecha Wałęsy, a ponadto dzieci i młodzież ze Świetlicy Socjoterapeutycznej i Warsztatów Terapii Zajęciowej. Do akcji przystępował także Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Kowalewie Pomorskim, członkowie niektórych KGW, OSP, Rady Sołeckie, mieszkańcy sołectw i osiedli. Po godzinach pracy do akcji przyłączali się również pracownicy ZGKiM Sp. z o. o., Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miejskiego.

W ramach akcji uporządkowano tereny wokół budynków szkół, przyległych ulic, ogródków działkowych, osiedli znajdujących się w obrębie miasta oraz parków, zieleńców, dworców kolejowych i przystanków autobusowych. Ponadto porządkowano place zabaw, boiska, parki oraz teren górki zamkowej. Mieszkańcy sołectw zbierali odpady z rowów i poboczy dróg, ciągów pieszo-rowerowych, przystanków autobusowych, boisk i placów zabaw oraz terenów przy świetlicach. Wywóz i utylizację nieczystości zebranych podczas kampanii zapewniał miejscowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim.

W ramach kampanii dzieci z Przedszkola, Szkół Podstawowych i ówczesnego Gimnazjum mogły uczestniczyć w odbytych w roku 2018 i 2019 w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Kowalewie Pomorskim „Ekobiesiadach” oraz programach edukacyjnych, konkursach o tematyce ekologicznej, happeningach, kampaniach informacyjnych, wycieczkach i przedstawieniach.

Za organizację i przebieg akcji odpowiedzialny był Sztab Koordynacyjny, którego zadaniem było rozpropagowanie kampanii, nadzór nad jej sprawnym przebiegiem oraz podsumowanie wyników.

Podsumowanie akcji:

2018 rok „Akcja- segregacja! 2 x więcej, 2 x czyściej”

- udział wzięło **1 285 osób**
- ilość zebranych odpadów zmieszanych – **1,26 tony**

2019 rok „Nie śmiećmy – sprzątamy –zmieniamy”

- udział wzięły **1 273 osoby,**
- ilość zebranych odpadów zmieszanych – **1,1 tony**

2020 rok „Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję”.

- udział wzięło **825 osób**
- ilość zebranych odpadów zmieszanych – **0,56 tony**

2021 rok „Myślę więc nie śmieć”

- udział wzięło **1210 osób**
- ilość zebranych odpadów zmieszanych – **1,22 tony**

2022 rok „Wszystkie śmieci są nasze”

- udział wzięły **1263 osoby**
- ilość zebranych odpadów zmieszanych – **1,22 tony**

2023 rok „Sprzątanie świata łączy”

- udział wzięło **908 osób**
- ilość zebranych odpadów zmieszanych – **0,78 tony**

W maju 2021 roku po raz pierwszy przeprowadzono konkurs ekologiczny **„Zrób coś twórczego z odpadu starego”**. Konkurs miał na celu kształtowanie prawidłowych postaw proekologicznych zmierzających do selektywnej zbiórki, odzysku i recyklingu odpadów z gospodarstw domowych ze szczególnym uwzględnieniem odpadów opakowaniowych, miał także na celu prezentację sposobów ograniczania ilości powstających odpadów, rozwijanie inwencji twórczej, kreatywności oraz popularyzację działań plastycznych/manualnych.

Konkurs przeprowadzony w 3 kategoriach wiekowych cieszył się sporym zainteresowaniem. Łącznie wpłynęło 66 prac konkursowych. Z uwagi na zaangażowanie dzieci oraz wyjątkowy charakter wykonanych prac jury nagrodziło wszystkich uczestników.

Fundatorami nagród w konkursie była Gmina Kowalewo Pomorskie, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych EKOSYSTEM z Wąbrzeźna oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

W maju 2022 roku po przerwie związanej z COVID-19 ogłoszono kolejną edycję konkursu ekologicznego pn. „Ekowypady za elektroodpady”. Konkurs miał na celu kształtowanie i promowanie właściwej postawy sprzyjającej trosce o środowisko, tworzenie trwałych nawyków segregacji ze strumienia odpadów komunalnych odpadów elektrycznych i elektronicznych. Miał także na celu upowszechnianie wiedzy o potrzebie utylizacji sprzętu elektronicznego i elektrycznego, o ekologicznym gospodarowaniu odpadami oraz rozwijanie świadomości i wrażliwości ekologicznej wśród wszystkich grup społeczeństwa, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży, ale również dorosłych mających bezpośredni wpływ na edukację młodego pokolenia (rodziców i nauczycieli).

W konkursie udział wzięły wszystkie 4 szkoły podstawowe z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie. Nagrodami w konkursie były wycieczki szkolne i inne przedsięwzięcia o charakterze przyrodniczym bądź ekologicznym. I tak, dzięki otrzymanej nagrodzie zorganizowano dla uczniów: wyjazd do Szkoły Leśnej na Barbarce, pobyt w Zielonej Szkole w Gorenium Dużym, wyjazd do Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Płocku, wycieczkę do Wdeckiego Parku Krajobrazowego w Tleniu, udział w warsztatach „Ścieżka ciszy” oraz warsztatach przyrodniczo-ekologicznych. Fundatorami nagród w konkursie było Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Ekosystem z Wąbrzeźna.

W kwietniu 2023 roku ogłoszono kolejną edycję konkursu. W konkursie również udział wzięły 4 szkoły podstawowe z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie. Zebrano 2 347 szt. Elektroodpadów, 771 kg nakrętek oraz 547 kg baterii.

Nagrodami w konkursie tradycyjnie były wycieczki szkolne i inne przedsięwzięcia o charakterze przyrodniczym bądź ekologicznym. Dzięki otrzymanej nagrodzie zorganizowano dla uczniów: wyjazd do Zielonej Szkoły w osadzie leśnej „Barbarka”, wyjazd do Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku „Myślęcinek”, wyjazd do Biskupina i Wenecji, udział w warsztatach ekologicznych pn. „Rola ekologii w życiu”, wycieczkę do Gospodarstwa Agroturystycznego w Gostkowie. Fundatorami nagród w konkursie było Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Ekosystem z Wąbrzeźna.

W czerwcu 2023 roku Gmina Kowalewo Pomorskie podpisała umowę z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie na dofinansowanie w formie dotacji Przedsięwzięcia „Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag”. Odpady rolnicze odebrane zostały z 38 gospodarstw w terenie Gminy Kowalewo Pomorskie. Łącznie odebrano ich prawie 50 ton, w tym: 30,7 Mg folii rolniczej, 6,02 Mg siatki i sznurka do owijania balotów, 2,43 Mg opakowań po nawozach oraz 10,81 Mg opakowań typu Big Bag. Udzielenie pomocy finansowej na usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej stanowiło pomoc de minimis w rolnictwie.

3) *Rozwój własnego zaplecza technicznego i gospodarczego w celu zapewnienia realizacji zadań ciążących na gminie*

Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim na bieżąco, w zależności od potrzeb, dokonuje zakupu niezbędnego sprzętu i wyposażenia w celu zapewniania właściwego funkcjonowania oraz odpowiedniej realizacji powierzonych zadań.

W 2019 roku dokonano zakupu kosiarki bijakowej, w 2020 roku zakupiono samochód osobowy Renault Trafic rok produkcji 2014 o pojemności 2,0 DCI, natomiast w 2021 roku zamiatarkę ciągnikową. Ponadto zainwestowano w programy komputerowe: księgowy na 3 stanowiska, magazynowy na 3 stanowiska oraz kadrowo-płacowy do obsługi 50 pracowników wraz z abonamentami i szkoleniem księgowym.

W 2023 roku Gmina dokonała zakupu używanej samojezdnej równiarki drogowej o wartości 73 800,00 zł brutto, przeznaczonej do utrzymania i profilowania nawierzchni dróg gminnych oraz zakupu używanego samojezdnego walca drogowego o wartości 61 500,00 zł brutto, przeznaczonego do wałowania nawierzchni dróg gminnych. Sprzęty zostały przekazane w dzierżawę do ZGKiM Sp. z o. o. w celu wykonywania prac w sołectwach.

4) Współpraca z zarządcami dróg w zakresie poprawy stanu technicznego i bezpieczeństwa dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych oraz prac związanych z odbudową lub modernizacją chodników, jezdni i parkingów w centrum miasta.

Prowadzona była współpraca z zarządcami dróg w zakresie poprawy bezpieczeństwa oraz stanu technicznego drogi krajowej, dróg wojewódzkich i powiatowych. Poszczególni zarządcy w ramach swoich kompetencji dokonywali bieżących remontów jezdni i poboczy dróg, uzupełniali oznakowanie, utrzymywali rowy oraz zieleń przydrożną.

W 2018 roku wspólnie z Powiatem Golubsko-Dobrzyńskim podjęto realizację inwestycji pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 2106C w m. Wielka Łąka w km 0+000 do 0+400”, obejmującej wykonanie chodnika. Powiat ogłosił przetarg na roboty budowlane. Na realizację tego zadania Gmina Kowalewo Pomorskie przekazała Powiatowi dotację celową w kwocie 123 561,70 zł, co stanowi 50% wartości robót budowlanych. Zadanie zostało wykonane w terminie zgodnym z umową.

Ponadto Gmina wspólnie z Powiatem realizowała zadanie pn. „Budowa parkingu przy drodze powiatowej nr 2105C w m. Wielka Łąka”. W wyniku rozstrzygnięcia przetargu zadanie realizował ZGKiM Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim za kwotę 294 370,64 zł, przy czym Powiat przekazał Gminie dotację na realizację tego zadania w wysokości 50% wartości robót budowlanych. Umowny termin realizacji ustalony został do dnia 30 listopada 2018 roku, jednak ze względu na trudne warunki atmosferyczne został wydłużony do 30 maja 2019 roku.

W 2020 roku Gmina przekazała dotacje na inwestycje realizowane na drogach powiatowych, tj.:

- na „Remont drogi powiatowej nr 2107C Szychowo - Chełmonie wraz z infrastrukturą towarzyszącą”- 108 711,67 zł;
- na „Przebudowę drogi powiatowej nr 2110C Kiełpiny - Ostrowite” – 24 847,08 zł;
- na „Remont drogi powiatowej nr 2106C Wielka Łąka - Lipienica od km 0+425 do km 4+625” – 58 288,16 zł.

5) Realizacja zadań wynikających z Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko – pomorskiego na lata 2016 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2028.

Gmina Kowalewo Pomorskie realizowała nadrzędne cele określone w „Planie gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028 tj.:

- tworzyła warunki do zapobiegania powstawaniu odpadów – utworzyła punkt napraw oraz punkt drugiego życia produktu w ramach modernizacji punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
- zapewniła możliwość segregacji odpadów u źródła ich powstania – właścicielom nieruchomości zapewniono pojemniki do gromadzenia odpadów, z podziałem na 5 frakcji;

- zagwarantowała unieszkodliwienie odpadów (poza składowiskiem) – odpady komunalne odebrane z nieruchomości były kierowane do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych w Niedźwiedziu;
- zapewniła podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców – poprzez prowadzenie działań edukacyjnych.

Ponadto gmina realizowała zadania ujęte w planie inwestycyjnym, stanowiącym załącznik do „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2018-2023”. W ww. załączniku przewidziano do wykonania przedsięwzięcie polegające na rozbudowie, wyposażeniu oraz podniesieniu standardów technicznych i jakościowych PSZOK przy ul. Brodnickiej 1 w Kowalewie Pomorskim. Inwestycję zrealizowano w 2018 roku przy współudziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO na lata 2014 – 2018. Koszt wykonanych robót budowlanych wyniósł 1 521 588,49 zł, natomiast wyposażenie budynku socjalno-biurowego z pomieszczeniem edukacyjnym – 37 100,00 zł. Gmina Kowalewo Pomorskie otrzymała dofinansowanie na realizację zadania w wysokości 847 840,00 zł.

6) Wybór podmiotu odbierającego odpady komunalne oraz instalacji, która zagospodaruje odpady z terenu gminy Kowalewo Pomorskie.

W wyniku rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego na odbieranie i zagospodarowanie stałych odpadów komunalnych z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2019 roku wybrano Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Ekosystem Sp. z o.o. z Wąbrzeźna. Podwykonawcą ww. przedsiębiorcy był Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., ul. Brodnicka 1 w Kowalewie Pomorskim.

Kolejne umowy zawierano również z ww. firmą na okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 czerwca 2020 roku, od 1 lipca 2020 roku do 31 grudnia 2022 roku i od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku. Odpady odebrane z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych były kierowane do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Niedźwiedziu.

Nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 19 lipca 2019 roku wyeliminowała możliwość ryczałtowego rozliczania się z przedsiębiorcą wykonującym ww. usługi. Tym samym Gmina Kowalewo Pomorskie od 2020 roku płaci za rzeczywistą ilość odebranych i zagospodarowanych odpadów poszczególnych frakcji.

Koszty realizacji usług i wynagrodzenie wypłacane wykonawcy od 2020 roku gwałtownie wzrosły. Od 1 lipca 2020 roku zwiększono stawki opłat za odpady odbierane od mieszkańców z 8 do 17 zł od każdej osoby zamieszkującej nieruchomość. Wprowadzono również ulgę dla właścicieli nieruchomości kompostujących bioodpady w przydomowym kompostowniku w wysokości 1 zł od każdej osoby zamieszkującej nieruchomość.

Od 1 stycznia 2022 roku zwiększono stawki opłat za odpady odbierane od mieszkańców z 17,00 zł do 23,00 zł od każdej osoby zamieszkującej nieruchomość. Zwiększono wysokość ulgi dla właścicieli nieruchomości kompostujących bioodpady w przydomowym kompostowniku do 2,00 zł od każdej osoby zamieszkującej nieruchomość.

Od 1 maja 2023 roku stawka opłaty za odpady ponownie wzrosła do 29,00 zł od każdej osoby zamieszkującej nieruchomość. Ulga za kompostownik wzrosła do 3,00 zł od każdej osoby zamieszkującej nieruchomość.

W ramach obowiązującej umowy wykonawca:

- odbiera i zagospodarowuje odpady komunalne – tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe, szkło, papier i tekturę, bioodpady oraz odpady zmieszane;
- wyposaża nieruchomości w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów;
- odbiera bezpośrednio z nieruchomości i zagospodarowuje odpady wielkogabarytowe oraz odpady elektryczne i elektroniczne;
- sporządza i dostarcza do właścicieli nieruchomości harmonogramy wywozu odpadów komunalnych z góry na każdy rok obowiązywania umowy;
- współuczestniczy i wspiera finansowo organizację konkursów ekologicznych;
- prowadzi edukację ekologiczną mieszkańców m.in. poprzez tworzenie plakatów i ulotek na temat prawidłowej segregacji odpadów.

7) *Dostosowanie prawa miejscowego do planowanych zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz realizacja zadań z nich wynikających.*

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zaszła konieczność podjęcia, z mocą od 1 stycznia 2020 roku, nowej uchwały w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kowalewo Pomorskie.

W ww. akcie prawa miejscowego:

- zwiększono częstotliwość odbioru odpadów niesegregowanych (zmieszanych) z zabudowy zagrodowej oraz jednorodzinnej w okresie od 1 kwietnia do 31 października;
- zwiększono częstotliwość odbioru tworzyw sztucznych, metali i opakowań wielomateriałowych z zabudowy jednorodzinnej oraz budynków wielolokalowych (do 10 lokali włącznie) w okresie od 1 kwietnia do 31 października;
- wprowadzono obowiązek selektywnego zbierania i oddawania popiołu powstałego w procesie spalania;
- wprowadzono obowiązek umieszczania wyselekcjonowanych frakcji odpadów komunalnych, tj. papieru i tektury, metali, tworzyw sztucznych, szkła, opakowań wielomateriałowych, odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów zielonych oraz popiołu wyłącznie do pojemników, których kolor i oznakowanie jest zgodne z treścią rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie szczegółowego

sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Zbieranie odpadów do odpowiednio oznaczonych worków dopuszcza się tylko przy zbieraniu okresowo większych ilości nieczystości.

W wyniku wzrostu kosztów obsługi systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, wynikającego głównie z zaoferowanych stawek w przetargu na odbieranie i zagospodarowanie stałych odpadów komunalnych z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie, koniecznym stało się podjęcie przez Radę Miejską w Kowalewie Pomorskim nowej uchwały zwiększającej wysokość stawek opłat. Metoda ustalenia opłaty nie uległa zmianie. Wypełniając obowiązek ustawowy wprowadzono także zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady w kompostowniku przydomowym.

Ponadto w art. 6k ust. 2a pkt 5 znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wskazano maksymalną stawkę opłaty za opróżnianie pojemnika, tj. 3,2% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za pojemnik o pojemności 1100 litrów, natomiast za pojemniki lub worki o mniejszej lub większej pojemności stawki opłat ustala się w wysokości proporcjonalnej do ich pojemności. Tym samym konieczne stało się skorygowanie stawek opłat za opróżnianie pojemników na nieruchomościach niezamieszkałych. Właściciele tych posesji złożyli ponownie deklaracje z uwzględnieniem nowej wysokości opłaty.

W 2023 roku konieczne było wprowadzenie modyfikacji w dotychczas obowiązującym Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kowalewo Pomorskie poprzez doprecyzowanie i uszczegółowienie zasad w zakresie pozbywania się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych gromadzonych przejściowo w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków.

Uchwałą Nr LX/461/23 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 29 czerwca 2023 roku w sprawie zmiany uchwały nr XI/93/19 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 października 2019 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kowalewo Pomorskie wprowadzono następujące zmiany:

- właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych gromadzonych przejściowo w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków, są obowiązani do systematycznego usuwania nieczystości ciekłych ze zbiornika bezodpływowego lub osadnika w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków, nie dopuszczając do ich przepełnienia;
- pozbywanie się nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości powinno odbywać się z częstotliwością:
  - 1) nie rzadziej niż dwa razy w roku - w przypadku nieruchomości wyposażonych w zbiornik bezodpływowy;
  - 2) z uwzględnieniem częstotliwości określonych w instrukcji eksploatacji producenta, jednak nie

rzadziej niż raz na dwa lata - w przypadku nieczystości ciekłych gromadzonych w osadnikach instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków.

8) Promocja i zachęcenie mieszkańców do korzystania ze zmodernizowanego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

W 2018 roku zakończono realizację inwestycji pn. „Rozbudowa, wyposażenie oraz podniesienie standardów technicznych i jakościowych PSZOK przy ul. Brodniczej 1 w Kowalewie Pomorskim”. Zarządzanie zmodernizowanym obiektem powierzono Zakładowi Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej Sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim. Na podstawie umowy nr GkiM.7031.1.2018 z dnia 23 lutego 2018 roku ZGKiM Sp. z o.o. zapewnia przyjmowanie i zagospodarowanie odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie, prowadzi działania edukacyjne związane z selektywnym zbieraniem odpadów, punkt napraw oraz punkt drugiego życia produktu.

W 2019 ZGKiM Sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim opracował ulotki informacyjne dotyczące lokalizacji oraz zasad korzystania z usług zmodernizowanego punktu. Zostały one dostarczone do gospodarstw domowych, a także zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w zakładce „Nowe zasady gospodarowania odpadami”. Aby umożliwić wszystkim mieszkańcom gminy skorzystanie z usług punktu w 2019 roku Radni Rady Miejskiej podjęli uchwałę wydłużającą godziny jego funkcjonowania – we wtorki do godz. 17:00 (Uchwała Nr XI/94/19 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 28 października 2019 roku w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi).

W 2018 roku mieszkańcy dostarczyli do PSZOK 85,788 Mg odpadów, w 2019 roku - 76,715 Mg, w 2020 roku - 159,165 Mg, w 2021 roku 166,711 Mg, w 2022 roku 145,627 Mg, natomiast w 2023 roku 178,373 mg. W przeważającej większości były to odpady remontowe, wielkogabarytowe, bioodpady oraz zużyte opony.

Część przedmiotów dowiezionych do punktu nadawała się do ponownego wykorzystania m.in. przez osoby wskazane przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim.

Z usług punktu korzystają nie tylko dorośli mieszkańcy Gminy Kowalewo Pomorskie, ale również dzieci i młodzież z przedszkoli i szkół, którzy uczestniczą m.in. w pogadankach edukacyjnych, pokazach oraz rozstrzygnięciach konkursu ekologicznego organizowanych na terenie obiektu.

9) Nadzór nad realizacją zadań powierzonych podmiotowi prowadzącemu punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Na ZGKiM Sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim jako operatora PSZOK nałożono szereg obowiązków związanych z prowadzeniem oraz utrzymaniem obiektu. Oprócz przyjmowania, właściwego segregowania i zagospodarowywania odpadów, prowadzenia punktu napraw, punktu drugiego życia produktu oraz działań edukacyjnych operator był zobowiązany ewidencjonować odpady za pośrednictwem BDO (bazy danych o produktach i opakowaniach oraz gospodarce odpadami wprowadzonej przez Ministerstwo Środowiska). Ponadto musiał monitorować stan zapełnienia kontenerów, zapewnić utrzymanie i eksploatację infrastruktury PSZOK, dbać o utrzymanie porządku i czystości na terenie obiektu oraz pielęgnację zieleni.

Zgodnie z zawartą umową na prowadzenie punktu ZGKiM Sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim dysponował sprawnym i profesjonalnym sprzętem oraz pracownikami posiadającymi zasób wiedzy i doświadczenia, gwarantujący wysoki standard realizowanych usług. Od momentu przekazania Zakładowi w użytkowanie zmodernizowanego obiektu usługi, o których mowa powyżej, rozliczane były na podstawie miesięcznych faktur według faktycznie poniesionych kosztów i przychodów.

W okresie 2018 – 2023 gmina kontrolowała realizację powierzonych zadań w zakresie prowadzenia PSZOK poprzez analizę:

- ewidencji przyjętych odpadów do PSZOK, zawierającą datę przyjęcia odpadów, imię i nazwisko osoby dostarczającej oraz masę i kod odpadu;
- wysokości miesięcznych faktur za realizację usług;
- wysokości faktur wystawionych przez podmioty zagospodarowujące odpady;
- rocznych sprawozdań składanych przez ZGKiM Sp. z o.o. do Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie za pośrednictwem bazy BDO.

Ponadto pracownicy gminy kontrolowali bezpośrednio powierzone zadania na terenie obiektu. Ostatnia kontrola w powyższym zakresie została przeprowadzona w dniu 30 sierpnia 2023 roku i wykazała, że Spółka prawidłowo realizuje zadania wynikające z umowy zawartej dnia 23 lutego 2018 roku.

10) Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie zasad zapobiegania powstawaniu odpadów, propagowanie właściwych postaw przy gospodarowaniu odpadami.

Gmina Kowalewo Pomorskie prowadziła działania edukacyjne i informacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami powstałymi w gospodarstwach domowych poprzez:

- opracowanie i dystrybucję do poszczególnych gospodarstw domowych ulotek informacyjnych na temat prawidłowej segregacji odpadów;
- organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży szkolnej, takich jak: „Ekowypady za elektroodpady”, „Zrób coś twórczego z odpadu starego”;
- organizowanie kampanii edukacyjnej oraz konkursów ekologicznych w ramach akcji „Sprzątanie świata”;

- wysyłanie informacji do mieszkańców o stwierdzeniu przez przedsiębiorcę odbierającego odpady nieprawidłowej segregacji;
- organizowanie pogadanek dla uczniów z poszczególnych szkół z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie w punkcie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
- zamieszczanie informacji o zasadach właściwej segregacji na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

11) Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości nie mniejszej niż wynikająca z obowiązujących przepisów.

Na podstawie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zobowiązano gminy do osiągnięcia określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła, a także innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Wymagane poziomy zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 roku w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych i przedstawiono je w poniższych tabelach.

Tabela 7: Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

	Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła		
Poziom wymagany, wynikający z rozporządzenia	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Poziom osiągnięty przez Gminę Kowalewo Pomorskie	30 %	40 %	50 %
	35,63 %	47,32 %	60,80 %

Tabela 8: Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych

	Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych		
Poziom wymagany, wynikający z rozporządzenia	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Poziom osiągnięty przez Gminę Kowalewo Pomorskie	50 %	60 %	70 %
	100 %	88,18 %	99,99 %

Gminy mają również obowiązek ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 roku określono dopuszczalne poziomy masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku. Dopuszczalne do osiągnięcia poziomy ww. odpadów zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 9: Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

	Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]		
	2018 rok	2019 rok	16 lipca 2020 rok
Poziom dopuszczalny wynikający z rozporządzenia	40 %	40 %	35 %
Poziom osiągnięty przez Gminę Kowalewo Pomorskie	4,08 %	2,36 %	9,64 %

W 2021 roku zobowiązano gminy do osiągnięcia określonych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Szczegółowe informacje zawarte zostały w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 roku w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Osiągnięte w latach 2021-2022 poziomy przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 10: Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

	Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych		
	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Poziom wymagany, wynikający z rozporządzenia	20 %	25 %	35 %
Poziom osiągnięty przez Gminę Kowalewo Pomorskie	32,28 %	46,62 %	termin sporządzenia sprawozdania 31.03.2024 r.

Tabela 11: Poziomy składowania odpadów komunalnych

	Poziomy składowania odpadów komunalnych		
	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Poziom osiągnięty przez Gminę Kowalewo Pomorskie	33,50 %	36,24 %	termin sporządzenia sprawozdania 31.03.2024 r.

Tabela 12: Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania		
	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Poziom osiągnięty przez Gminę Kowalewo Pomorskie	2,69 %	2,22 %	termin sporządzenia sprawozdania 31.03.2024 r.

Roczne sprawozdania Burmistrza Miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane są w ustawowych terminach do Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Osiągane przez Gminę Kowalewo Pomorskie w poszczególnych latach poziomy recyklingu są zadowalające i wynikają w głównej mierze z dogodnego dla mieszkańców systemu segregacji oraz ścisłej współpracy samorządu z podmiotem odbierającym i gospodarującym.

VII. DROGI GMINNE

1) Realizacja uchwał Rady Miejskiej w zakresie utwardzania ulic w mieście asfaltem i kamieniem wapiennym oraz utwardzania asfaltem dróg gminnych na terenach wiejskich

Zgodnie z przyjętymi założeniami w ramach przebudowy dróg gminnych w 2018 roku realizowane były następujące zadania:

- zakończona została „Przebudowa drogi gminnej nr 110138C i 110139C w m. Frydrychowo” o długości 2,318 km za łączną kwotę 1 378 996,70 zł brutto. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię z asfaltu;
- po wykonaniu robót poprawkowych, ostatecznie odebrana została inwestycja pn. „Przebudowa części drogi gminnej nr 110130C w m. Chełmonie” metodą wglębnego bitumowania wraz z dwukrotnym powierzchniowym utwaleniem emulsją asfaltową i grysami o długości 1,542 km za kwotę 910 013,50 zł brutto;

- zakończona została „Przebudowa części drogi gminnej nr 110144C oraz części drogi gminnej nr 110141C w m. Wielkie Rychnowo”, w tym: drogi gminnej nr 110144C o długości 427,33 m oraz części drogi gminnej nr 110141C o długości 933,18 m za łączną kwotę 818 000,68 zł brutto;
- wykonana została przebudowa części drogi gminnej nr 110147C w m. Kiełpiny. Wykonawca - Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Budowlanych DROBUD z Chełmży wykonał przebudowę drogi o długości 0,77 km metodą wgłębnego bitumowania wraz z dwukrotnym powierzchniowym utwaleniem emulsją asfaltową i grysami za kwotę 512 253,67 zł brutto;
- w wyniku rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego podpisana została umowa z firmą TOP GARDEN z Wielkiego Rychnowa na „Przebudowę drogi gminnej na dz. nr 105/11 obręb ewidencyjny Wielkie Rychnowo” (działki mlewieckie) na odcinku 0,350 km z kostki betonowej gr. 8cm i szerokości 4,5 m za kwotę 276 288,75 zł brutto. Zadanie zostało wykonane i odebrane;
- zakończony został I etap „Przebudowy dróg dojazdowych ul. 1 Maja”. Zadanie obejmowało wykonanie nawierzchni drogi z kostki betonowej oraz budowę sieci kanalizacji deszczowej o długości 250 m wraz z przykanalikami do wpustów ulicznych. Zadanie realizował ZGKiM Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim za kwotę 483 000,00 zł. Odbiór końcowy zadania nastąpił w dniu 28 grudnia 2018 roku;
- zakończona została „Przebudowa części drogi gminnej nr 110118C w m. Srebrniki, Gmina Kowalewo Pomorskie o długości 511 m wraz z przebudową skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 554 w miejscowości Srebrniki za kwotę 397 210,05 zł brutto. Prace wykonał Zakład Handlowo-Budowlany AGA z Torunia w terminie zgodnym z umową. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię bitumiczną;
- w wyniku rozstrzygnięcia przetargu na przebudowę części drogi gminnej nr 110126C relacji Martyniec – Sierakowo (długość 2 070,34 m) podpisano umowę na realizację zadania z Zakładem Drogowo - Budowlanym z Rogowa na wartość 1 469 456,40 zł brutto. Umowny termin wykonania zadania określony został do 31 października 2018 roku. W wyżej określonym terminie wykonawca zgłosił do odbioru odcinek o długości 855,26 m (do torów). Na realizację pozostałego odcinka został podpisany aneks z terminem realizacji do 30 czerwca 2019 roku. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię bitumiczną. W 2018 roku zadanie było współfinansowane z środków budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego pochodzących z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej w kwocie 48 000,00 zł;
- otrzymano dofinansowanie zadania pn. "Przebudowa części drogi gminnej nr 110123C relacji Wielkie Rychnowo – Nowy Dwór – gr. Gminy – Kiełbasin na odcinku 2113,42 mb w Gminie Kowalewo Pomorskie" w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej w roku 2018 w wysokości 1 212 694,00 zł. W wyniku rozstrzygnięcia przetargu na przebudowę ww. drogi podpisano umowę z Zakładem Handlowo-Budowlanym AGA z Torunia, na wartość 2 949 109,50 zł. Termin

wykonania określono do dnia 30 listopada 2018 roku. Prace zostały wykonane w terminie zgodnym z umową.

Zgodnie z przyjętymi założeniami w ramach przebudowy dróg gminnych w 2019 roku realizowane były następujące zadania:

- zakończona została „Przebudowa części drogi gminnej nr 110126C relacji Martyniec – Sierakowo” o długości 2 070,34 m na wartość 1 469 456,40 zł brutto. Prace realizował Zakład Drogowo-Budowlany z Rogowa. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię bitumiczną;

- zakończona została „Przebudowa części dróg gminnych nr 110125C i 110129C w m. Napole” o długości ok. 1,39 km za kwotę 1 088 992,80 zł brutto. Prace realizował Zakład Drogowo - Budowlany z Rogowa. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię bitumiczną;

- zakończona została „Przebudowa części drogi gminnej nr 110129C na odcinku Napole – Pluskowęsy” o długości ok. 2,12 km za kwotę 1 791 963,63 zł brutto. Prace realizował Zakład Drogowo - Budowlany z Rogowa. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię bitumiczną;

- zakończony został II etap „Przebudowy dróg dojazdowych ul. 1 Maja” na dz. 118, obręb III miasta Kowalewo Pomorskie. Zadanie obejmowało opracowanie dokumentacji technicznej oraz prace budowlane polegające na wykonaniu odwodnienia drogi i ułożeniu nawierzchni z kostki betonowej o długości 95 mb i szer. 3,5 mb. Prace realizowała firma Top Garden z Wielkiego Rychnowa za kwotę 139 315,95 zł brutto;

- zakończona została „Przebudowa części drogi gminnej nr 110117C oraz części drogi nr 110128C w m. Bielsk, Gmina Kowalewo Pomorskie” o długości 695,76 m. Wartość robót budowlanych wynosiła 599 010,00 zł brutto. Prace realizował Zakład Drogowo-Budowlany Rogowo. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię bitumiczną. W sierpniu 2018 roku gmina złożyła wniosek o dofinansowanie tego zadania w ramach PROW. Zarówno postępowanie przetargowe, jak i wniosek o płatność zostały w 2019 roku zweryfikowane przez Urząd Marszałkowski pozytywnie. Wartość dofinansowania wyniosła 244 182,00 zł;

- zakończona została „Przebudowa drogi gminnej nr 110154C relacji Wielka Łąka - Pruska Łąka, Gmina Kowalewo Pomorskie o długości 1 869,77 m”. Prace realizował Zakład Drogowo-Budowlany Rogowo. Za zgodą zamawiającego wykonawca ułożył na całej drodze nawierzchnię bitumiczną. Gmina w 2018 roku złożyła wniosek o dofinansowanie tego zadania w ramach Funduszu Dróg Samorządowych. Ogólny koszt realizacji zadania wynosił 1 198 624,04 zł, w tym dofinansowanie ze środków FDS – 599 312,02 zł;

W ramach przebudowy dróg gminnych w 2020 roku realizowane były następujące zadania:

- w I półroczu 2020 roku została zakończona przebudowa dróg gminnych w m. Szychowo i Zapłuskowęsy. Prace realizował Zakład Drogowo - Budowlany Rogowo na podstawie umowy zawartej w dniu 25 listopada 2019 roku. Za zgodą zamawiającego na obydwu odcinkach wykonawca ułożył nawierzchnię bitumiczną. Na realizację ww. dróg gmina otrzymała dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych (dofinansowanie zostało przekazane w grudniu 2019 roku). Ogólny koszt przebudowy drogi gminnej nr 110153C w miejscowości Szychowo o długości 927,07 m wynosił 699 101,25 zł, w tym dofinansowanie ze środków FDS – 349 550,00 zł. Koszt przebudowy części drogi gminnej nr 110157C w miejscowości Zapłuskowęsy o długości 276,28 m wynosił 340 994,13 zł, w tym dofinansowanie ze środków FDS – 170 497,00 zł;

- wykonanie przebudowy części drogi gminnej nr 110106C relacji Mlewiec – Nowy Dwór oraz części drogi gminnej nr 110123C w m. Nowy Dwór o łącznej długości 3 069,32 m. Umowa została zawarta w dniu 8 lipca 2020 roku. Wykonawcą było Przedsiębiorstwo Robót Drogowych DROBUD Sp. z o. o. z Wąbrzeźna. W ramach zadania na drodze została ułożona nawierzchnia bitumiczna z betonu asfaltowego na podbudowie z kruszywa łamanego wraz z miejscowym wzmocnieniem konstrukcji geosyntetykami. Ponadto dokonano przebudowy przepustów pod drogą, wykonano pobocza i rowy chłonno-odparowujące oraz wprowadzono oznakowanie w ramach stałej organizacji ruchu, w tym bariery energochłonne. Odbioru robót dokonano 9 grudnia 2020 roku.

Całkowita wartość robót budowlanych wraz z pełnieniem nadzoru inwestorskiego wynosiła 1 619 601,11 zł. Jednocześnie zadanie było współfinansowane z Funduszu Dróg Samorządowych w wysokości 773 185,00 zł;

- w dniu 10 września 2020 roku zawarta została umowa z Przedsiębiorstwem Drogowo-Budowlanym Sp. z o. o. z Brodnicy na realizację inwestycji pn. „Przebudowa części drogi gminnej nr 110134C oraz drogi gminnej nr 110151C w m. Piątkowo, Gmina Kowalewo Pomorskie o łącznej długości 410,17 m”. Zadanie obejmowało przygotowanie istniejącego podłoża, odtworzenie rowów chłonnych, przebudowę skrzyżowania, wykonanie podbudowy z kruszywa łamanego i nawierzchni wraz z dwukrotnym powierzchniowym utwaleniem nawierzchni emulsją i grysami.

W trakcie realizacji nastąpiła konieczność dokonania zmian w zakresie wykonywanych prac ze względu na to, że droga stanowiła jedyny dojazd do pól miejscowego gospodarstwa rolnego, przy czym nie była odpowiednio przystosowana do przejazdu ciężkim i szerokim sprzętem rolniczym. W związku z tym, podjęto decyzję o poszerzeniu nawierzchni jezdni do 5,0 m oraz zmianie jej konstrukcji na nawierzchnię z masy mineralno-bitumicznej (4cm+3cm). Ze względu na ograniczone środki w budżecie gminy, skutkiem wprowadzonych zmian było skrócenie odcinka planowanego do przebudowy o ok. 100 m (tj. po zmianach inwestycja obejmowała odcinek o łącznej długości 306,09 m). Odbioru robót dokonano w dniu 21.12.2020 r. Łączne koszty robót budowlanych wraz z pełnieniem nadzoru inwestorskiego wyniosły 274 353,37 zł. Inwestycja

została dofinansowana ze środków pochodzących z Funduszu Dróg Samorządowych w wysokości 92 286,00 zł;

- w dniu 30 kwietnia 2020 roku została podjęta uchwała nr XVIII/137/20 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim w sprawie stanowiska dotyczącego ustalenia wykazów ulic i dróg gminnych przeznaczonych do utwardzenia;

- została opracowana dokumentacja techniczna na przebudowę drogi gminnej nr 110169C w m. Kowalewo Pomorskie poprzez utwardzenie nawierzchni kostką betonową oraz dokumentacja techniczna na przebudowę drogi gminnej Szychowo – Elzanowo;

- w dniu 9 października 2020 roku zawarta została umowa na wykonanie robót budowlanych, polegających na przebudowie części drogi gminnej nr 110125C w zakresie wykonania chodnika przy ul. Podborek w Kowalewie Pomorskim. Wykonawcą był ZGKiM Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim. Zadanie obejmowało ułożenie podbudowy z kruszywa łamanego oraz podsypki cementowo - piaskowej, a następnie wykonanie chodnika o nawierzchni z kostki betonowej szarej na długości 450,0 m i szer. 2,0 m wraz z wykonaniem zjazdów w ilości 11 sztuk z kostki betonowej koloru czerwonego. W dniu 21 grudnia 2020 roku dokonano odbioru robót budowlanych. Wartość robót budowlanych wyniosła 201 410,84 zł. Inwestycja została sfinansowana w całości z budżetu gminy.

W 2021 roku realizowane były następujące zadania:

- w dniu 8 marca 2021 roku podpisana została umowa z Zakładem Drogowo-Budowlanym Rogowo sp. z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w Rogowie 23, 87-162 Lubicz na przebudowę następujących dróg gminnych:

- przebudowa drogi gminnej nr 110118C Srebrniki - Mariany, Gmina Kowalewo Pomorskie w km od 0+0,003 do 1+828 – 1 383 676,19 zł brutto;
- przebudowa drogi gminnej relacji Mlewo - Mlewiec, Gmina Kowalewo Pomorskie w km od 0+0,000 do 2+128,72 oraz w km od 0+000 do 0+326,35 – 1 530 378,30 zł brutto;
- budowa drogi gminnej w miejscowości Piątkowo, Gmina Kowalewo Pomorskie w km od 0+0,000 do 0+250,67 – 190 650,00 zł brutto.

Ponadto droga gminna nr 110118C Srebrniki - Mariany, Gmina Kowalewo Pomorskie w km od 0+0,003 do 1+828 została zakwalifikowana do dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

W latach 2022 – 2023 w zakresie dróg gminnych realizowane były następujące zadania:

- wykonano pieszo-jezdnię na ul. Murnej i drodze publicznej nr 110747C w Kowalewie Pomorskim. Dokumentacja projektowa opracowana została w ramach umowy nr ZP.272.54.2023 z dnia 26 lipca 2023 roku zawartej między Gminą Kowalewo Pomorskim a firmą DM - PROJ Mariusz Majewski. Zgodnie z umową zamówienie zostało podzielone na etap I obejmujący wykonanie pieszo-jezdni z chodnikiem na dz. nr geod. 190 i 191 obręb 4 miasta Kowalewo

Pomorskie o długości 35,20 mb oraz etap II obejmujący wykonanie pieszo-jezdni lub jezdni z chodnikiem na ul. Murnej dz. nr geod. 177/22 obręb 4 miasta Kowalewo Pomorskie o długości 71,40 mb. Koszt sporządzenia dokumentacji wyniósł 21 894,00 zł brutto.

- w ramach umowy TIiGG.272.12.2022 r. z dnia 7 czerwca 2022 roku zawartej między Gminą Kowalewo Pomorskie a Zakładem Handlowo-Budowlanym „AGA” Mariuszem Wilczyńskim zrealizowano zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 110117C relacji Szychowo-Elzanowo, gmina Kowalewo Pomorskie”. Koszt wybudowania drogi wyniósł 1 298 607,76 zł brutto, z czego wartość dofinansowania z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg wyniosła 498 806,00 zł brutto.

- na udostępnionej w dniu 2 października 2023 roku liście zadań rekomendowanych do dofinansowania w ramach Rządowego Funduszu Dróg znalazła się inwestycja pn. „Przebudowa dróg gminnych w m. Chełmonie, gm. Kowalewo Pomorskie”. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła 3 277 555,00 zł (65%) przy udziale własnym Gminy 1 764 837,38 zł. Planowany termin ogłoszenia przetargu na realizację ww. inwestycji - I kwartał 2024 rok.

- w dniu 17 lipca 2023 roku pozytywnie rozpatrzono wniosek o dofinansowanie na operację typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i oszczędzanie energii, objętej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 2020 dla inwestycji pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 110167C w m. Bielsk, gmina Kowalewo Pomorskie”. Kwota dofinansowania wyniosła 722 507,00 zł przy udziale własnym Gminy 1 146 836,55 zł. Planowany termin ogłoszenia przetargu na wykonanie ww. inwestycji - I kwartał 2024 rok.

2) Realizacja zadań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa i stanu technicznego dróg gminnych poprzez:

a) remonty cząstkowe nawierzchni asfaltowych:

W 2018 roku podpisana została umowa z Firmą Usługowo-Transportową DANFUT z Chełmży na wykonanie remontów cząstkowych nawierzchni bitumicznych dróg gminnych na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie. Zgodnie ze zleceniami wystawianymi na podstawie ww. umowy przeprowadzono remonty cząstkowe nawierzchni asfaltowych ulic na terenie miasta oraz dróg gminnych za łączną kwotę 37 794,75 zł brutto.

W 2019 roku Remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych dróg gminnych realizował ROADBUD GP Sp. z o.o. z Sokołowa za łączną kwotę 40 234,28 zł brutto.

W 2020 roku remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych dróg gminnych realizował GEOEXPERT Bartosz Piotrowski z Dulaska za łączną kwotę 19 864,50 zł brutto.

W 2021 roku remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych dróg gminnych realizował GEOEXPERT z Dulaska za łączną kwotę 19 994,14 zł brutto.

W 2022 roku remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych dróg gminnych o pow. ok. 2 520 m² realizował GEOEXPERT z Dulaska za łączną kwotę 115 925,04 zł brutto. Ponadto zawarto umowę na wykonanie remontów cząstkowych masą bitumiczną z firmą ONDE z Torunia. Przedmiotowy remont w 2022 roku wykonano na pow. ok. 150 m² za kwotę 54 427,50 zł. Część robót o pow. 75 m² za łączną kwotę 27 213,75 zł została poprawiona wiosną 2023 roku.

W 2023 roku remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych dróg gminnych realizowała firma MAR-DAR Marian Tompański z Makówca za łączną kwotę 59 040,00 zł brutto.

Umowy z firmami realizującymi remonty cząstkowe corocznie były zawierane w wyniku przeprowadzonych zapytań ofertowych.

Ponadto w 2023 roku zrealizowano zadanie pn. „Remont drogi gminnej nr 110136C relacji Kowalewo Pomorskie – Szychowo, gmina Kowalewo Pomorskie w km od 0+000,00 do 1+241,00” w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Umowa na wykonanie robót budowlanych została podpisana w dniu 27 czerwca 2023 roku z firmą COLAS POLSKA Sp. z o.o. Zakres prac związanych z przebudową drogi obejmował przede wszystkim sfrezowanie istniejącej nawierzchni bitumicznej oraz wykonanie nowej nawierzchni z betonu asfaltowego (4+4 cm), a także wykonanie poboczy, oczyszczenie istniejących rowów i montaż oznakowania pionowego wraz z oznakowaniem aktywnym. Całkowita wartość zadania wyniosła 1 253 564,97 zł brutto, w tym dofinansowanie w wysokości 55% kosztów kwalifikowalnych wyniosło 689 460,00 zł.

W tym samym roku rozpoczęto również realizację zadania pn. „Remont drogi gminnej nr 110116C relacji Elzanowo - Mariany, gmina Kowalewo Pomorskie w km od 0+088 do 1+946” w ramach dofinansowania ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w wysokości 55% wartości kosztów kwalifikowalnych. Umowa na wykonanie robót budowlanych została podpisana w dniu 13 października 2023 roku z firmą COLAS POLSKA Sp. z o.o. Zakres prac związanych z remontem drogi obejmuje głównie wyrównanie istniejącej podbudowy oraz wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego (4+4 cm), wykonanie poboczy z kruszywa, wykonanie zjazdów, oczyszczenie istniejących rowów i montaż oznakowania pionowego wraz z oznakowaniem aktywnym. Ze względu na nieodpowiednie warunki atmosferyczne termin wykonania robót został wydłużony do końca kwietnia 2024 roku. Całkowita wartość zadania wynosi 1 792 920,99 zł brutto, w tym dofinansowanie 986 106,00 zł.

b) Utwardzanie nawierzchni dróg kamieniem i innym materiałem twardym np. destruktem asfaltowym, skruszonym gruzem

W latach 2018 – 2023 sołectwa przeznaczyły na drogi gminne większą część swojego budżetu. Stan nawierzchni dróg poprawia się z roku na rok. Mieszkańcy angażują się w naprawę dróg gminnych zakupując z własnych środków dodatkowe kursy kamienia, w zamian sołectwa otrzymują dofinansowanie ze środków gminnych w proporcjach 3:1.

W 2018 roku utwardzono i wyremontowano kolejne odcinki dróg gminnych kamieniem wapiennym w 17 sołectwach. Sołectwa ze środków będących w ich dyspozycji zakupiły 44,5 kursów kamienia wapiennego. Zgodnie z zasadami przyjętymi na 2018 roku sołectwa otrzymały dofinansowanie ze środków gminnych w ilości 81,5 kursów kamienia wapiennego. W 2018 roku mieszkańcy zakupili 7,8 kursów kamienia wapiennego. Skutkowało to dofinansowaniem 23,2 dodatkowych kursów kamienia wapiennego. Zakup materiału przez osoby prywatne pozwolił na wyremontowanie nawierzchni odcinków dróg w m. Kowalewo Pomorskie, Nowy Dwór, Piątkowo, Sierakowo, Szychowo, Wielkie Rychnowo.

W roku 2019 utwardzono i wyremontowano kolejne odcinki dróg w 21 sołectwach. Sołectwa ze środków będących w ich dyspozycji zakupiły 99,5 kursów kamienia wapiennego. Dokonując remontów dróg, zgodnie z zasadami przyjętymi na 2019 rok, sołectwa otrzymały dofinansowanie ze środków gminnych w ilości 107,5 kursów. Ponadto mieszkańcy zakupili 3,5 kursów, co skutkowało dofinansowaniem 10,5 dodatkowych kursów. Zakup materiału przez osoby prywatne pozwolił na wyremontowanie nawierzchni odcinków dróg w m. Nowy Dwór i Wielkie Rychnowo.

W kolejnym roku utwardzono i wyremontowano odcinki dróg w 18 sołectwach. Sołectwa zakupiły 83 kursy kamienia wapiennego. Zgodnie z zasadami przyjętymi na 2020 rok sołectwa otrzymały dofinansowanie ze środków gminnych w ilości 95 kursów. W 2020 roku mieszkańcy Sierakowa zakupili 2 kursy kamienia wapiennego, co skutkowało dofinansowaniem 6 dodatkowych kursów.

W 2021 roku utwardzono i wyremontowano odcinki dróg gminnych kamieniem wapiennym w 16 sołectwach. Sołectwa ze środków będących w ich dyspozycji zakupiły 55 kursów kamienia wapiennego. W związku z ograniczonymi środkami finansowymi w 2021 roku dofinansowanie pozostało tylko do kamienia wapiennego zakupionego przez sponsorów. Ze środków prywatnych zakupiono 3,75 kursów kamienia wapiennego i otrzymano dofinansowanie 12,25 kursów.

W 20 sołectwach utwardzono i wyremontowano odcinki dróg gminnych kamieniem wapiennym w 2022 roku. Sołectwa ze środków będących w ich dyspozycji zakupiły 82 kursy kruszywa, przy czym w 2022 roku sołectwa nie otrzymywały dofinansowania do zakupu kamienia wapiennego ze środków gminnych. Ponadto mieszkańcy z własnych środków zakupili 4 kursy kruszywa wapiennego na drogi gminne w sołectwach Mlewo i Srebrniki, które zostały dofinansowane w ilości 12 dodatkowych kursów ze środków gminnych.

W 2022 roku Gmina Kowalewo Pomorskie wraz z Nadleśnictwem Golub-Dobrzyń zrealizowały wspólne przedsięwzięcie polegające na remoncie nawierzchni drogi gminnej, położonej w sąsiedztwie gruntów leśnych na działce nr 5 w miejscowości Pruska Łąka o długości ok. 0,5 km. W ramach zadania na drodze ułożono nawierzchnię z kruszywa wapiennego na podbudowie z gruzu betonowego. Łączna wartość wykonanych robót wyniosła 64 398,13 zł

brutto, z czego Nadleśnictwo Golub-Dobrzyń przekazało Gminie kwotę 30 000,00 zł jako współudział finansowy.

W ubiegłym roku utwardzono i wyremontowano kolejne odcinki dróg gminnych kamieniem wapiennym w 22 sołectwach. Sołectwa ze środków będących w ich dyspozycji zakupiły 125 kursów kruszywa. Ponadto mieszkańcy z własnych środków zakupili łącznie 6 kursów kruszywa wapiennego na drogi gminne w sołectwach Chełmoniec, Chełmonie, Srebrniki, Lipienica i Borówno, które zostały dofinansowane ze środków gminnych. Dodatkowo sołectwa otrzymały dofinansowanie w ilości 2 kursów dla każdego sołectwa. Łącznie z budżetu gminy sfinansowano zakup 65 kursów kamienia wapiennego.

c) Naprawa nawierzchni dróg równiarką i żużlem

W latach 2018-2023 w sołectwach wykonywano prace równiarką polegające na ukształtowaniu odpowiednich profili dróg.

Rok	Liczba sołectw, w których wykonano prace równiarką	Łączny czas pracy równiarki	Łączny koszt
2018	20 sołectw	250 godz.	41,5 tys. zł
2019	20 sołectw	364 godz.	69,4 tys. zł
2020	21 sołectw	225 godz.	41,5 tys. zł
2021	19 sołectw	120 godz.	22,0 tys. zł
2022	21 sołectw	175 godz.	40,9 tys. zł

W 2023 roku we wszystkich sołectwach wykonane były prace równiarką i walcem drogowym przez ZGKiM Sp z o.o. w Kowalewie Pomorskim. Sprzęty te zostały zakupione przez gminę. Od tego roku sołectwa nie ponoszą kosztów pracy ww. sprzętu.

d) Wycinka drzew i krzewów zagrażających bezpieczeństwu oraz wykaszanie poboczy

Na bieżąco dokonywana jest wycinka zadrzewień zagrażających bezpieczeństwu. Zadanie to jest realizowane przez sołectwa, a na terenie miasta prace te wykonuje Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w ramach umowy wykonawczej dotyczącej realizacji powierzonych zadań.

W okresie sprawozdawczym na terenie gminy stwierdzono przypadki występowania Barszczu Sosnowskiego, stanowiącego zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka oraz środowiska przyrodniczego i dokonywano ich usunięcia. W 2022 roku ze względów bezpieczeństwa została wykonana ekspertyza dendrologiczna pomnika przyrody w miejscowości Chełmonie za kwotę 2 100,00 zł. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w dziale III Ochrona Środowiska.

e) Naprawa lub uzupełnianie oznakowania drogowego

Na bieżąco uzupełniano brakujące oraz wymieniano zniszczone oznakowanie drogowe. Ponadto w związku ze zgłaszanymi wnioskami lub koniecznością dokonania zmian w organizacji ruchu, w okresie sprawozdawczym opracowano i wprowadzono nowe oznakowanie na Placu 700- lecia, ul. Fosa Jagiellońska, ul. Kościuszki, ul. Podborek, na Osiedlu Brodnickim (na części przemysłowej) oraz w Borównie i w Mlewie, a także w ramach przebudowy i remontu dróg gminnych.

f) Remonty przepustów, mostków i wiat przystankowych

W okresie sprawozdawczym realizowane były naprawy przepustów i mostków w zależności od potrzeb (m.in. w Pruskiej Łące i Szewie po ulewach).

Dla osób korzystających z komunikacji autobusowej postawione zostały nowe wiaty przystankowe w Chełmońcu (w 2018 roku), we Frydrychowie i w Mlewcu (w 2019 roku). Sołectwa pokryły część kosztów związanych z wykonaniem nowych podestów i posadowieniem nowych wiat, natomiast 50% łącznych kosztów pokryła Gmina. W 2022 roku nową wiatę przystankową zamontowano w miejscowości Srebrniki przy drodze wojewódzkiej nr 649.

Pozostałe sołectwa, w ramach posiadanych środków, przeprowadziły niezbędne remonty wiat przystankowych we własnym zakresie.

g) Akcja „zima”

Zimowym utrzymaniem dróg gminnych na terenie miasta oraz chodników położonych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie zajmuje się ZGKiM Sp. z o. o. w Kowalewie Pomorskim. Umowa obejmuje odśnieżanie, zgarnianie błota pośniegowego i posypywanie piaskiem chodników, z uwzględnieniem usuwania śniegu i zwalczania gołoledzi na wszystkich dojazdach do oznakowanych przejść dla pieszych. Zakład gromadzi także środki uszorstniające z przeznaczeniem do zwalczania gołoledzi i przy użyciu sprzętu mechanicznego dokonuje odśnieżania i posypywania jezdni mieszanką piasku i soli. Ponadto w uzgodnieniu z sołtysami odśnieża ciągi pieszo-jezdne położone na terenie gminy Kowalewo Pomorskie.

Odśnieżanie dróg gminnych, w poszczególnych sezonach, na terenie sołectw prowadziły firmy wybrane w trybie zapytania ofertowego. Teren gminy został podzielony na 8 rejonów.

Łączne koszty zimowego utrzymania dróg oraz chodników na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie w poszczególnych sezonach wyniosły:

- 2018/2019 – 44 120,90 zł brutto;
- 2019/2020 - 35 816,54 zł brutto;
- 2020/2021 – 109 131,05 zł brutto.

Koszty poniesione w kolejnych sezonach rozliczane były w ramach umowy powierzenia zadań ZGKiM Sp. z o. o.

VIII. OŚWIETLENIE DROGOWE

1) Kontynuacja prac związanych z modernizacją istniejącego oświetlenia w celu podwyższenia sprawności urządzeń oraz obniżenia kosztów eksploatacji.

Awarie oświetlenia drogowego były usuwane na bieżąco przez firmę ENERGA Oświetlenie sp. z o. o. Rejon Usług Oświetleniowych w Toruniu.

Ze względu na brak środków finansowych we wcześniejszych latach na rok 2021 zaplanowana została modernizacja oświetlenia na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie w ramach ZIT RPO WKP 2014-2020. W celu realizacji zadania podpisano umowę najmu majątku oświetleniowego oraz porozumienie z Energa Oświetlenie. W dniu 30 sierpnia 2018 roku została podpisana umowa z Urzędem Marszałkowskim o dofinansowanie zadania. W miesiącu czerwcu 2021 roku ogłoszono przetarg na realizację inwestycji.

Umowę na wykonanie prac zawarto w dniu 16 września 2021 roku z firmą Pollight Sp. z o.o, Al. J. Ch. Szucha 11B lok. H2, 00-580 Warszawa. Ostateczny odbiór przedmiotu umowy miał miejsce w dniu 16 września 2022 roku.

W wyniku realizacji projektu dokonano wymiany 832 sztuk opraw oświetleniowych na oprawy w technologii LED na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie. Całkowita wartość inwestycji wyniosła 1 047 744,72 zł brutto, w tym: dostawa i montaż opraw oświetleniowych, nadzór inwestorski oraz promocja projektu. Projekt został współfinansowany w wysokości 85% kosztów kwalifikowalnych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

W 2023 roku Gmina Kowalewo Pomorskie uzyskała dofinansowanie na realizację zadania pn. „Modernizacja istniejącego oświetlenia na terenie gminy Kowalewo Pomorskie” w maksymalnej wysokości 240 000,00 zł w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Planowany termin realizacji 2024-2025 rok.

Celem inwestycji jest wymiana istniejącego na terenie gminy Kowalewo Pomorskie oświetlenia na nowe w technologii LED. Rezultatem wymiany oświetlenia będzie obniżenie mocy zainstalowanych urządzeń oświetleniowych i podniesienie jakości oświetlenia.

Wykonanie powyższych prac pozwoli na obniżenie energochłonności systemu oraz wprowadzi korzyści eksploatacyjno-konserwatorskie dla Gminy.

Wynikiem zmniejszenia energochłonności systemu oświetlenia będzie znacząca poprawa efektów ekonomicznych, czyli zmniejszenie opłat za eksploatację systemu oświetlenia i ekologicznych.

2) Instalacja nowych punktów świetlnych w miejscach szczególnie niebezpiecznych, w zależności od potrzeb i posiadanych na ten cel środków finansowych.

W latach 2018 - 2021 nie było konieczności budowy nowych punktów świetlnych na terenie gminy.

W latach 2022-2023 zamontowano 4 nowe punkty świetlne w miejscowości Kiełpiny przy udziale ok. 50% środków sołectwa. Ponadto w 2023 roku sołectwo Pluskowęsy zaplanowało środki na budowę 1 punktu świetlnego. Realizacja jest planowana w 2024 roku.

W dniu 16 marca 2023 roku została podpisana umowa na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z uzyskaniem skutecznego zgłoszenia robót budowlanych lub pozwolenia na budowę dla budowy oświetlenia na ul. Konwaliowej i ul. Narcyzowej w Kowalewie Pomorskim. Dokumentacja została opracowana i w sierpniu 2023 roku wydano decyzję o pozwoleniu na budowę. Gmina będzie ubiegać się o pozyskanie dofinansowania z dodatkowych źródeł na realizację inwestycji.

3) Eksploatacja systemu oświetlenia zewnętrznego typu solarnego zainstalowanego wzdłuż ciągów pieszo – jezdnych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie

Na wybudowanym systemie oświetlenia zewnętrznego typu solarno-hybrydowego corocznie wykonywane są przeglądy mające na celu m.in. sprawdzenie stanu akumulatorów, przegląd turbin.

W roku 2020 zlecone zostało wykonanie dokumentacji projektowej na podłączenie oświetlenia solarno-hybrydowego do sieci energetycznej. Dokumentacja projektowo-kosztorysowa w zakresie zadania „Budowa linii elektroenergetycznej kablowej do zasilania istniejących opraw LED przy ciągach pieszo-jezdnych w m. Elzanowo, Kowalewo Pomorskie – Bielsk, Szychowo, Frydrychowo – Pluskowęsy, Frydrychowo – Napole została opracowana. Koszt opracowania dokumentacji wyniósł 96 555,00 zł. Dokonano zgłoszenia w Starostwie Powiatowym w Golubiu-Dobrzyniu. Następnym krokiem jest ogłoszenie postępowania o udzielenie zamówienia na wykonanie robót budowlanych. Zadanie będzie realizowane w latach 2024/2025.

IX. EKSPLOATACJA WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI

1) Wymiana sieci wodociągowej na odcinkach o wysokiej awaryjności.

Dokonywano bieżących napraw i konserwacji sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie wraz z wymianą zasuw.

W 2018 roku:

- opracowano operaty wodno-prawne na odprowadzanie ścieków oczyszczonych dla oczyszczalni ścieków w Kowalewie Pomorskim, Piątkowie i Wielkiej Łące oraz PSZOK na łączny koszt 21 451,20 zł brutto;
- wykonano sieć wodociągową w miejscowości Mariany z przejściem pod drogą powiatową za kwotę 19 188,00 zł brutto. Wydatek poniesiony ze środków własnych gminy.

W 2020 roku:

- dokonano modernizacji 12 węzłów wodociągowych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie za kwotę 99 876,00 zł brutto. Wydatek poniesiony ze środków własnych gminy.

- wykonano odcinki sieci wodociągowej w m. Chełmoniec do dz. nr 12/2 i w miejscowości Zapłuskowęsy do dz. nr 246/2 i 363/3 o łącznej dł. 464 mb - 58.499,99 zł brutto. Wydatek poniesiony ze środków własnych gminy.

W 2021 roku:

- dokonano modernizacji węzłów wodociągowych w 17 lokalizacjach na terenie gminy Kowalewo Pomorskie. Łączna kwota zadania 99 630,00 zł brutto.

Od 1 stycznia 2022 roku administratorem gminnego majątku wodno-kanalizacyjnego jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim.

W latach 2022 – 2023 realizowane były duże inwestycje wodno-kanalizacyjne w ramach Programu Rządowy Fundusz Polski Ład. W związku z tym faktem nie planowano innych prac w tym zakresie. Prowadzone były natomiast bieżące remonty, które wynikały z powstałych awarii sieci.

2) Kontynuowanie modernizacji stacji uzdatniania wody w celu poprawy parametrów jakościowych wody.

3) Prowadzenie prac remontowo-konserwacyjnych na stacjach uzdatniania wody, oczyszczalniach i przepompowniach ścieków.

W ramach prac remontowo-konserwacyjnych w 2020 roku dokonano termomodernizacji poprzez wymianę okien i drzwi oraz ocieplenie ścian i dachu:

- budynku Stacji Uzdatniania Wody Piątkowo – łączny koszt 264 542,25 zł brutto, z czego dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 140 734,73 zł;
- budynku użyteczności publicznej – Stacji Uzdatniania Wody Mariany – łączny koszt 239 923,40 zł brutto, z czego dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 148 566,88 zł.

Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody we wsi Piątkowo

Zadanie obejmowało budowę zbiornika retencyjnego wody uzdatnionej o konstrukcji stalowej, posadowionego na fundamencie żelbetowym o objętości ok. 300 m³, remont pomieszczeń stacji uzdatniania wody wraz z remontem pompowni drugiego stopnia, zasilającej wodociągową sieć odbiorczą z zastosowaniem przetwornicy częstotliwości obrotów silników pomp i monitoringiem pracy zestawu pomp.

W dniu 7 czerwca 2022 roku podpisana została umowa z firmą: METROLOG Sp. z o.o. z Czarnkowa na zadanie pn. „Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody we wsi Piątkowo” w ramach Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Inwestycja została zakończona. W dniu 9 października 2023 roku Gmina Kowalewo Pomorskie dokonała protokolarnego odbioru końcowego robót budowlanych.

Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody we wsi Mariany

W dniu 28 grudnia 2022 roku ogłoszony został przetarg na „Przebudowę stacji uzdatniania wody w Marianach”. Inwestycja ma na celu zwiększenie stabilizacji i poprawę jakości produkowanej wody oraz warunków zasilania gminnej wodociągowej sieci odbiorczej. Ponadto ma wpłynąć na poprawę istniejącej infrastruktury technicznej związanej z zaopatrzeniem mieszkańców gminy w wodę pitną.

Ze względu na wiek zamontowanych urządzeń oraz brak nakładów na przestrzeni kilkudziesięciu lat stan techniczny SUW wymagał pilnej modernizacji.

Szczegółowy zakres prac obejmuje: wymianę zestawu pompowo-hydroforowego, wymianę urządzeń technologicznych uczestniczących w procesie uzdatniania wody, wymianę instalacji technologicznych rurowych, wymianę instalacji elektrycznej, wykonanie instalacji sterownia i automatyki, wykonanie wizualizacji pracy stacji na panelu operatorskim wraz z przesyłem danych do jednostki centralnej, remont pomieszczenia chlorowni i sanitariatów, przebudowę odstożników ścieków popłucznych, remont istniejących obudów studni głębinowych, zakup agregatu prądotwórczego, wykonanie niezbędnych ogólnobudowlanych prac remontowych. Przyjmuje się, że po przeprowadzeniu inwestycji Stacja Uzdatniania Wody będzie pracowała w sposób automatyczny z minimalnym udziałem obsługi, zapewniając mieszkańcom jak najwyższy standard dostarczanej wody. Termin realizacji inwestycji: 15 sierpień 2024 rok.

Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami i przepompowniami indywidualnymi w rejonie ulicy Główny Dworzec i Odrodzenia w Kowalewie Pomorskim

Zadanie obejmowało budowę kanalizacji sanitarnej wraz z indywidualnymi przepompowniami dla mieszkańców zamieszkujących okolicę Głównego Dworca w Kowalewie Pomorskim. Parametry techniczne sieci i urządzeń uzbrojenia terenu:

- Przewód kanalizacyjny tłoczny z rury PE Ø 63- 512 m;
- Przewód kanalizacyjny grawitacyjny z rur PVC Ø 200- 14 m;
- Studnia rozprężna Ø 1000;
- Przepompownie przydomowe – 6 szt.;
- Ogrodzenie systemowe wys. 1,6 m – 40 m;
- Skrzynki i rozdzielnice – 6 szt.

W dniu 14 września 2022 roku Gmina Kowalewo Pomorskie podpisała umowę nr TliGG.271.26.2022 na budowę kanalizacji z Zakładem Usług Melioracyjnych i Geodezyjnych Piotr Rojek z Golubia - Dobrzynia. Odbioru zadania dokonano w styczniu 2023 roku.

4) Realizacja zadań wynikających z opracowanej koncepcji gospodarki ściekowej dla gminy Kowalewo Pomorskie.

W 2020 roku dokonano aktualizacji aglomeracji dla Gminy Kowalewo Pomorskie. Projekt aglomeracji został przyjęty uchwałą nr XXV/206/20 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 29 grudnia 2020 roku.

W roku 2023 dokonano przeglądu obszaru i granic aglomeracji Kowalewo Pomorskie wyznaczonej ww. uchwałą. Przeprowadzony przegląd wskazał na konieczność jej zaktualizowania w zakresie równoważnej liczby mieszkańców oraz w zakresie przebiegu granic i obszaru aglomeracji. W związku z tym podjęto uchwałę nr LVII/448/23 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 30 marca 2023 roku zmieniającą uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Kowalewo Pomorskie.

5) Zakup urządzeń wspomagających pracę oczyszczalni ścieków.

W 2018 roku:

- dokonano zakupu dyfuzorów do reaktora na oczyszczalni ścieków w ilości 145 szt. NOPOL MKL 215 za łączną kwotę 19 975,20 zł brutto. Wydatek poniesiony ze środków własnych gminy;
- wykonano nowy filtr biologiczny wraz z jego zabudową na oczyszczalni ścieków w Piątkowie za łączną kwotę – 79 335,00 zł brutto. Wydatek poniesiony ze środków własnych gminy.

W 2019 roku:

- zakupiono pompę śrubową LG 400c z silnikiem 1,1 kw + przekładnią + wariator do prasy na oczyszczalni ścieków w Kowalewie Pomorskim – za kwotę 7 564,50 zł brutto. Wydatek poniesiony ze środków własnych gminy;
- zmodernizowano przepompownię przy Osiedlu Kochanowskiego w Kowalewie Pomorskim – wartość 56 580,00 zł brutto. Wydatek poniesiony ze środków własnych gminy;
- dokonano regeneracji reaktora na oczyszczalni ścieków w Kowalewie Pomorskim – wartość 126 690,00 zł brutto. Wydatek poniesiony ze środków własnych gminy.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego zrealizowano dwa zadania:

- „Modernizację gospodarki osadowej I etap” obejmującą wyposażenie istniejących dwóch hal suszarni słonecznej w przegrzewarki nawowe osadów wraz z systemem ich wentylacji na oczyszczalni ścieków w Kowalewie Pomorskim - wartość inwestycji 699 870,00 zł brutto. Dofinansowanie w ramach RPO WK-P wynosiło 594 889,00 zł;
- „Modernizację gospodarki osadowej II etap” obejmującą remont konstrukcji stalowej wraz z instalacją technologiczną centralnej przepompowni ścieków w Kowalewie Pomorskim na działce numer 47/1 obręb 04 – 551 200,00 zł brutto. Dofinansowanie w ramach RPO WK - P wynosiło 468 520,00 zł.

W 2020 roku:

- dokonano przebudowy filtra biologicznego na oczyszczalni ścieków w Wielkiej Łące – wartość inwestycji 79 827,00 zł brutto. Wydatek poniesiony ze środków własnych gminy.

W 2022 roku:

- wykonano zadanie pn. „Modernizacja gospodarki osadowej etap III”. Zadanie dofinansowane w wysokości 473 766,37 zł z RPO WK-P. Zadanie obejmowało wykonanie systemu

sterowania i monitorowania pracy przepompowni ścieków (21 szt.) oraz monitorowania pracy stacji uzdatniania wody (3 szt.) w Gminie Kowalewo Pomorskie. Modernizowane przepompownie ścieków i SUW mają być objęte rozbudową istniejącego systemu wizualizacji i monitoringu przepompowni ścieków w oparciu o pakietową transmisję danych GPRS, który będzie zainstalowany w centrum dyspozytorskim na Oczyszczalni Ścieków w Kowalewie Pomorskim, bez gromadzenia danych na serwerze zewnętrznym. Oprogramowanie modernizowanych przepompowni ma być zintegrowane i kompatybilne z istniejącym systemem monitoringu. Zadanie zostało wykonane w dniu 9 maja 2023 roku.

W 2023 roku:

- złożono wnioski i pozyskano środki w wysokości 4 000 000,00 zł na realizację projektu, który stanowi kolejny etap szerszego przedsięwzięcia przyjętego do realizacji, zgodnie z jednym z celów rozwoju gminy, którym jest „Rozwój i poprawa dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej”. W ramach zadania „Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Kowalewo Pomorskie” planuje się budowę zbiornika retencyjnego wody pitnej, zakup samochodu do czyszczenia kanalizacji, modernizację oczyszczalni ścieków w Kowalewie Pomorskim oraz opracowanie i uzyskanie wszelkiej dokumentacji i pozwoleń zgodnie z przepisami prawa.

6) Egzekwowanie przyłączeń nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej oraz kontrola wyposażenia nieruchomości w zbiorniki bezodpływowe nieczystości ciekłych.

Wypełniając obowiązek wynikający z ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w okresie sprawozdawczym prowadzone były kontrole pod kątem przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej lub wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych albo w przydomową oczyszczalnię ścieków.

Na podstawie zmian, wprowadzonych w ww. ustawie, Burmistrz Miasta miał obowiązek:

- sporządzić 2-letni plan kontroli wszystkich nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków;
- przeprowadzić do dnia 8 sierpnia 2024 roku kontrolę wszystkich nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji zbiorczej, pod względem posiadania umów i dowodów opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków (wymagana prawidłowa częstotliwość opróżniania);
- sporządzać, począwszy od 2023 roku, szczegółowe sprawozdania z zakresu gospodarki ściekowej dla nieruchomości zlokalizowanych na terenach nieskanalizowanych.

W dniu 20 stycznia 2023 roku wydane zostało zarządzenie Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie w sprawie planu kontroli dotyczącego realizacji obowiązków właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie w zakresie postępowania z nieczystościami

ciekłymi. Kontrole wymaganych dokumentów rozpoczęły się już w lutym 2023 roku. Na dzień 12 lutego 2024 roku wysłano mieszkańcom 1 197 wezwań do kontroli.

7) Urynkowanie cen ścieków, sukcesywne odstępowanie od dopłat z budżetu.

W 2018 roku taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie zostały opracowane przez eksploatatora sieci wodno-kanalizacyjnej Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o. Ostrowite a następnie zaakceptowane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Od 2022 roku eksploatatorem sieci jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim.

W okresie sprawozdawczym corocznie, w drodze Uchwał Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim, ustalana była wysokość dopłat do taryf dla odbiorców usług kanalizacyjnych.

W latach 2018-2023 wprowadzono dopłaty do taryf dla odbiorców usług kanalizacyjnych w wysokości 0,90 zł netto do 1m³ ścieków dla gospodarstw domowych prowadzonych w ramach komunalnych, państwowych, spółdzielczych i prywatnych zasobów mieszkaniowych łącznie z gospodarstwami domowymi rolników indywidualnych, gospodarstw rolnych bez względu na formę organizacyjną.

X. TERMOMODERNIZACJA

1) Podejmowanie przedsięwzięć termomodernizacyjnych w celu zmniejszenia strat energii cieplnej w komunalnych budynkach mieszkalnych oraz obiektach użyteczności publicznej, a także prowadzenie działań informacyjno-propagandowych zmierzających do zachęcania mieszkańców gminy do termomodernizacji budynków wielorodzinnych i indywidualnych.

W okresie sprawozdawczym w ramach działań termomodernizacyjnych zrealizowano następujące zadania:

- „Termomodernizację budynku techniczno-socjalnego na oczyszczalni ścieków w Kowalewie Pomorskim”. Łączny koszt inwestycji – 155 626,09 zł brutto, z czego dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 72 254,26 zł;
- „Termomodernizację budynku Stacji Uzdatniania Wody Piątkowo”. Łączny koszt inwestycji – 264 542,25 zł brutto, z czego dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 140 734,73 zł;
- „Termomodernizację budynku użyteczności publicznej – Stacji Uzdatniania Wody Mariany”. Łączny koszt inwestycji – 239 923,40 zł brutto, z czego dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego- 148 566,88 zł.

Kolejną inwestycją w realizacji jest „Termomodernizacja hali sportowej i łącznika w zakresie ocieplenia dachu oraz wykonanie fundamentów wzmacniających w hali sportowej – realizacja w etapach”.

Na podstawie przeprowadzonych przez geodetę wyników osiadania (monitoringu) fundamentów hali sportowej z pomiarów kontrolnych oraz raportu z badań geotechnicznych

dla oceny geotechnicznych warunków posadowienia budynku Szkoły Podstawowej w Kowalewie Pomorskim podjęto decyzję o opracowaniu dokumentacji projektowej w zakresie konieczności przeprowadzenia robót naprawczych budynku hali sportowej, polegających przede wszystkim na wzmocnieniu i konsolidacji niejednorodnego podłoża gruntowego pod tym budynkiem oraz w związku ze złym stanem pokrycia dachowego – konieczność jego wymiany i remontu. Zadanie zostało podzielone na trzy etapy.

W 2022 roku w ramach pierwszego etapu wykonano wzmocnienie fundamentów oraz stabilizację i poziomowanie posadzki w części korytarza. W 2023 roku wykonane zostały prace w ramach II etapu inwestycji, obejmujące wzmocnienie posadzek w łączniku oraz wzmocnienie posadzek w hali sportowej wraz z wykonaniem nowych nawierzchni.

Do przeprowadzenia został III etap, w ramach którego planuje się:

- termomodernizację hali sportowej w zakresie ocieplenia dachu,
- termomodernizację łącznika w zakresie ocieplenia dachu i remont pokrycia dachowego,
- roboty remontowe.

2) Zabieganie o modernizację sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia wraz z rozbudową.

Z informacji pozyskanych z Polskiej Spółki Gazownictwa - Placówki Gazowniczej w Kowalewie Pomorskim wynika, że corocznie w ramach działań PSG realizowana jest i nadal będzie rozbudowa sieci. Najważniejsze planowane zadania to przebudowa wraz z rozbudową sieci gazowej z przyłączami na ul. Główny Dworzec, ul. Odrodzenia i ul. Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim. Realizacja przewidywana jest od 2024 roku.

XI. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI

1) Nadzór nad działalnością ZGKiM Sp. z o.o. w celu uzyskiwania poprawnych wyników ekonomicznych.

Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Kowalewie Pomorskim jest spółką komunalną, w której Gmina Kowalewo Pomorskie jest jedynym udziałowcem (6 977 udziałów po 450,00 zł każdy).

Spółka została utworzona w 2002 roku wskutek przekształcenia zakładu budżetowego Gminy Kowalewo Pomorskie. Zakład realizuje głównie zadania z zakresu użyteczności publicznej powierzone przez Gminę, a także prowadzi sprzedaż ciepła.

Funkcjonująca przy ww. spółce rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad jej działalnością we wszystkich dziedzinach działalności.

Corocznie do końca I kwartału przeprowadzana jest okresowa ocena działalności spółki w oparciu o uzyskane wyniki ekonomiczne.

XII. KULTURA I SZTUKA

1) Rozszerzenie oferty programowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Kowalewie Pomorskim i biblioteki oraz dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Kowalewie Pomorskim jest organizatorem i współorganizatorem wielu imprez kulturalnych, edukacyjnych i sportowych w gminie Kowalewo Pomorskie. Zadaniem priorytetowym M-GOK jest integracja osób z różnych środowisk i grup społecznych oraz pozyskiwanie nowych odbiorców prowadzonej działalności kulturalno-artystycznej oraz utrwalanie poczucia tożsamości kulturowej i regionalnej. Zarówno koncerty, inscenizacje, wystawy, kiermasze, jak i imprezy towarzyszące mają charakter otwarty, umożliwiając udział w nich wszystkim zainteresowanym odbiorcom bez ograniczeń wiekowych.

Do udziału w odbywających się uroczystościach, jubileuszach oraz różnego rodzaju imprezach zapraszani zostali artyści profesjonalni - muzycy, plastycy, pisarze oraz aktorzy.

Organizowane przedstawienia teatralne oraz występy kabaretowe cieszą się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców gminy.

Z udziałem artystów profesjonalnych odbyły się m. in. koncerty z okazji: Gminnych Dni Kobiet, Rocznice Odzyskania Niepodległości i Konstytucji 3 Maja, Festyny Parafialno-Miejskie i Festyny Rodzinne, Dożynki Gminno-Parafialne, Koncerty Walentynkowe, Letnie Kawiarenki Muzyczne, Obchody 100. Rocznicy Powrotu Kowalewa Pomorskiego do Rzeczypospolitej Polskiej oraz spektakle teatralne.

Ponadto w ww. okresie zorganizowano wiele wydarzeń w dziedzinie literatury, historii i turystyki. Z dodatkowych pozyskanych środków finansowych zorganizowano w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2015-2023 imprezę plenerową „Bezpieczni w mieście”. W programie imprezy znalazły się pokazy technik samoobrony w sytuacjach napadu, konkursy wiedzy, gry i zabawy o tematyce bezpieczeństwa.

W M-GOK prowadzone były zajęcia w ramach: Klubu Młodego Plastyka, koła szachowego, koła wokalnego, koła rękodzieła artystycznego, Stowarzyszenia Artystów Amatorów ARS, Koła Kobiet Kreatywnych, Chóru 730-lecia Kowalewa Pomorskiego, koła wokalno-teatralnego, Uniwersytetu III Wieku, Towarzystwa Miłośników Kowalewa, Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koł Gospodyń Wiejskich. Ponadto odbywały się zajęcia z jogi i pilatesu, warsztaty dla mażoretek, czy zajęcia śpiewu rozrywkowego.

W okresie sprawozdawczym organizowano konkursy tematyczne: „Malownicze zakątki Gminy Kowalewo Pomorskie”, „Przyłapani na czytaniu”, „Widokówka z wakacji”, „Kowalewo Pomorskie Świadkiem Stuletniej Historii”, „Dni Papieskie”, „Międzynarodowe Dni Pluszowego Misia”, konkursy bożonarodzeniowe i wielkanocne. W okresie wakacyjnym zorganizowano artystyczne wakacje, a w okresie zimowym ferie artystyczne dla dzieci z terenu gminy.

M-GOK pozyskuje dodatkowe środki finansowe wnioskując do różnego rodzaju instytucji oraz osób i firm prywatnych.

W ww. okresie pozyskano środki finansowe z :

- Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie (zakup nowości wydawniczych + kody dostępu) – 26 215,00 zł;
- Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie (zakup sprzętu nagłaśniającego) – 21 000,00 zł;
- LGD „Dolina Drwęcy” (festyn rodzinny) – 10 000,00 zł;
- ZIT-u (Eko-Kowalewo- festyn) – 19 000,00 zł;
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (Ekobiesiady i konkursy ekologiczne) – 13 089,08 zł;
- Od osób i firm prywatnych – 55 050,00 zł.

Ze środków Urzędu Marszałkowskiego zakupiono totem zewnętrzny poziomy pasywny w kwocie 33 162,75 zł. Z programu Instytutu Książki „Kraszewski dla Bibliotek 2022” zakupiono ekran dotykowy w kwocie 11 700,00 zł.

Ogółem uzyskano środki finansowe w kwocie: 189 216,83 zł.

2) Wspieranie organizacji podejmujących się różnych inicjatyw promujących gminę, ochronę dziedzictwa kulturowego, zabytków, miejsc pamięci historycznej i narodowej.

Inicjatywy promujące gminę, ochronę dziedzictwa kulturowego, zabytków, miejsc pamięci historycznej i narodowej:

- Wystawy i konkursy historyczne z cyklu „Dzieje Kowalewa Pomorskiego i okolic”. Założeniem konkursów jest pogłębienie wiedzy o historii miasta i gminy, rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji pochodzących z różnych źródeł i właściwe ich wykorzystanie oraz dbanie o duchowe i materialne dziedzictwo regionu;
- Wystawy fotograficzne z okazji Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków zorganizowane przy współudziale Stowarzyszenia Artystów Amatorów ARS;
- Koncerty wyjazdowe Chóru 730-lecia Kowalewa Pomorskiego promujące gminę i jej dorobek kulturalny;
- Organizacja Konkursów Wielkanocnych i Bożonarodzeniowych, których celem jest propagowanie folkloru, poprzez popularyzację twórczości własnej związanej z tematyką Świąt, ocalenie od zapomnienia typowych form twórczości ludowej oraz edukacja w zakresie obyczajów i zwyczajów świątecznych, a także kulinarnych;
- Organizowanie prelekcji o tematyce historycznej;
- Organizacja koncertów z okazji Narodowego Święta Niepodległości;
- udział w polskiej akcji społecznej propagującej znajomość literatury narodowej pn. „Narodowe Czytanie”.

3) Wspieranie działalności wydawniczej, artystycznej i kulturotwórczej prowadzonej przez placówki oświatowe i kulturalne oraz stowarzyszenia i grupy społeczne w gminie.

W ramach wspierania działalności wydawniczej, artystycznej i kulturotwórczej prowadzonej przez placówki oświatowe i kulturalne oraz stowarzyszenia i grupy społeczne w gminie M-GOK:

- od 1994 roku prowadzi miesięcznik „Goniec Kowalewski”, w którym zawarte są informacje dotyczące bieżących spraw z życia gminy;
- przy współpracy z Kołami Gospodyń Wiejskich organizuje różnego rodzaju imprezy, spotkania i uroczystości;
- współorganizuje ogólnopolski konkurs Wiolonczelowo-Kontrabasowy wspólnie z Publiczną Szkołą Muzyczną I stopnia w Kowalewie Pomorskim;
- współorganizuje Zaduszki Bluesowo-Jazzowe w ramach Festiwalu Muzyki Polskiej Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego wspólnie ze Szkołą Muzyczną I Stopnia w Kowalewie Pomorskim;
- jest współorganizatorem wielu uroczystości oraz konkursów Przedszkola Publicznego im. Jana Brzechwy w Kowalewie Pomorskim;
- pomaga w organizacji imprez i uroczystości Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów oraz Towarzystwa Miłośników Kowalewa Pomorskiego.

XIII. OŚWIATA I WYCHOWANIE

1) Zwiększenie oferty organizowanych w szkole pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych, stworzenie w każdej szkole UKS z szeroką gamą sekcji sportowych.

Dyrektorzy szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Kowalewo Pomorskie organizowali w szkołach pozalekcyjne zajęcia sportowe i rekreacyjne. Systematyczne zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży prowadzone były w różnorodnych i atrakcyjnych formach. Zajęcia pozalekcyjne odbywały się zarówno przy wykorzystaniu istniejącej bazy lokalowej i dydaktycznej szkół, z wykorzystaniem sprzętu stanowiącego wyposażenie placówek, jak i na sportowych obiektach gminnych, tj. kompleks boisk Centrum Rekreacji i Sportu, boiskach Orlik, pływalni. Istotnym założeniem była różnorodność zajęć, dających możliwość uprawiania wielu dyscyplin sportowych.

Wśród zajęć sportowych i rekreacyjnych w szkołach i placówkach oświatowych, dla których Gmina Kowalewo Pomorskie jest organem prowadzącym dominowały następujące typy zajęć:

- Zajęcia w ramach projektu **Szkolny Klub Sportowy**, który miał na celu stworzenie przestrzeni do dodatkowej aktywności fizycznej, realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole.
- Zajęcia w ramach programu powszechnej nauki pływania „**Umiem pływać**” skierowanego do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Program był finansowany ze środków Ministerstwa

Sportu i Turystyki, Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Gminy Kowalewo Pomorskie.

- Zajęcia w ramach programu „WF z AWF”, którego celem była aktywizacja dzieci i młodzieży szkolnej oraz wdrożenie dodatkowych zajęć dla uczniów szkół podstawowych, które umożliwiały poprawę kondycji fizycznej po okresie hipokinezji, izolacji społecznej i przeciwdziałanie skutkom zdrowotnym COVID-19 w czasie epidemii SARS-CoV-2. W ww. programie wzięła udział Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące.
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie przystąpiła do projektu „**Szkoła Promująca Zdrowie**”, który polegał na realizacji autorskiego planu działania, w ramach którego w szczególności sposób propagowany był zdrowy styl życia wśród uczniów, wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne do podejmowania wyborów dla poprawy własnego zdrowia, kształtowanie w uczniach poczucia odpowiedzialności za zdrowie własne i innych.
- **Pozalekcyjne zajęcia sportowe i rekreacyjne**, ujęte w arkuszu organizacji pracy szkoły, m.in. zajęcia z piłki nożnej, zajęcia z piłki ręcznej, zajęcia taneczne, tenis stołowy, strzelectwo sportowe, unihokej, harcerstwo, zbiórki zuchowe, zajęcia w ramach szkolnego koła turystyczno-krajoznawczego, gimnastyka korekcyjna, zajęcia sportowe z mini piłki siatkowej, taniec współczesny, zajęcia szachowe, zajęcia taneczno-sportowe, teatr aktorski, chór szkolny, zajęcia sportowe organizowane podczas ferii zimowych. Ponadto, w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim były prowadzone zajęcia w ramach Programu „OSPR Ośrodek Szkolenia w Piłce Ręcznej” oraz Programu „Gramy w Ręczną”.
- Zajęcia organizowane przez **uczniowskie kluby sportowe** działające przy szkołach podstawowych, na które uczęszczali uczniowie z różnych szkół.

Na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie funkcjonowały 3 uczniowskie kluby sportowe, a mianowicie: Uczniowski klub sportowy „Orlik”, Uczniowski klub sportowy „Olimpijczyk” oraz Uczniowski klub sportowy „Sokół”.

Szczegółowa działalność uczniowskich klubów sportowych w latach 2018-2023 została przedstawiona podczas XLIX Sesji Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim, gdzie zaprezentowano temat „Sport i rekreacja realizowana przez placówki oświatowe i Kluby Sportowe w Gminie Kowalewo Pomorskie na przełomie lat 2010-2021” oraz w Raporcie o stanie Gminy Kowalewo Pomorskie za dany rok.

2) Kontynuacja działań zmierzających do podniesienia poziomu nauczania w szkołach, w szczególności poprzez pozyskanie środków spoza budżetu (modernizacja i wzbogacanie bazy, zajęcia dodatkowe).

Dyrektorzy szkół i placówek oświatowych, dla których Gmina Kowalewo Pomorskie jest organem prowadzącym, podejmowali szereg działań zmierzających do podniesienia poziomu nauczania w szkołach. Podnoszenie jakości kształcenia szkół i placówek oświatowych oraz dbanie

o rozwój umiejętności i zainteresowań uczniów to również jeden z celów szczegółowych zatwierdzonej uchwałą nr X/83/19 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 26 września 2019 roku Strategii rozwoju oświaty na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie. W każdej ze szkół prowadzone były dodatkowe zajęcia, zarówno dla uczniów uzdolnionych, jak i dla uczniów mających trudności w nauce. Zajęcia te finansowano z budżetu gminy, jak i z dodatkowych środków pozyskanych przez dyrektorów szkół oraz organ prowadzący.

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim prowadziła następujące zajęcia pozalekcyjne: zajęcia szachowe, zajęcia sportowe, zajęcia z piłki ręcznej, taniec współczesny, teatr aktorski, chór szkolny, szkolne koło fotograficzne, szkolne koło plastyczne, szkolne koło przyrodnicze, zajęcia muzyczno-wokalne, animacje teatralne, szkolne koło turystyczno-krajoznawcze, zajęcia rozwijające zdolności manualne, zajęcia „U królowej na herbatce” – rozwijające znajomość języka angielskiego i wiedzę o Wielkiej Brytanii, koło dziennikarskie, zajęcia rozwijające zdolności matematyczne, zajęcia rozwijające zdolności z biologii, zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z przedmiotów przyrodniczych, harcerstwo, koło biblijne, Oaza, misyjne, Szkolne Koło Caritas, koło z języka niemieckiego, z języka francuskiego, geograficzne, fizyczne, biologiczne, matematyczne, z j. angielskiego, informatyczne, historyczne, konsultacje z języka polskiego, koło z programowania, komputerowe, z robotyki, zajęcia przygotowujące do egzaminów i konkursów przedmiotowych, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, biblioteczne, czytelnicze, kulinarne, warcabowe, koło plastyczne, zajęcia „Lubimy ortografię”, zajęcia „Angielski inaczej”, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie prowadziła następujące zajęcia pozalekcyjne: koło matematyczne, koło matematyczne dla uczniów zdolnych, zajęcia sportowe, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, koło szachowe, koło przyrodnicze, koło informatyczne, koło biologiczne, zajęcia z programowania, zajęcia z języka niemieckiego, zajęcia przygotowujące do egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego i z matematyki, zajęcia teatralne, wokalne, zajęcia przygotowujące do konkursu Liga Zadaniowa, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla klas I-III, zajęcia z języka polskiego, koło plastyczne.

Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące prowadziła następujące zajęcia pozalekcyjne: zajęcia muzyczno-wokalne, koło Caritas, zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia rozwijające kreatywność, koło matematyczne, koło „Czytam i liczę z klasą”, koło dziennikarskie, koło VR Explorers, koło polonistyczne.

Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach prowadziła następujące zajęcia pozalekcyjne: zajęcia rozwijające z języka polskiego, zajęcia z matematyki, zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się, zajęcia szachowe, koło wolontariackie, zajęcia korekcyjno –

kompensacyjne, zajęcia Escape Room w ramach programu mPotęga, zajęcia i warsztaty w pracowni OZE, zajęcia artystyczne.

Przedszkole Publiczne im. Jana Brzechwy w Kowalewie Pomorskim prowadziło następujące zajęcia dodatkowe: zajęcia z rytmiki, tańce i zabawy muzyczne, zajęcia szachowe, zajęcia z gimnastyki korekcyjnej.

W celu podnoszenia poziomu nauczania, w szczególności poprzez rozbudowanie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz wzbogacania bazy dydaktycznej, dyrektorzy placówek oświatowych oraz organ prowadzący pozyskiwali środki z zewnątrz. Poniżej przedstawiono najważniejsze programy i projekty, z których korzystały w latach 2018-2023 szkoły podstawowe i przedszkole, dla których Gmina Kowalewo Pomorskie jest organem prowadzącym.

Projekt „EU-geniusz w naukowym labiryncie”

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Osi Priorytetowej 10 Innowacyjna edukacja, Działania 10.1 Kształcenie ogólne i zawodowe w ramach ZIT, Poddziałania 10.1.2 Kształcenie ogólne w ramach ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko Pomorskiego na lata 2014-2020. Termin realizacji projektu od 1 marca 2018 roku do 30 listopada 2020 roku.

Ostateczna wartość projektu dla Gminy Kowalewo Pomorskie wynosiła 314 908,11 zł, z czego dofinansowanie to 299 162,70 zł (95% wartości projektu), a wkład własny gminy to 15 745,41 zł (5% wartości projektu).

Projekt był realizowany przez Powiat Toruński w partnerstwie z gminą: Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Miasto Chełmża, Obrowo, Zławieś Wielka i Kowalewo Pomorskie. Cel projektu to podniesienie kompetencji kluczowych uczniów ze szkół prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe z terenu Powiatu Toruńskiego i Gminy Kowalewo Pomorskie oraz wzmocnienie jakości tych szkół poprzez realizację zajęć rozwijających kompetencje kluczowe, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zwiększenie dostępu do usług doradztwa edukacyjno-zawodowego, nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i informatyki metodą projektu edukacyjnego, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji nauczycieli.

Zajęcia dodatkowe prowadzone w ramach projektu w poszczególnych szkołach:

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim

- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z matematyki oraz programowania Scratch,
- zajęcia z robotyki z wykorzystaniem LEGO,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, biologii oraz języka angielskiego.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie

- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z matematyki, programowania Scratch, biologii, geografii oraz języka angielskiego,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki oraz języka angielskiego.

Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące

- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z matematyki oraz z programowania „Od kodowania do programowania”,
- wyjazdy edukacyjne do Młyna Wiedzy w Toruniu,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki oraz języka angielskiego.

Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach

- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe z matematyki, biologii, fizyki oraz języka angielskiego,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki.

Projekt „EU-geniusz w świecie 3D”

W kwietniu 2019 roku została podpisana umowa o partnerstwie na rzecz realizacji projektu pn. „EU-geniusz w świecie 3D”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 10. Innowacyjna edukacja, Działania 10.02 Kształcenie ogólne i zawodowe, Poddziałania 10.02.02 Kształcenie ogólne.

Projekt był realizowany przez Powiat Toruński w partnerstwie z gminą: Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka, Kowalewo Pomorskie i Miasto Chełmża. Cel projektu to zwiększenie kompetencji matematyczno-przyrodniczych uczniów ze szkół z terenu Powiatu Toruńskiego i Gminy Kowalewo Pomorskie poprzez zajęcia realizowane metodą eksperymentu, podniesienie kompetencji nauczycieli i doposażenie pracowni w sprzęt do nauczania eksperymentalnego. Projekt był realizowany od 1 maja 2019 roku do 31 grudnia 2023 roku. Ostateczna wartość projektu dla Gminy Kowalewo Pomorskie wynosiła 352 680,09 zł, z czego dofinansowanie to 299 778,08 zł (85% wartości projektu), a wkład własny gminy to 52 902,01 zł (15% wartości projektu).

W Gminie Kowalewo Pomorskie ze wsparcia skorzystały 4 szkoły: Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskie, Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie, Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach, Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące.

W ramach projektu do szkół został przekazany sprzęt niezbędny do nauczania eksperymentalnego, tj. roboty edukacyjne, drukarki 3D, komputer wraz z oprogramowaniem oraz maty edukacyjne do walk sumo robotów, monitory interaktywne 75” 4K oraz zestawy długopisów 3D. Nauczyciele uczestniczyli w szkoleniach w zakresie obsługi i wykorzystania drukarek 3D, wykorzystania metod eksperymentu naukowego w edukacji oraz programowania robotów, natomiast uczniowie uczestniczyli w zajęciach dodatkowych rozwijających ich kompetencje kluczowe i uniwersalne z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych, a także zajęciach realizowanych metodą eksperymentu z wykorzystaniem drukarek 3D.

Projekt „Zdalna szkoła” i projekt „Zdalna szkoła +”

W 2020 roku w ramach projektów „Zdalna szkoła” i „Zdalna szkoła +” Gmina Kowalewo Pomorskie zakupiła sprzęt komputerowy, który został przekazany dyrektorom szkół, celem wsparcia uczniów i nauczycieli, którzy mieli problem z dostępem do sprzętu do zdalnej edukacji. Działanie było finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. W ramach projektu „Zdalna szkoła” gmina pozyskała kwotę 68 757,00 zł. Pozwoliła ona na zakup 43 laptopów:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim - 24 szt.
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie – 5 szt.
- Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące – 7 szt.
- Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach – 7 szt.

W ramach projektu „Zdalna szkoła +”, Gmina Kowalewo Pomorskie zakupiła 38 laptopów i 23 tablety graficzne w kwocie 94 795,64 zł dla szkół, nauczycieli i uczniów z rodzin wielodzietnych 3+, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Laptopy:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim – 15 szt.
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie – 8 szt.
- Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące – 6 szt.
- Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach – 9 szt.

Tablety:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim – 9 szt.
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie – 11 szt.
- Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach – 3.

Projekt „Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w przedszkolu poprzez realizację zajęć dodatkowych dla dzieci”

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Osi Priorytetowej 10 Innowacyjna edukacja, Działania 10.1 Kształcenie ogólne i zawodowe w ramach ZIT, Poddziałania 10.1.1 Wychowanie przedszkolne w ramach ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko Pomorskiego na lata 2014-2020. Termin realizacji projektu od 1 września 2019 roku do 30 czerwca 2020 roku.

Całkowita wartość projektu wynosiła 163 218,47 zł, z czego dofinansowanie to 138 735,69 zł (85% wartości projekt), a wkład własny gminy to 24 482,78 zł (15% wartości projektu).

W ramach projektu utworzono nową 20 – osobową grupę dzieci 3-4 letnich, której częściowo finansowano koszty pobytu w Przedszkolu Publicznym w Kowalewie Pomorskim w okresie realizacji projektu. Dzieci z grupy projektowej uczestniczyły w zajęciach dydaktycznych

realizujących podstawę programową wychowania przedszkolnego, zajęciach indywidualnych z logopedą, zajęciach tanecznych, zajęciach plastycznych, zajęciach z gimnastyki korekcyjnej.

W ramach projektu pozostałe 7 grup przedszkolnych uczestniczyło w dodatkowych zajęciach z gimnastyki korekcyjnej w okresie jego realizacji. Ponadto, zakupiono wyposażenie do grupy projektowej (zabawki, pomoce dydaktyczne - telewizor, laptop z oprogramowaniem, odtwarzacz DVD, odtwarzacz CD oraz szafki na pomoce dydaktyczne).

Program „Aktywna tablica”

W 2018 roku Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie oraz Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące, natomiast w 2019 roku Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach brały udział w rządowym programie „Aktywna tablica”, którego celem był rozwój kompetencji uczniów oraz nauczycieli, a także uzupełnienie infrastruktury szkolnej o nowe technologie informatyczne i komunikacyjne. Wartość sprzętu komputerowego zakupionego w ramach programu dla każdej ze szkół wynosiła po 17 500,00 zł.

W 2022 roku Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim oraz Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące, natomiast w 2023 roku Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie brały udział w rządowym programie „Aktywna tablica” – kryterium: szkoły, w których kształcą się uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wsparcie finansowe udzielono na zakup sprzętu, pomocy dydaktycznych i narzędzi do prowadzenia terapii różnego rodzaju zaburzeń procesów uczenia się i niepełnosprawności oraz do pracy z uczniami mającymi trudności w edukacji szkolnej. Wartość sprzętu i pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu wynosiła po 43 750,00 zł dla każdej ze szkół (w tym 35 000,00 zł – dotacja oraz 8 750,00 zł - wkład własny).

Rezerwa subwencji oświatowej

W 2019 roku Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie w ramach 0,4% rezerwy oświatowej subwencji ogólnej pozyskała kwotę 24 975,00 zł na wyposażenie w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej przedmiotów przyrodniczych (biologia, geografia, chemia i fizyka). W 2021 roku na ten sam cel Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach pozyskała w ramach 0,4% rezerwy oświatowej subwencji ogólnej kwotę 37 716,00 zł.

Program „Laboratoria przyszłości”

W 2021 roku wszystkie szkoły podstawowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina Kowalewo Pomorskie pozyskały w ramach programu „Laboratoria przyszłości” środki finansowe na zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych, a także stworzenie nowoczesnej szkoły, w której zajęcia są prowadzone w sposób ciekawy, angażujący uczniów oraz sprzyjający odkrywaniu ich talentów i rozwijaniu zainteresowań.

Wysokość środków finansowych otrzymanych przez szkoły podstawowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina Kowalewo Pomorskie, kształtowała się następująco:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim – 160 500,00 zł,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie - 60 000,00 zł,
- Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące – 60 000,00 zł,
- Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach - 30 000,00 zł.

Program ERASMUS+

W 2022 roku Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim uzyskała dotację w ramach programu ERASMUS+. W ramach ww. programu nauczyciele Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim uczestniczyli w kursach i szkoleniach, które odbywały się w różnych krajach Unii Europejskiej. Projekt trwa od 1 listopada 2022 roku do 30 kwietnia 2024 roku. Maksymalna kwota dotacji wynosi 37 237,00 EUR.

Narodowy Program rozwoju czytelnictwa

Celem programu było tworzenie warunków dla rozwoju czytelnictwa poprzez zapewnienie środków na realizację określonych przedsięwzięć i inicjatyw. W ramach Priorytetu 3 Programu wsparcie mogły otrzymać placówki wychowania przedszkolnego – na zakup książek dla dzieci oraz działania promujące czytelnictwo oraz szkoły i biblioteki pedagogiczne – na zakup książek oraz elementów wyposażenia do bibliotek i działania promujące czytelnictwo.

W 2023 roku dofinansowanie z Gminy Kowalewo Pomorskie w ramach ww. programu otrzymały:

- Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim – całkowita wartość zadania to 3 750,00 zł, z czego 3 000,00 zł to dotacja, a 750,00 zł wkład własny,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim – całkowita wartość zadania to 15 012,84 zł, z czego 12 000,00 zł to dotacja, a 3 012,84 zł to wkład własny,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie – całkowita wartość zadania to 5 015,39 zł, z czego 4 000,00 zł to dotacja, a 1 015,39 zł to wkład własny.

Projekt „Poznaj Polskę”

W roku szkolnym 2022/2023 (edycja jesienna) Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Wielkiej Łące wzięła udział w projekcie „Poznaj Polskę”, organizowanym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. W ramach projektu szkoła uzyskała dofinansowanie na zorganizowanie 2 wycieczek szkolnych. Wartość całkowita projektu to 17 080,00 zł, z czego 10 000,00 zł to dofinansowanie, natomiast 7 080,00 zł to wkład własny.

W edycji wiosennej ww. projektu dofinansowanie do organizacji wycieczek otrzymała Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie oraz Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach. Wycieczki zostały zorganizowane w roku szkolnym 2023/2024. Wartość projektu dla Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie to

6 780,00 zł, z czego 4 739,20 zł to dofinansowanie, natomiast 2 040,80 zł wkład własny. Wartość projektu dla Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach to 3 144,00 zł, z czego 2 515,19 zł to dofinansowanie, natomiast 628,81 zł to wkład własny.

Program „Ekopracownie- zielone serce szkoły”

W 2023 roku Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Wielkim Rychnowie oraz Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Pluskowęsach uzyskały dofinansowanie na utworzenie w szkołach ekopracowni oraz zapewnienie w nich nowoczesnego wyposażenia technicznego i różnorodnych pomocy dydaktycznych, które pozwolą na obserwację środowiska przyrodniczego. Wartość programu dla każdej ze szkół wyniosła 56 000,00 zł, z czego 50 000,00 zł stanowiło dofinansowanie, natomiast 6 000,00 zł to wkład własny.

Konkurs „Pracownia kompetencji cyfrowych”

W 2023 roku Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim znalazła się w gronie zwycięzców konkursu Pracownia Kompetencji Cyfrowych, organizowanego przez OSE – Ogólnopolską Sieć Edukacyjną. W ramach konkursu szkoła została wyposażona w mobilną pracownię komputerową, składającą się z 16 laptopów wraz z przenośną szafą, zapewniającą możliwość ich przechowywania oraz zasilania. Każdy zestaw został uzupełniony o oprogramowanie ułatwiające pracę z uczniami oraz interaktywny monitor.

3) Ułatwianie i sprzyjanie warunkom w otwieraniu przedszkoli prywatnych i punktów przedszkolnych oraz form opieki nad dziećmi do lat 3

Od dnia 14 października 2019 roku na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie rozpoczął działalność Terapeutyczny Punkt Przedszkolny, prowadzony przez Fundację Świętej Katarzyny z siedzibą w Golubiu-Dobrzyniu, Lisak 5. Placówka została wpisana do ewidencji szkół i placówek niepublicznych pod numerem 1/2019. Od 1 września 2020 roku Terapeutyczny Punkt Przedszkolny został przekształcony w Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne w Kowalewie Pomorskim. Zgodnie ze statutem, placówka przeznaczona jest dla dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz z innymi niepełnosprawnościami.

W dniu 19 września 2019 roku pomiędzy Gminą Kowalewo Pomorskie a Fundacją Świętej Katarzyny, z siedzibą w Golubiu-Dobrzyniu, Lisak 5, zawarta została umowa dzierżawy nieruchomości położonej przy ul. Szkolnej 11 w Kowalewie Pomorskim. Wyżej wskazana nieruchomość, zgodnie z umową, jest wykorzystywana na działalność opiekuńczo-wychowawczą kierowaną do dzieci z niepełnosprawnościami i obowiązuje od 1 października 2019 roku na okres 10 lat.

Od marca 2021 roku na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie rozpoczął działalność Niepubliczny żłobek „Promyczek” 2 zlokalizowany przy ul. Konopnickiej 15 w Kowalewie Pomorskim, prowadzony przez osobę fizyczną. Na utworzenie i działalność żłobka właściciel pozyskał środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu

Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 8 Aktywni na rynku pracy, Działania 8.4 Godzenie życia zawodowego i rodzinnego, Poddziałania 8.4.2 Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Placówka funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 6.30 do 16.30, a opieka może być sprawowana nad maksymalnie 20-stką dzieci. Niepubliczny żłobek „Promyczek” 2 został wpisany do rejestru żłobków i klubów dziecięcych w dniu 4 marca 2021 roku, pod numerem 18781/Z.

Od 1 marca 2023 roku na podstawie uchwały nr LIV/421/23 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 26 stycznia 2023 roku udzielono Niepublicznemu żłobkowi „Promyczek” 2 w Kowalewie Pomorskim dotacji celowej do 31 grudnia 2023 roku. Zgodnie z ww. uchwałą kwota dotacji wynosiła 100,00 zł miesięcznie na każde dziecko objęte opieką w żłobku, zamieszkałe na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie. W 2023 roku łączna wysokość dotacji udzielonej przez Gminę Kowalewo Pomorskie Niepublicznemu żłobkowi „Promyczek” 2 wynosiła 10 800,00 zł.

Podczas LXVI Sesji Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim, która odbyła się w dniu 30 listopada 2023 roku została podjęta uchwała nr LXVI/503/23 w sprawie określenia wysokości i zasad ustalania oraz rozliczenia dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie w 2024 roku. Zgodnie z ww. uchwałą w 2024 roku kwota dotacji wynosi 300,00 zł miesięcznie na każde dziecko objęte opieką w żłobku, zamieszkałe na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie.

Od dnia 9 września 2022 roku na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie rozpoczęło działalność Przedszkole Niepubliczne w Kowalewie Pomorskim prowadzone przez Fundację Kowalewo Pomorskie „Uśmiechnij się” z siedzibą Plac Wolności 1, 87-410 Kowalewo Pomorskie. Placówka została wpisana do ewidencji szkół i placówek niepublicznych pod numerem 1/2022. Od września 2022 roku do placówki uczęszcza 42 dzieci.

W dniu 10 czerwca 2022 roku pomiędzy Gminą Kowalewo Pomorskie, a Fundacją Kowalewo Pomorskie Uśmiechnij się, z siedzibą w Kowalewie Pomorskim, Plac Wolności 1, została zawarta umowa nieodpłatnego użyczenia pomieszczeń Urzędu Miejskiego oraz Przedszkola Publicznego zlokalizowanych przy ul. Konopnickiej 13 w Kowalewie Pomorskim. Wyżej wskazana umowa obowiązuje od 1 lipca 2022 roku do 14 czerwca 2025 roku.

4) Wspieranie uczniów szkół podstawowych w wyborze dalszego kierunku kształcenia poprzez nawiązywanie współpracy dyrektorów szkół podstawowych z dyrektorami szkół ponadpodstawowych m.in. Zespołem Szkół im. Lecha Wałęsy w Kowalewie Pomorskim.

Szkoły podstawowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina Kowalewo Pomorskie, wspierają uczniów w wyborze dalszego kierunku kształcenia. Prowadzone w szkołach zajęcia w ramach doradztwa zawodowego miały na celu zorientowanie młodzieży i rodziców w sprawach dotyczących wyboru zawodu, a w szczególności: wyrobienie pozytywnego stosunku do pracy, informowanie o właściwościach i znaczeniu różnych zawodów oraz o warunkach kształcenia

w różnych zawodach i wymogach psychofizycznych, jakie stawia się kandydatom do określonej szkoły i zawodu.

W każdej ze szkół podstawowych doradztwo zawodowe prowadzono w oparciu o Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego. W ramach realizacji Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego szkolni doradcy zawodowi współpracowali z pedagogami szkolnymi, wychowawcami oraz nauczycielami przedmiotów. Nawiązali również kontakt z przedstawicielami lokalnego rynku pracy, szkołami ponadpodstawowymi oraz urzędami pracy.

W klasach VIII tematyka zajęć doradztwa zawodowego była wzbogacona o treści związane z bieżącą ofertą szkół ponadpodstawowych oraz alternatywną drogą dojścia do zawodu. Ponadto, uczniowie brali udział w prezentacjach szkół ponadpodstawowych, zarówno na terenie szkoły, jak i w innych placówkach. Podczas „Dnia Techniki”, organizowanego corocznie przez Zespół Szkół im. Lecha Wałęsy w Kowalewie Pomorskim, uczniowie klas VIII szkół podstawowych zapoznali się z ofertą szkoły oraz rynku pracy na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie. Uczniowie Zespołu Szkół w Kowalewie Pomorskim, pod kierunkiem nauczycieli, z zapalem przygotowywali stoiska prezentujące zawody, w których się kształcą. Tłumaczyli młodszym kolegom i koleżankom, na czym polega specyfika różnych zawodów, np. logistyka, mechatronika czy kucharza. Poza tym swoje stoiska przygotowały lokalne firmy, informując młodych ludzi o możliwościach znalezienia u nich zatrudnienia.

Ósmoklasiści ze szkół podstawowych z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie w latach 2018 - 2023 brali również udział w zajęciach prowadzonych przez nauczycieli zawodu w Zespole Szkół im. Lecha Wałęsy w Kowalewie Pomorskim. Uczniowie trafili na lekcje przedmiotów zawodowych, dzięki czemu mogli doświadczyć na czym polega praca w określonej profesji.

W 2022 roku Zespół Szkół im. Lecha Wałęsy w Kowalewie Pomorskim organizował konferencję poświęconą zagadnieniom dotyczącym oczekiwań pracodawców wobec szkolnictwa zawodowego. Ponadto, podczas konferencji przedstawiono ofertę edukacyjną i możliwości, jakimi dysponuje szkoła oraz podkreślono, jak ogromne znaczenie dla młodych ludzi, stojących przed podjęciem decyzji o swojej edukacji, ma doradztwo zawodowe. W konferencji wzięli udział dyrektorzy szkół, przedstawiciele lokalnych przedsiębiorców, doradcy zawodowi, samorządowcy oraz przedstawiciele kuratorium oświaty.

W dniu 20 maja 2023 roku Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim zorganizowała dla wszystkich szkół podstawowych z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie Giełdę Szkół Technicznych i Branżowych, podczas której przedstawiciele placówek z terenu Torunia, Kowalewa Pomorskiego, Golubia-Dobrzynia i Gronowa zaprezentowali swoją ofertę edukacyjną na rok szkolny 2023/2024. Ponadto, w giełdzie wzięli również udział lokalni

przedsiębiorcy, a pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Golubiu-Dobrzyniu udzielali pomocy w wyborze dalszej ścieżki kształcenia.

XIV. KULTURA FIZYCZNA I SPORT

1) *Propagowanie zdrowego stylu życia, wspieranie sportu masowego dla mieszkańców, szkolnego oraz działających klubów sportowych.*

Gmina Kowalewo Pomorskie organizuje różnego rodzaju imprezy i uroczystości aktywizujące lokalną społeczność. Działania te mają na celu propagowanie zdrowego stylu życia poprzez wyrobienie nawyku aktywnego spędzania wolnego czasu, a także poszerzanie wiedzy na temat własnego zdrowia.

Kluby sportowe, stowarzyszenia i organizacje, których celem statutowym jest działalność sportowa biorą udział w otwartym konkursie ofert na organizację działań w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie. Otrzymane środki finansowe wykorzystują do realizacji podstawowych założeń statutowych m.in. na zakup sprzętu sportowego, zakup strojów, organizację turniejów i zawodów sportowych, dofinansowanie wyjazdów zawodników czy zakup nagród. Dzięki współpracy z organizacjami pozarządowymi organizowane są liczne imprezy sportowe i rekreacyjne, które propagują zdrowy tryb życia i aktywność fizyczną wśród mieszkańców miasta i gminy Kowalewo Pomorskie.

2) *Wspieranie sportowców osiągających znaczące wyniki na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej.*

Obowiązuje Uchwała Nr XXVIII/236/21 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 25 marca 2021 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy uzdolnionym dzieciom i młodzieży pobierającym naukę na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie, form i zakresu tej pomocy oraz trybu postępowania w tych sprawach. W ww. Uchwale znajduje się informacja na temat możliwości uzyskania stypendium Burmistrza Miasta za wybitne osiągnięcia sportowe przez uczniów pobierających naukę w szkole zlokalizowanej na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie. Stypendium przewidziane jest dla uczniów co najmniej IV klasy szkoły podstawowej, którzy zajęli czołowe miejsca (I-III) w klasyfikacji indywidualnej lub drużynowej w zawodach, turniejach i olimpiadach sportowych rangi wojewódzkiej lub wyższej, organizowanych przez związki sportowe.

W 2021 roku na ten cel wydatkowano środki finansowe w wysokości 4 400,00 zł dla 14 osób. W kolejnym roku była to kwota 22 400,00 zł, na co składały się stypendia przyznane dla 33 osób. Natomiast w 2023 roku przyznano stypendia na kwotę 16 700,00 zł dla 14 osób.

Inną formą wspierania sportowców osiągających znaczące wyniki na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej jest udzielanie wsparcia finansowego na podstawie zawieranych z Gminą umów promocyjnych.

3) Zaspokajanie potrzeb społeczeństwa w zakresie sportowo-rekreacyjnym, poprzez poprawę bazy sportowej, zagospodarowanie terenów przyszkolnych i terenów wiejskich na budowę urządzeń i miejsc rekreacji.

W Gminie Kowalewo Pomorskie funkcjonuje szeroka baza obiektów umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu. Zaspokojeniu potrzeb mieszkańców w zakresie sportowo-rekreacyjnym służą obiekty znajdujące się na terenie kompleksu sportowego CRiS ul. Chopina 26, siłownia zewnętrzna przy ul. Fosa Jagiellońska, miejsce rekreacji przy ul. Brodnickiej, a także zlokalizowane na terenie Gminy obiekty sportowo-rekreacyjne (znajdujące się przy świetlicach czy remizo-świetlicach) gdzie aktywną działalność prowadzą placówki oświatowe, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne oraz inne organizacje skupiające mieszkańców. Dzięki zaangażowaniu samorządu i mieszkańców poprawia się stan infrastruktury sportowej. Ważnym aspektem strategicznym jest dostępność do obiektów sportowych dla wszystkich mieszkańców, począwszy od dzieci w wieku szkolnym po seniorów.

Referat Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim realizuje zadania w obszarze administrowania określoną infrastrukturą sportową i rekreacyjną na terenie miasta i gminy Kowalewo Pomorskie. Przygotowuje obiekty do współzawodnictwa sportowego, a także na imprezy o charakterze sportowym.

Z obiektów Centrum Rekreacji i Sportu korzystają mieszkańcy gminy Kowalewo Pomorskie, jak i gmin sąsiadujących, w tym dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkół, zawodnicy różnych dyscyplin sportu zrzeszeni w klubach sportowych i innych stowarzyszeniach, a także indywidualni amatorzy rekreacji.

W Kowalewie Pomorskim funkcjonuje pływanica, która jest zlokalizowana przy ul. Jana Pawła II 2a. Pływalnia posiada sześciotorowy basen sportowy, brodzik dla dzieci, bicz wodny i wannę z hydromasażem. W Gminie Kowalewo Pomorskie funkcjonuje również Strzelnica im. Waldemara Balcerka w miejscowości Kiełpiny.

Dostrzegając znaczącą rolę sportu i rekreacji w życiu społeczno-gospodarczym Rada Miejska w Kowalewie Pomorskim zdecydowała o opracowaniu Strategii rozwoju sportu i rekreacji w Gminie Kowalewo Pomorskie na lata 2024-2030, która ma za zadanie stworzenie ram dla obszaru jakim jest sport i rekreacja. Stworzenie diagnozy i identyfikacja obszarów problemowych dla wytyczenia celów strategicznych do opracowania Strategii nastąpiło podczas prac zespołowych i konsultacji z przedstawicielami środowisk sportowych działających na obszarze Gminy Kowalewo Pomorskie. Strategia rozwoju sportu i rekreacji w Gminie Kowalewo Pomorskie na lata 2024-2030 zawiera cele strategiczne i kierunki działań rozwoju prowadzące do realizacji zidentyfikowanych priorytetów.

XV. OPIEKA SPOŁECZNA

1) Utworzenie Dziennego Domu Pobytu. Realizacja projektu w ramach poddziałania 9.1.2 Rozwój usług opiekuńczych w ramach ZIT „Samotności mówię NIE” 2020.

Dzienny Domu Pobytu im. Siostry Moniki – Teresy Gojtowskiej w Kowalewie Pomorskim powstał z myślą o zapewnieniu opieki i wsparcia osobom niesamodzielnym, zamieszkałym na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Na jego cele przebudowano miejsce dawnej stajni i wozowni przy ulicy Plac Wolności 1 w Kowalewie Pomorskim w ramach projektu pn. „Rewitalizacja istniejącego obiektu na terenie Miasta Kowalewo Pomorskie – na dzienny dom pobytu”. Oficjalne otwarcie obiektu odbyło się w dniu 30 grudnia 2020 roku.

Funkcjonowanie Dziennego Domu Pobytu w Kowalewie Pomorskim umożliwił projekt pn. „Samotności mówię NIE”, realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach Osi priorytetowej 9. Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.1 Włączenie społeczne i rozwój usług opiekuńczych w ramach ZIT, Poddziałania 9.1.2 Rozwój usług opiekuńczych w ramach ZIT współfinansowanemu ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizatorem projektu jest: Gmina Kowalewo Pomorskie/Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim. Wartość całkowita projektu wyniosła - 242 880,86 zł, zaś wartość dofinansowania z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego - 218 592,77 zł.

Dzienny Dom Pobytu jest placówką wsparcia dziennego, który świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające. Ma za zadanie zapewnienie opieki i wsparcia przez 8 godzin dziennie oraz aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej. Dysponuje 20 miejscami dla osób niesamodzielnymi, niepełnosprawnymi w tym starszych, które nie mogą wykonywać co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego. Jest czynny przez 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7:00 – 15:00. W ramach świadczonego w ciągu dnia wsparcia oferuje usługi opiekuńcze, trzy posiłki, dowóz, zajęcia rehabilitacyjno – ruchowe, terapeutyczne, zajęcia edukacyjno–kulturalne, dostęp do środków przekazu, organizację imprez okolicznościowych, kulturalnych, rekreacyjnych, w tym integracje ze środowiskiem lokalnym i pomoc psychologiczną. Udział w zajęciach jest bezpłatny.

Otwarcie placówki miało miejsce w dniu 30 grudnia 2020 roku. Jednak z uwagi na ogłoszony stan epidemii COVID–19 rozpoczęcie realizacji projektu „Samotności mówię NIE” zostało przesunięte na pierwszy kwartał 2021 roku.

Dzienny Dom Pobytu wznowił działalność z dniem 6 maja 2021 roku, w związku z uchynieniem decyzji Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w sprawie czasowego zawieszenia działalności w tego typu placówkach. Zajęcia do 31 maja 2021 roku odbyły się w systemie

rotacyjnym, tj. z podziałem na grupy 10 osobowe, prowadzone na miejscu i zdalnie w domu z dowożeniem posiłków dla podopiecznych, z bezwzględnym przestrzeganiem reżimu sanitarnego.

Działalność Dziennego Domu Pobytu w okresie od 15 marca 2021 roku do 15 listopada 2021 roku finansowana była w ramach projektu pt. „Samotności mówię NIE”.

Od 16 listopada 2021 roku funkcjonowanie placówki finansowane jest wyłącznie ze środków własnych gminy. Do 31 grudnia 2021 roku udział w zajęciach był bezpłatny.

W 2021 roku na funkcjonowanie Dziennego Domu Pobytu w Kowalewie Pomorskim wydatkowano środki finansowe w łącznej wysokości 449 937,63 zł, w tym ramach projektu 242 880,86 zł.

W pierwszym turnusie placówka liczyła 20 uczestników, zaś od drugiego turnusu, który rozpoczął się 1 sierpnia 2022 roku placówka dysponuje 24 miejscami.

Działalność placówki w 2022 roku finansowana była ze środków własnych gminy oraz wpłat za pobyt od uczestników wprowadzonych Uchwałą Nr XXXVII/312/2021 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 30 grudnia 2021 roku. Na działalność Dziennego Domu Pobytu w 2022 roku wydatkowano łącznie kwotę 561 046,23 zł, natomiast w 2023 roku kwotę 784 077,53 zł.

2) Realizacja projektu w ramach poddziałania 9.1.1 Aktywne włączenie społeczne w ramach ZIT „Aktywność szansą na sukces” 2020-2021

W roku 2020 Gmina Kowalewo Pomorskie uczestniczyła w realizacji projektu pn. „Aktywność szansą na sukces”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, będąc partnerem Fundacji Gospodarczej Pro-Europa z siedzibą w Toruniu. Projekt realizowany w latach 2020/2021 skierowany jest do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej. Osoby biorące w nim udział otrzymały następujące formy wsparcia: treningi podnoszenia kompetencji społecznych, wsparcie psychologiczne, doradztwo zawodowe, spotkania aktywizacyjno-integracyjne, kursy zawodowe, staże zawodowe. W projekcie wzięło udział 31 osób.

Całkowita wartość projektu wyniosła 227 709,05 zł, w tym dofinansowanie z EFS w wysokości 193 552,01 zł, natomiast wkład własny gminy 34 157,04 zł. Środki pozyskane zostały w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 - 2020 w ramach Osi priorytetowej 9. Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.1 Włączenie społeczne i rozwój usług opiekuńczych w ramach ZIT, Poddziałania 9.1.1 Aktywne włączenie społeczne w ramach ZIT. Z 31 osób biorących udział w projekcie „Aktywność szansą na sukces” pracę podjęło 9 osób.

Ponadto na przełomie lat 2021/2022 MGOPS był realizatorem projektu „Ścieżka do aktywności zawodowej”. Całkowita wartość projektu wyniosła 66 174,07 zł, w tym dofinansowanie

z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego 62 865,36 zł, natomiast wkład własny gminy to kwota 3 308,71 zł.

Celem głównym projektu była aktywizacja społeczno-zawodowa 15 mieszkańców Gminy Kowalewo Pomorskie w wieku aktywności zawodowej, zagrożonych ubóstwem lub wkluczeniem społecznym. Projekt pt. „Ścieżka do aktywności zawodowej” współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko Pomorskiego na lata 2014 – 2020 w ramach Osi priorytetowej 11. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność Działanie 11.1. Wyłączenie społeczne na obszarach objętych LSR.

3) Organizowanie zbiórek żywności w ramach współpracy z Toruńskim Bankiem Żywności.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Kujawsko–Pomorskiego Banku Żywnościowo–Rzeczowego w Toruniu oraz Zespołem Szkół w Kowalewie Pomorskim przeprowadził w 2018 roku dwie zbiórki żywności.

Podczas zbiórki Wielkanocnej zebrano 194,89 kg żywności, natomiast podczas zbiórki Bożonarodzeniowej zebrano 250,694 kg żywności. W 2018 roku Koło Caritas, działające przy Szkole Podstawowej w Kowalewie Pomorskim, przeprowadziło zbiórkę żywności, podczas której zebrano 236 kg żywności.

W 2019 roku również przeprowadzono dwie zbiórki, tj. Wielkanocną (zebrano 190,75 kg) i Bożonarodzeniową (118,88 kg). Zbiórki przeprowadzono przy pomocy uczniów z Zespołu Szkół w Kowalewie Pomorskim. Zebrana żywność została przekazana dla najuboższych rodzin z terenu naszej gminy. W 2020 i 2021 roku z uwagi na ogłoszony stan epidemii COVID – 19 zbiórek nie przeprowadzono.

W latach 2022-2023 MGOPS nadal współpracował z Toruńskim Bankiem Żywnościowo-Rzeczowym. W ramach programu Marnotrawstwa żywności najuboższe rodziny z terenu gminy otrzymują darowizny w postaci produktów żywnościowych.

XVI. OCHRONA ZDROWIA

1) Realizacja programów związanych z promocją zdrowia.

W latach 2019-2022 Gmina Kowalewo Pomorskie realizowała „Program zapobiegania upadkom dla seniorów w województwie kujawsko-pomorskim”.

W ramach ww. programu mieszkańcy w wieku powyżej 60 lat korzystali z bezpłatnej edukacji zdrowotnej i ćwiczeń. Program finansowany był ze środków Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Gminy Kowalewo Pomorskie.

Uczestnicy zostali poddani bezpłatnym badaniom kontrolnym ogólnolekarskim, testom sprawnościowym i psychologicznym, przeprowadzono ocenę składu masy ciała oraz EKG. Ćwiczenia o charakterze usprawniającym oraz wzmacniającym mięśnie całego ciała odbywały się

pod nadzorem trenerów przez okres 3 miesięcy 3 razy w tygodniu po godzinie na sali w Szkole Podstawowej im. M. Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim, na sali w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta lub na pływalni.

W 2021 roku gmina przystąpiła do programu „Profilaktyka WZW B i C w województwie kujawsko-pomorskim” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Głównym jego założeniem było zwiększenie liczby osób kierowanych do leczenia na wirusowe zapalenie wątroby na terenie naszego województwa.

Co roku realizowany jest Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Działa także Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla osób z problemami alkoholowymi.

W 2023 roku podjęto współpracę z zespołem medycznym MADAMED Sp. z o.o. w zakresie profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby. Projekt kierowany był do osób zamieszkujących województwo kujawsko-pomorskie, w wieku aktywności zawodowej, tj. 20-64 lata. W ramach przeprowadzonej akcji przebadano 119 osób.

Ponadto w ubiegłym roku Gmina organizowała zajęcia mające na celu ochronę zdrowia poprzez poprawienie sprawności fizycznej osób starszych. W okresie wrzesień-grudzień 2023 roku 42 mieszkańców gminy w wieku powyżej 60 lat korzystało z bezpłatnej edukacji zdrowotnej i ćwiczeń w ramach ww. zajęć. Ćwiczenia o charakterze usprawniającym oraz wzmacniającym mięśnie całego ciała odbywały się przez okres 3 miesięcy, raz w tygodniu po godzinie na sali w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Kowalewie Pomorskim lub na Pływalni. Zadanie to realizowane było w całości z budżetu gminy.

2) Przeprowadzanie badań i akcji profilaktycznych dla mieszkańców gminy oraz współpraca w zakresie ochrony zdrowia z instytucjami zewnętrznymi.

Z zakresu badań profilaktycznych w latach 2018-2023 Gmina Kowalewo Pomorskie przeprowadziła szereg akcji w ramach populacyjnego programu wczesnego wykrywania raka piersi. W ramach tego programu wykonano nieodpłatnie mammograficzne badania piersi. Badania skierowane były do mieszkanki naszej gminy w wieku od 50 do 69 lat, które w ciągu ostatnich dwóch lat nie korzystały z profilaktycznej mammografii opłacanej przez NFZ.

Ponadto Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Bydgoszczy przy współpracy Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim prowadziło akcje poboru krwi.

Szkoły podstawowe i przedszkole, dla których Gmina Kowalewo Pomorskie jest organem prowadzącym, angażowały się w różne akcje tematyczne, organizowały konkursy oraz spotkania promujące zdrowy i aktywny tryb życia.

XVII. SPRAWY OBYWATELSKIE

1) Zasilanie Systemu Rejestrów Państwowych poprzez wprowadzanie aktów z ksiąg stanu cywilnego.

Na bieżąco zasilany jest System Rejestrów Państwowych poprzez migrowanie i rejestrację aktów stanu cywilnego. W latach 2018-2023 zmigrowano ponad 3 800 aktów. Natomiast w wyniku bieżącej rejestracji aktów urodzeń małżeństw oraz zgonów w latach 2018-2023 zarejestrowano:

- 127 urodzeń, które miały miejsce poza granicami RP oraz 1 urodzenie na terenie gminy;
- 393 małżeństwa;
- 449 zgonów.

2) Upowszechnianie uroczystości jubileuszy pożycia małżeńskiego oraz wręczenia medali za zasługi dla obronności kraju.

W okresie sprawozdawczym łącznie 38 par otrzymało medale za Długoletnie Pożycie Małżeńskie:

- 2018 rok – 7 par;
- 2019 rok – 13 par;
- 2020 rok - 1 para;
- 2021 rok - 5 par;
- 2022 rok – 3 pary;
- 2023 rok – 9 par.

Uroczystość niezmiennie cieszy się dużym zainteresowaniem, na bieżąco składane są wnioski o nadanie przedmiotowych medali.

Ponadto wręczane były medale za zasługi dla obronności kraju dla rodziców, których 3 lub 4 synów pełniło służbę wojskową. W 2019 roku dwie rodziny otrzymały przedmiotowe odznaczenia.

3) Współpraca z policją w zakresie zapewniania bezpieczeństwa mieszkańcom gminy

Prowadzona jest bieżąca współpraca z policją w zakresie zapewniania bezpieczeństwa mieszkańcom gminy poprzez m.in. przekazywanie informacji w zakresie uregulowanym ustawami oraz zaangażowanie w organizację różnego rodzaju imprez organizowanych przez Gminę Kowalewo Pomorskie. Ponadto policjanci realizują przedsięwzięcia zmierzające do zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego poprzez organizację spotkań edukacyjno-informacyjnych z dziećmi i młodzieżą, nauczycielami i pedagogami w szczególności w okresach wakacji letnich oraz zimowych. Przeprowadzają także szereg działań profilaktyczno-informacyjnych na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie w zakresie zażywania środków psychoaktywnych.

4) Wydawanie dowodów osobistych z warstwą elektroniczną.

Od 4 marca 2019 roku wydawane są dowody z warstwą elektroniczną. Warstwa elektroniczna e-dowodu to wbudowany, bezstykowy chip. Dzięki niej właściciel

dokumentu może komunikować się elektronicznie z administracją publiczną. E-dowód umożliwia m.in. elektroniczne podpisywanie dokumentów oraz korzystanie z automatycznych bramek granicznych na lotniskach. Jedną z głównych zalet e-dowodu jest jego bezpieczeństwo. Wykorzystane w nim zabezpieczenia uniemożliwiają dostęp - bez wiedzy i zgody właściciela dokumentu - do zapisanych na nim danych.

Od listopada 2021 roku wdrożono wydawanie dowodów osobistych z drugą cechą biometryczną. Ustawa z 14 kwietnia 2021 roku o zmianie ustawy o dowodach osobistych oraz niektórych innych ustaw wprowadziła nowe elementy do warstw graficznej i elektronicznej dowodów osobistych. Najważniejsze z nich to: druga cecha biometryczna (odcisk palca), odwzorowanie podpisu właściciela dowodu oraz konieczność osobistego złożenia wniosku o dowód w urzędzie (dla osób powyżej 12 roku życia).

Nowe elementy dowodu osobistego to:

- dwuliterowy kod państwa członkowskiego wydającego dokument, wydrukowany na tle niebieskiego prostokąta i otoczony 12 żółtymi gwiazdami;
- odwzorowanie podpisu posiadacza.

Odciski palców są zamieszczane w warstwie elektronicznej dowodu osobistego.

Odciski palców nie są pobierane od:

- dzieci poniżej 12. roku życia;
- osób, od których pobranie odcisków palców jest fizycznie niemożliwe.

Natomiast jeżeli pobranie odcisków palców jest tylko chwilowo niemożliwe (np. z powodów medycznych), wtedy wydawany jest dowód osobisty bez odcisków palców - ważny 12 miesięcy.

Odciski palców są przechowywane w Rejestrze Dowodów Osobistych wyłącznie w celu wydania dowodu osobistego. Odciski są usuwane z Rejestru automatycznie:

- w momencie odebrania dowodu przez obywatela;
- gdy obywatel nie odebrał dowodu w ciągu 90 dni od daty wydania (czyli daty personalizacji zamieszczonej w dowodzie).

Podpis jest zamieszczany w warstwie graficznej dowodu osobistego każdej osoby, która ukończyła 12. rok życia. Podpisu nie będzie w dowodzie osoby, która nie może złożyć podpisu.

Dowody osobiste wydane od 7 listopada 2021 roku są ważne przez okres:

- 10 lat – dla osób od 12. roku życia;
- 5 lat – dla osób do 12. roku życia;
- 12 miesięcy – dla osób, od których chwilowo nie można pobrać odcisków palców.

W poszczególnych latach wydano następującą liczbę dowodów z warstwą elektroniczną:

- 2019 rok- 709;
- 2020 rok – 589;

- 2021 rok – 721;
- 2022 rok – 905;
- 2023 rok – 975.

5) *Z zakresu ochrony przeciwpożarowej*

Zapewnienie gotowości bojowej jednostek OSP

Zadaniem jednostek OSP jest ochrona przeciwpożarowa na terenie gminy, likwidacja skutków wypadków drogowych, klęsk żywiołowych oraz (w przypadku zadysponowania przez stanowisko dowodzenia Komendy PSP w Golubiu–Dobrzyniu) udział w akcjach gaśniczych poza terenem gminy.

Na terenie gminy działa 12 jednostek OSP, w tym 1 jednostka OSP Pruska Łąka przekształciła się na prewencyjną. Ponadto 2 jednostki, tj. OSP Kowalewo Pomorskie oraz OSP Wielkie Rychnowo wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Z roku na rok wzrasta udział jednostek OSP w działaniach przy usuwaniu miejscowych zagrożeń, co spowodowane jest większymi możliwościami technicznymi związanymi z pozyskiwaniem sprzętu odpowiedniego do prowadzenia tego rodzaju działań. Środki na ten cel pochodzą z budżetu gminy oraz z budżetu państwa w ramach dofinansowania jednostek funkcjonujących w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym.

W ramach ustawowego obowiązku nałożonego na gminę w zakresie utrzymania gotowości bojowej jednostek OSP dokonywane są na bieżąco niezbędne przeglądy oraz naprawy samochodów i sprzętu przeciwpożarowego.

W dniu 26 lutego 2019 roku dla OSP Mlewo zakupiony został używany średni samochód ratowniczo-gaśniczy IVECO EURO CARGO za kwotę 130 000,00 zł, natomiast poprzedni samochód pożarniczy marki Ford Transit został przekazany do jednostki OSP Kiełpiny.

W dniu 12 marca 2019 roku OSP Kowalewo Pomorskie na podstawie umowy użyczenia z Państwowej Straży Pożarnej w Golubiu-Dobrzyniu otrzymała lekki samochód ratowniczo-gaśniczy IVECO, który 25 listopada 2019 roku trafił do OSP Lipienica.

Dnia 26 października 2019 roku jednostka OSP Kowalewo Pomorskie zakupiła lekki specjalny samochód ratowniczo-gaśniczy IVECO DAILY za kwotę 359 999,99 zł. Na sfinansowanie zakupu otrzymano dotacje: z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w wysokości 175 000,00 zł oraz z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w kwocie 100 000,00 zł. Pozostałą kwotę 74 999,99 zł sfinansowano z budżetu gminy.

W 2020 roku jednostka OSP Wielkie Rychnowo zakupiła średni samochód ratowniczo-gaśniczy na podwoziu MAN TGM. Koszt zakupu samochodu wyniósł 839 967,00 zł.

Pozyskano dofinansowanie:

- z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach realizacji zadania publicznego „Zapewnienie gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego” w wysokości 250 000,00 zł;
- z Narodowego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu Priorytetowego pn. „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych” na realizację zadania „Zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielkim Rychnowie” w wysokości 310 000,00 zł;
- z Gminy Kowalewo Pomorskie w ramach dotacji w wysokości 220 000,00 zł;
- pozostały koszt pokryły wpłaty sponsorów i darczyńców.

Ponadto OSP Mariany otrzymało z jednostki OSP Wielkie Rychnowo średni samochód pożarniczy marki Renault M180 MIDLINER, rok produkcji 1997.

W dniu 9 grudnia 2020 roku OSP Lipienica otrzymała na własność z Państwowej Straży Pożarnej w Golubiu-Dobrzyniu lekki samochód ratowniczo-gaśniczy marki IVECO.

W 2019 roku w ramach projektu pn.: „Nowoczesne służby ratownicze – zakup sprzętu dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych” realizowanego w ramach RPO WK-P, Priorytetu IV, Działania 4.1 „Przeciwdziałanie zagrożeniom” do pięciu jednostek OSP z terenu gminy zakupiony został sprzęt m.in.: ubrania specjalne, hełmy, pompa pływająca, aparat ODO z czujnikiem oraz radiotelefon nasobny. Liderem projektu był Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej woj. kujawsko – pomorskiego. Ogólna wartość zakupionego sprzętu wyniosła 38 891,50 zł, wkład gminy wynosił 15% kosztów, tj. 5 833,75 zł.

Wszystkie jednostki skorzystały z dotacji z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na zadanie publiczne: „Dofinansowanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w 2019 roku” (Program 5000+ dla OSP). Jednostki zakupiły niezbędny sprzęt, a także drhowie uczestniczyli w kursie udzielania pierwszej pomocy.

Na podstawie Umowy nr DFS-III.7211.661.2020 z dnia 30 listopada 2020 roku ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości w ramach Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (Fundusz Sprawiedliwości) w 2020 roku zrealizowano projekt "Nabycie wyposażenia i sprzętu ratownictwa dla Ochotniczej Straży Pożarnej Wielkie Rychnowo". Ostateczny koszt realizacji zadania wyniósł 20 372,00 zł, w tym: dotacja 19 983,00 zł, wkład własny 389,00 zł .

W ramach ww. projektu zakupiono: 1 szt. zestawu opatrunków do PSP R1, 1 szt. zestawu podpór ratowniczych PT-1200 Z, 1 szt. zestawu elektrod do defibrylatora, 1 szt. zestawu zabezpieczeń poduszek powietrznych kierowcy Airbag, 1 szt. podnośnika Hi-Lift First Responder 48", 1 szt. piły do szyb, 1 szt. pilarki ratowniczej MS 462 C-MR, 1 szt. Kamizelki KED, 1 szt. zestawu łańcuchów LUKAS KSV11, 1 szt. noszy płachtowych medycznych.

W 2021 roku zrealizowano projekt "Nabycie wyposażenia i sprzętu ratownictwa dla Ochotniczej Straży Pożarnej Wielkie Rychnowo". Ostateczny koszt realizacji zadania wyniósł 10 102,00 zł w tym: dotacja 10 000,00 zł, wkład gminy 102,00 zł .

W kolejnym roku w ramach tego samego projektu uzyskano zakupiono wyposażenie i sprzęt ratownictwa na kwotę 5 079,01 zł, w tym dotacja 5 000,00 zł, wkład własny 79,01 zł.

W 2023 roku w ramach projektu „Nabycie wyposażenia i sprzętu ratownictwa w imieniu własnym na rzecz: Ochotniczej Straży Pożarnej w Sierakowie i Ochotniczej Straży Pożarnej Wielkie Rychnowo zrealizowano zadanie na kwotę 30 500,00 zł, w tym dotacja 30 000,00 zł, wkład własny 500,00 zł.

W tym samym roku zrealizowano również projekt „Nabycie wyposażenia i sprzętu ratownictwa w imieniu własnym na rzecz: Ochotniczej Straży Pożarnej w Mlewie”. Ostateczny koszt realizacji zadania wyniósł 15 152,00 zł, w tym dotacja 15 000,00 zł, wkład własny 152,00 zł.

Przekazanie nowego sprzętu ratowniczo– gaśniczego dla OSP Mlewo, OSP Sierakowo oraz OSP Wielkie Rychnowo, zakupionego w ramach Funduszu Sprawiedliwości, nastąpiło w dniu 18 grudnia 2023 roku.

Pozyskanie nowego sprzętu przyczyniło się do skrócenia czasu skutecznego udzielenia pomocy przedmedycznej osobom poszkodowanym bezpośrednio na miejscu zdarzenia oraz zwiększyło możliwość niesienia profesjonalnej pomocy pokrzywdzonym w wyniku wypadków drogowych.

W 2021 roku wszystkie jednostki skorzystały z możliwości uzyskania dotacji ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (dotacja w wysokości 5 000,00 zł).

W roku 2021 roku dwa samochody – Iveco z OSP Mlewo oraz Renault z OSP Mariany uzyskały certyfikat Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej umożliwiający udział w akcjach ratowniczych.

W roku 2022 przekazano dotację dla Jednostki OSP Sierakowo na zakup średniego samochodu Renault MDB3 w wysokości 514 874,00 zł. Rok produkcji samochodu 2022. Koszt zakupu samochodu wynosił 914 874,00 zł. Pozostała kwota 400 000,00 zł przekazana została z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Dnia 13 maja 2023 OSP Chełmoniec podczas uroczystości św. Floriana i Jubileuszu 100-lecia istnienia jednostki otrzymała lekki samochód ratowniczo–gaśniczy FORD Transit zakupiony za kwotę 100 000,00 zł z budżetu gminy. Zastąpił on samochód FS Lublin – ŻUK, który został przekazany do Muzeum Szkolnego Zespołu Szkół Samochodowych w Toruniu.

Stare samochody zostały wystawione na sprzedaż w drodze przetargu nieograniczonego. Środki ze sprzedaży wykorzystywały jednostki na wyposażenie.

Znaczące środki na dofinansowanie OSP corocznie przekazują również poszczególne sołectwa w ramach funduszu sołectkiego.

Popularyzacja ochrony przeciwpożarowej.

W dniu 14 kwietnia 2019 roku w Hali Sportowej Gimnazjum w Nowej Wsi odbył się powiatowy halowy turniej piłki nożnej strażaków OSP zorganizowany przez Oddział Powiatowy ZOSP RP w Golubiu - Dobrzyniu. Celem wydarzenia była popularyzacja gry w halową piłkę nożną, integracja jednostek OSP z terenu powiatu golubsko-dobrzyńskiego, upowszechnienie aktywnego wypoczynku oraz eliminacje do zawodów wojewódzkich. Oddział miejsko-gminny OSP w Kowalewie Pomorskim reprezentowała drużyna z OSP Lipienica, która podczas turnieju wywalczyła I miejsce.

W dniu 11 maja 2019 roku w Wielkim Rychnowie odbyły się gminne uroczystości Św. Floriana. W uroczystości udział wzięły delegacje ze wszystkich jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie oraz zaproszeni goście. Nastąpiło symboliczne odsłonięcie figury św. Floriana. Poświęcono również trzy pojazdy przekazane na potrzeby jednostki OSP Wielkie Rychnowo. Wręczono medale za Zasługi dla Pożarnictwa oraz Wyługę Lat dla druhów z Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielkim Rychnowie.

Dnia 9 czerwca 2019 roku odbyło się uroczyste poświęcenie samochodu ratowniczo-gaśniczego Ochotniczej Straży Pożarnej w Mlewie. Wręczono odznaki za Wyługę Lat dla druhów z Ochotniczej Straży Pożarnej w Mlewie.

W dniu 15 czerwca 2019 roku na Centrum Sportu i Rekreacji w Kowalewie Pomorskie odbyły się zawody sportowo-pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie. Głównym celem organizowanej imprezy było sprawdzenie stanu wyszkolenia pożarniczego i gotowości bojowej druhów ochotników oraz popularyzacja ochrony przeciwpożarowej wśród społeczeństwa. Przeprowadzono trzy widowiskowe konkurencje, tj. musztra, biegi sztafetowe oraz ćwiczenia bojowe. W rywalizacji uczestniczyło 16 drużyn.

Podczas zawodów sportowo – pożarniczych podsumowano również gminny etap ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Zapobiegajmy pożarom”. Do komisji konkursowej wpłynęło ogółem 65 prac plastycznych. Konkurs był oceniany w czterech kategoriach: przedszkola, szkoły podstawowe: klasy I-III, klasy IV – VI oraz klasy VII – VIII lub gimnazjum klasa III.

W dniu 6 lipca 2019 roku na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Golubiu - Dobrzyniu odbyły się X Zawody Sportowo-Pożarnicze jednostek OSP z terenu powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Do rywalizacji stanęło 30 drużyn z powiatu golubsko – dobrzyńskiego. Gminę Kowalewo Pomorskie reprezentowało sześć drużyn: młodzieżowe drużyny pożarnicze z OSP Pluskowęsy (dziewczęta i chłopcy), kobieca drużyna pożarnicza z OSP Lipienica oraz męskie drużyny pożarnicze z jednostek KSRG OSP Kowalewo Pomorskie, KSRG OSP Wielkie Rychnowo oraz OSP Mariany. Drużyna żeńska OSP Lipienica zdobyła I miejsce w swojej kategorii. Drużyny MDP z Pluskowęs dziewcząt i chłopców zdobyły III miejsca.

W dniu 12 sierpnia 2019 roku w Kowalewie Pomorskim odbyło się spotkanie z przedstawicielami Ochotniczych Straży Pożarnych z regionu. W spotkaniu udział wzięli: p. Iwona Michałek – Wiceminister Edukacji Narodowej, p. Filip Szreter - kierownik Biura Powiatowego ARiMR w Golubiu-Dobrzyniu, Pan Jacek Żurawski – Burmistrz Miasta Kowalewo Pomorskie. Tematyka spotkania skupiała się wokół nowelizacji ustawy o ochronie przeciwpożarowej, która miała zapewnić dodatkowe wsparcie dla OSP min. na propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy i organizację przedsięwzięć oświatowo – kulturalnych oraz sportowych.

7 września 2019 roku na Strzelnicy w Kiełpinach druhowie z jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Kowalewo Pomorskie sprawdzali swoje umiejętności strzeleckie podczas V Miejsko-Gminnych Zawodów Strzeleckich Strażaków OSP. W zawodach udział wzięło jedenaście pięcioosobowych drużyn. Każdy zawodnik miał do oddania z broni KBKS trzy strzały próbne i pięć strzałów ocenianych, do tarczy oddalanej o 50 m, w postawie strzeleckiej leżącej. Komisja sędziowska nie tylko skrupulatnie liczyła oddane strzały, ale również czuwała nad bezpieczeństwem zawodników i zebranych kibiców. O klasyfikacji drużyn decydowała suma punktów zdobytych przez poszczególnych członków drużyny z jednostki OSP. Wyniki końcowej klasyfikacji poszczególnych drużyn OSP były następujące:

- I miejsce OSP Pluskowęsy - 216 pkt;
- II miejsce OSP Chełmoniec - 198 pkt;
- III miejsce OSP Kiełpiny - 186 pkt.

Drużyny otrzymały puchary, dyplomy oraz nagrody pieniężne z przeznaczeniem na cele jednostki. Pozostałe drużyny otrzymały dyplomy za udział.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną w 2020 roku oraz w I półroczu 2021 roku nie odbyły się zaplanowane uroczystości strażackie.

Z okazji Dnia Strażaka w 2020 i 2021 roku złożono wiązanek kwiatów pod pomnikiem św. Floriana przy jednostce OSP w Kowalewie Pomorskim.

20 listopada 2021 roku odbył się XII Zjazd Oddziału Miejsko-Gminnego Związku OSP RP w Kowalewie Pomorskim. Podczas obrad dokonano oceny 5-letniej działalności jednostek OSP za lata 2016-2020. Złożono podziękowania wieloletniemu Prezesowi druhowi Andrzejowi Grabowskiemu. Przyjęto program działania na lata 2021-2026 oraz wybrano nowy zarząd.

W dniu 3 maja 2022 roku podczas uroczystości upamiętniających rocznice ustanowienia Konstytucji RP został przekazany i poświęcony nowy sztandar Ochotniczej Straży Pożarnej z Kowalewa Pomorskiego. Wręczono medale i wyróżnienia.

W dniu 14 maja 2022 roku w ramach gminnych obchodów Św. Floriana Jednostka OSP Pluskowęsy świętowała Jubileusz 70-lecia istnienia. Druhowie otrzymali medale i wyróżnienia. Odbyło się ślubowanie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej.

Zawody sportowo-pożarnicze odbyły się 2 lipca 2022 roku na terenie Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim. Do zmagania przystąpiło 9 drużyn seniorskich męskich OSP: Kowalewo Pomorskie, Mlewo, Pluskowęsy, Sierakowo, Mariany, Chełmoniec, Lipienica, Kiełpiny oraz łączona Mlewiec – Srebrniki, 2 Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze: MDP Pluskowęsy i MDP Sierakowo oraz drużyna żeńska z OSP Lipienica.

Dnia 5 listopada 2022 roku w Kościele p.w. św. Katarzyny i św. Małgorzaty w Wielkiej Łące w intencji zmarłych strażaków z terenu powiatu golubsko-dobrzyńskiego odprawiono uroczystą Mszę Świętą (Zaduszki Strażackie), której przewodniczył Kapelan Gminny ks. Grzegorz Malinowski.

W dniu 13 maja 2023 roku w ramach gminnych obchodów Św. Floriana Jednostka OSP Chełmoniec świętowała Jubileusz 100-lecia istnienia. Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą polową pod remizą OSP Chełmoniec. Druhowie otrzymali medale i wyróżnienia. Został oficjalnie przekazany lekki wóz ratowniczo gaśniczy FORD Transit do OSP Chełmoniec. Odsłonięto również tablice upamiętniającą jubileusz 100-lecia istnienia jednostki.

Dnia 16 czerwca 2023 roku odbyły się ćwiczenia próbne jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z Gminy Kowalewo Pomorskie. Współorganizatorami ćwiczeń byli Burmistrz Miasta Kowalewo Pomorskie, Zarząd Oddziału Miejsko-Gminnego Związku OSP RP w Kowalewie Pomorskim, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej Golub-Dobrzyń, Nadleśnictwo Golub – Dobrzyń oraz Leśnictwo Gronowo.

Głównym celem zorganizowanych ćwiczeń było sprawdzenie gotowości bojowej druhowo ochotników, stanu wyszkolenia pożarniczego, kwestii uprawnień i badań pozwalających na pełnienie określonych funkcji oraz stanu użytkowanych samochodów ratowniczo – gaśniczych wraz z określonymi narzędziami bojowymi będącymi na wyposażeniu jednostek OSP. Jako miejsce ćwiczeń wybrano tereny leśne w Nowym Dworze.

Podczas części właściwej szkolenia strażacy zostali dysponowani do szeregu działań imitujących miejscowe zagrożenia. Były to między innymi: rozwinięcie linii gaśniczej połączone z geodezyjnym uzupełnianiem zbiorników wodnych, gaszenie pożaru lasów, wydobywanie osoby poszkodowanej z miejsca o utrudnionym dostępie, udzielenie pierwszej pomocy, zadania z wykorzystaniem piły czy, skierowane głównie do jednostki OSP Wiele Rychnowo, szeroko rozumiane ratownictwo wodne.

W ćwiczeniach udział wzięło 60 druhowo ochotników z 10 jednostek OSP. Szkolenie obyło się bez zbędnych utrudnień. Po części bojowej strażacy i zaproszeni goście udali się do Leśniczówki Gronowo gdzie odbyło się podsumowanie i ocenienie przez przedstawicieli PSP wykonanych czynności.

Zawody sportowo-pożarnicze odbyły się 1 lipca 2023 roku na terenie Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim. Do zmagania przystąpiło 9 drużyn seniorskich męskich OSP:

Kowalewo Pomorskie, Mlewo, Pluskowęsy, Sierakowo, Mariany, Lipienica, Kiełpiny, Wielkie Rychnowo oraz łączona Mlewiec – Srebrniki, 4 Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze: MDP Pluskowęsy, MDP Sierakowo, MDP Srebrniki i MDP Wielkie Rychnowo oraz 2 drużyny żeńskie z OSP Lipienica i OSP Srebrniki.

Dnia 16 września 2023 roku na strzelnicy w Kiełpinach odbyły się VI Miejsko–Gminne Zawody Strzeleckie Strażaków OSP o Puchar Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie. W rywalizacji wzięło udział 8 jednostek OSP: Kiełpiny, Srebrniki, Mlewo, Pluskowęsy, Sierakowo, Mlewiec, Mariany i Wielkie Rychnowo.

W listopadzie 2023 roku w Kościele p.w. św. Katarzyny i św. Małgorzaty w Wielkiej Łące w intencji zmarłych strażaków z terenu gminy Kowalewo Pomorskie odprawiono uroczystą Mszę Świętą (Zaduszki Strażackie), której przewodniczył Kapelan Gminny ks. Grzegorz Malinowski.

Poza stałymi obowiązkami i uroczystościami druhowie z Ochotniczych Straży Pożarnych kultywują tradycje oraz działają na rzecz społeczności lokalnej, biorąc aktywny udział w różnych inicjatywach społecznych oraz uroczystościach gminnych i kościelnych organizowanych na terenie gminy.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Jerzy Orłowski